

TRƯỜNG ĐẠI HỌC HOA LƯ
KHOA SƯ PHẠM TIỂU HỌC - MẦM NON

Nguyễn Ngọc Diệp

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

**THỰC TRẠNG SỬ DỤNG TÁC PHẨM ÂM NHẠC
TRONG HOẠT ĐỘNG HỌC CHO TRẺ MẪU GIÁO 5-6 TUỔI**

Mã sinh viên: 2652011068

Ngành: Giáo dục mầm non

NINH BÌNH, 2026

TRƯỜNG ĐẠI HỌC HOA LƯ
KHOA SƯ PHẠM TIỂU HỌC - MẦM NON

Nguyễn Ngọc Diệp

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

THỰC TRẠNG SỬ DỤNG TÁC PHẨM ÂM NHẠC
TRONG HOẠT ĐỘNG HỌC CHO TRẺ MẪU GIÁO 5-6 TUỔI

Mã sinh viên: 2652011068

Ngành: Giáo dục mầm non

Người hướng dẫn: ThS. Bùi Hương Giang

NINH BÌNH, 2026

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan khóa luận tốt nghiệp với đề tài: "*Thực trạng sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi*" là công trình nghiên cứu của bản thân, đồng thời được sự góp ý hướng dẫn của ThS. Bùi Hương Giang để hoàn tất khóa luận.

Trong quá trình nghiên cứu và hoàn thành khóa luận, tôi đã tham khảo và sử dụng đầy đủ các tài liệu, nguồn thông tin từ các tác giả khác và các tài liệu tham khảo đã được nêu rõ trong phần tài liệu tham khảo.

Các số liệu, kết quả trình bày trong khóa luận là hoàn toàn trung thực, nếu sai tôi xin chịu hoàn toàn trách nhiệm và chịu mọi kỷ luật của bộ môn và nhà trường đề ra.

Ninh Bình, ngày tháng năm 2026

Người cam đoan

Nguyễn Ngọc Diệp

XÁC NHẬN CỦA NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC

Đề tài: "*Thực trạng sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi*" là sản phẩm quá trình nghiên cứu của sinh viên Nguyễn Ngọc Diệp. Những kết quả, số liệu nêu trong đề tài là đúng sự thật và chưa từng được công bố dưới bất kì hình thức nào. Trong đề tài có sự tham khảo một số tài liệu có nguồn gốc và được trích dẫn rõ ràng.

Ninh Bình, ngày tháng năm 2026

Người hướng dẫn khoa học

ThS. Bùi Hương Giang

BẢNG CÁC KÝ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT

Từ viết tắt	Nghĩa của từ
TPAN	Tác phẩm âm nhạc
GVMN	Giáo viên mầm non
MG	Mẫu giáo

DANH MỤC CÁC BẢNG BIỂU, ĐỒ THỊ, SƠ ĐỒ

Bảng 2.1: Mức độ cần thiết về sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi	52
Bảng 2.2: Tác dụng của việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi	53
Bảng 2.3: Mức độ ảnh hưởng của âm nhạc đến hiệu quả hoạt động học của trẻ.....	54
Bảng 2.4: Tác phẩm âm nhạc sử dụng trong các hoạt động học	55
Bảng 2.5: Đánh giá mức độ sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi	56
Biểu 2.1: Đánh giá mức độ sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi	57
Bảng 2.6: Mức độ sử dụng các phương tiện	57
Bảng 2.7: Mức độ sử dụng các biện pháp khi đưa tác phẩm âm nhạc vào hoạt động học	59
Bảng 2.7: Hình thức tổ chức	60

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài.....	1
2. Tổng quan tình hình nghiên cứu	2
3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu.....	6
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	7
5. Phương pháp nghiên cứu.....	7
6. Ý nghĩa khoa học và ý nghĩa thực tiễn.....	8
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ SỬ DỤNG TÁC PHẨM ÂM NHẠC TRONG HOẠT ĐỘNG HỌC CHO TRẺ MẪU GIÁO 5-6 TUỔI.....	9
1.1. Các khái niệm cơ bản.....	9
1.1.1. Tác phẩm âm nhạc	9
1.1.2. Hoạt động học của trẻ mẫu giáo.....	9
1.1.3. Sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi.	11
1.2. Đặc điểm tiếp nhận và thể hiện khả năng âm nhạc của trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi.....	12
1.2.1. Đặc điểm tâm sinh lý của trẻ 5-6 tuổi	12
1.2.2. Đặc điểm tiếp nhận các tác phẩm âm nhạc của trẻ 5-6 tuổi.....	13
1.3. Đặc điểm các tác phẩm âm nhạc dành cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi	15
1.3.1. Đặc điểm tình hình sáng tác âm nhạc dành cho thiếu nhi.....	15
1.3.2. Một số đặc điểm của tác phẩm âm nhạc dành cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi	17
1.4. Quá trình sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi	20
1.4.1. Mục đích sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi	20
1.4.2. Nội dung tác phẩm âm nhạc sử dụng trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi	22
1.4.3. Phương pháp sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi.....	23
1.4.4. Hình thức sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi	25

1.4.5. Đánh giá việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi.....	38
1.5. Vai trò của việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi.....	40
1.5.1. Vai trò của tác phẩm âm nhạc trong hoạt động âm nhạc cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi.....	40
1.5.2. Vai trò của tác phẩm âm nhạc trong các hoạt động học khác cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi.....	41
1.5.3. Tạo hứng thú và nâng cao hiệu quả hoạt động học.....	43
1.6. Những yếu tố ảnh hưởng đến việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học	43
1.6.1. Yếu tố thuộc về giáo viên	43
1.6.2. Yếu tố thuộc về trẻ	44
1.6.3. Yếu tố thuộc về nội dung và đặc điểm của tác phẩm âm nhạc	44
1.6.4. Yếu tố thuộc về mục tiêu và nội dung hoạt động học.....	45
1.6.5. Yếu tố thuộc về điều kiện cơ sở vật chất và môi trường giáo dục.....	45
1.6.6. Yếu tố thuộc về chương trình và định hướng giáo dục mầm non	45
1.6.7. Yếu tố thuộc về sự phát triển công nghệ thông tin	46
Kết luận chương 1	47
Chương 2: THỰC TRẠNG SỬ DỤNG TÁC PHẨM ÂM NHẠC TRONG HOẠT ĐỘNG HỌC CHO TRẺ MẪU GIÁO 5-6 TUỔI	48
2.1. Khái quát về khảo sát thực trạng.....	48
2.1.1. Khái quát về trường mầm non.....	48
2.1.2. Mục đích khảo sát thực trạng	49
2.1.3. Nội dung và cách thức khảo sát thực trạng.....	49
2.1.4. Đối tượng, phạm vi và thời gian khảo sát.....	50
2.1.5. Tiêu chí và thang đánh giá việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi.....	50
2.2. Phân tích kết quả khảo sát thực trạng	51
2.2.1. Thông tin chung về người được khảo sát.....	51
2.2.2. Nhận thức của giáo viên về sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi.....	52
2.2.3. Thực trạng sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi.	56

2.3. Nguyên nhân của thực trạng.....	66
2.3.1. Nguyên nhân chủ quan.....	66
2.3.2. Nguyên nhân khách quan	67
2.4. Đề xuất biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi	68
2.4.1. Nguyên tắc đề xuất biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi.....	68
2.4.2. Một số biện pháp nâng cao hiệu quả sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi.....	70
2.4.3. Mối quan hệ giữa các biện pháp	73
Kết luận chương 2	75
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	76
1. Kết luận	76
2. Kiến nghị.....	77
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	78
PHỤ LỤC	

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Âm nhạc là một loại hình nghệ thuật đặc biệt, sử dụng âm thanh để biểu đạt cảm xúc, tư tưởng và đời sống nội tâm của con người. Từ khi ra đời, âm nhạc đã trở thành người bạn đồng hành thân thiết, nuôi dưỡng tâm hồn và hình thành nhân cách con người trong suốt quá trình phát triển của lịch sử - văn hoá nhân loại. Đối với trẻ em, đặc biệt là trẻ mầm non, âm nhạc có sức ảnh hưởng to lớn trong việc hình thành cảm xúc, phát triển ngôn ngữ, trí tưởng tượng và khả năng sáng tạo. Trong hoạt động học ở trường mầm non, tác phẩm âm nhạc vừa là nội dung, vừa là phương tiện giúp giáo viên tổ chức hoạt động đạt hiệu quả. Những bài hát, bản nhạc phù hợp có thể sử dụng để ổn định tổ chức, gây hứng thú; củng cố hay chuyển tiếp giữa các hoạt động trong hoạt động giáo dục, giúp trẻ hào hứng, tích cực, tiếp thu tri thức nhanh hơn; phát triển năng lực âm nhạc, hỗ trợ các lĩnh vực phát triển khác như nhận thức, ngôn ngữ, thể chất, tình cảm – xã hội. Do đó, việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học là một hướng tiếp cận giáo dục vừa khoa học, vừa hấp dẫn, giúp trẻ học tập một cách nhẹ nhàng, hứng thú.

Ở lứa tuổi mẫu giáo, đặc biệt là trẻ 5-6 tuổi, âm nhạc là một phương tiện giáo dục toàn diện. Ở độ tuổi này, trẻ có khả năng cảm thụ, ghi nhớ và thể hiện âm nhạc khá tốt; đồng thời có ý thức học tập có mục đích, biết tập trung chú ý và bộc lộ cảm xúc rõ ràng. Thông qua giai điệu, tiết tấu, ca từ, trẻ lĩnh hội tri thức một cách tự nhiên, nhẹ nhàng, đồng thời phát triển tình cảm thẩm mỹ, hình thành những phẩm chất nhân cách tích cực như nhận ra cái đẹp, yêu cái đẹp, yêu lao động, biết chia sẻ, biết bộc lộ và thể hiện cảm xúc phù hợp khi nghe âm thanh,...Chương trình giáo dục mầm non (2021) cũng xác định giáo dục âm nhạc là một lĩnh vực quan trọng trong việc phát triển năng lực và phẩm chất của trẻ, góp phần chuẩn bị tâm thế sẵn sàng cho trẻ bước vào tiểu học.

Tuy nhiên, trên thực tế, việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học ở nhiều trường mầm non hiện nay vẫn còn bộc lộ hạn chế. Một số giáo viên mầm non có xu hướng sử dụng lặp lại các bài hát quen thuộc, chưa mạnh dạn đổi mới hay khai thác chiều sâu giá trị của tác phẩm âm nhạc. Bên cạnh đó, nhiều trường còn thiếu nhạc cụ, thiết bị hỗ trợ hoặc điều kiện tổ chức hoạt động âm nhạc chưa đồng bộ, đặc biệt ở những vùng sâu, vùng xa. Điều này làm hạn chế khả năng tiếp cận đa dạng tác phẩm âm nhạc và giảm tính hiệu quả trong việc lồng ghép âm nhạc vào hoạt động học. Bên cạnh đó, sự phát

triển mạnh mẽ của công nghệ thông tin và truyền thông đã đưa trẻ đến gần hơn với nhiều loại hình âm nhạc phong phú, đa dạng; cả tích cực và tiêu cực. Điều này vừa là điều kiện, nhưng cũng là thách thức đối với giáo viên: giáo viên cần lựa chọn, sử dụng và định hướng tác phẩm âm nhạc như thế nào cho phù hợp, giúp trẻ phát triển cảm xúc thẩm mỹ lành mạnh, giàu giá trị giáo dục.

Mặc dù đã có nhiều công trình nghiên cứu về giáo dục âm nhạc cho trẻ mầm non, song các nghiên cứu tập trung chuyên sâu về thực trạng sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học của trẻ mẫu giáo nói chung, trẻ 5–6 tuổi nói riêng vẫn còn khá ít.

Xuất phát từ những lí do trên, chúng tôi lựa chọn nghiên cứu đề tài: ***“Thực trạng sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi”*** làm đề tài khoá luận tốt nghiệp.

2. Tổng quan tình hình nghiên cứu

2.1. Nghiên cứu về tác phẩm âm nhạc cho trẻ mầm non

Ở nhiều quốc gia phát triển, âm nhạc đã được xem là nền tảng của giáo dục mầm non. Nghiên cứu về âm nhạc ở lứa tuổi mầm non bắt đầu từ thế kỷ XVIII–XIX dưới dạng tư tưởng sư phạm và phát triển mạnh mẽ về mặt khoa học, thực nghiệm từ thế kỷ XX đến nay. Qua hơn 200 năm, âm nhạc đã được nhìn nhận không chỉ là hoạt động giải trí mà là phương tiện giáo dục toàn diện, giúp trẻ phát triển nhận thức, cảm xúc, xã hội và thẩm mỹ.

J.Craig Peery, Irene Peery và Thomas Draper đã trình bày vai trò của âm nhạc trong sự phát triển toàn diện của trẻ em, đặc biệt là ở giai đoạn mầm non. Nhấn mạnh rằng việc tiếp xúc và tham gia vào các hoạt động âm nhạc giúp trẻ phát triển năng lực nhận thức, ngôn ngữ, cảm xúc - xã hội. Âm nhạc không chỉ là phương tiện giải trí mà còn là công cụ học tập hiệu quả, hỗ trợ hình thành tư duy, khả năng chú ý và ghi nhớ. Đối với trẻ 5–6 tuổi, việc sử dụng các tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học góp phần nâng cao khả năng cảm thụ nghệ thuật, phát triển trí tưởng tượng, đồng thời củng cố các kỹ năng học tập khác thông qua sự kết hợp giữa nghe, hát, vận động và tương tác nhóm [20].

Helena Rodrigues và cộng sự khẳng định rằng tác phẩm âm nhạc giữ vai trò quan trọng trong giáo dục mầm non, đặc biệt với trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi, giai đoạn trẻ bắt đầu hình thành khả năng cảm thụ và biểu đạt cảm xúc một cách có ý thức. Các tác phẩm âm nhạc được lựa chọn phù hợp giúp trẻ phát triển đồng thời nhiều mặt: thẩm mỹ, ngôn ngữ, nhận thức, vận động và kỹ

năng xã hội. Âm nhạc trở thành phương tiện giao tiếp giàu cảm xúc, giúp trẻ biết chia sẻ, hợp tác và thể hiện bản thân trong môi trường học tập. Nghiên cứu cũng nhấn mạnh rằng việc tổ chức hoạt động âm nhạc dựa trên tác phẩm có giá trị nghệ thuật, gắn với trải nghiệm của trẻ, sẽ góp phần nuôi dưỡng năng lực sáng tạo, đồng thời hình thành nền tảng văn hóa và nhân cách cho sự phát triển toàn diện [21].

Susan Hallam – giáo sư về giáo dục và tâm lý âm nhạc cho rằng âm nhạc kích thích đồng thời cả hai bán cầu não, giúp trẻ tăng khả năng ghi nhớ, tư duy logic và phát triển ngôn ngữ, trí tuệ cảm xúc – xã hội. Trẻ được tiếp xúc với âm nhạc thường xuyên có khả năng tập trung, giao tiếp và tự tin tốt hơn so với nhóm không tham gia các hoạt động âm nhạc. Hallam nhấn mạnh âm nhạc không chỉ là phương tiện nghệ thuật mà còn là yếu tố quan trọng trong việc hình thành nhân cách và năng lực học tập của trẻ ngay từ bậc mầm non [22].

Lili M. Levinowitz - chuyên gia giáo dục âm nhạc Hoa Kỳ đã khẳng định âm nhạc đóng vai trò thiết yếu trong sự phát triển toàn diện của trẻ nhỏ, đồng thời nhấn mạnh tầm quan trọng của việc “trẻ được trải nghiệm âm nhạc sớm” trong bài viết. Theo tác giả, các bài hát, điệu nhạc phù hợp giúp trẻ rèn luyện khả năng cảm nhận cao độ, tiết tấu, đồng thời phát triển kỹ năng vận động tinh, ngôn ngữ và khả năng sáng tạo. Levinowitz khuyến nghị giáo viên mầm non nên sử dụng các tác phẩm âm nhạc đa dạng trong hoạt động học để kích thích hứng thú, tăng cường giao tiếp và tạo nền tảng cho phát triển thẩm mỹ [18].

Bên cạnh những quan điểm từ nước ngoài, các nhà nghiên cứu của Việt Nam cũng chỉ ra một số quan điểm về TPAN cho trẻ mầm non như sau:

Tác giả Hoàng Văn Yến đã tập trung làm rõ vai trò của âm nhạc như một loại hình nghệ thuật đặc thù có ảnh hưởng mạnh mẽ đến đời sống tinh thần và sự phát triển nhân cách của trẻ nhỏ. Tác giả đã nhấn mạnh âm nhạc là “nguồn nuôi dưỡng cảm xúc, thẩm mỹ và trí tưởng tượng phong phú” cho trẻ, giúp trẻ nhận biết thế giới xung quanh qua âm thanh, giai điệu và tiết tấu sinh động. Tác giả cho rằng việc lựa chọn tác phẩm âm nhạc phù hợp là yếu tố quyết định trong hoạt động giáo dục âm nhạc ở mầm non. Những bài hát, bản nhạc được dùng cho trẻ cần có nội dung lành mạnh, gần gũi với cuộc sống, giai điệu rõ ràng, tiết tấu đơn giản và có tính biểu cảm cao, giúp trẻ dễ nghe, dễ nhớ, dễ thể hiện. Ngoài ra, qua việc nghe, hát và vận động theo tác phẩm

âm nhạc, trẻ được rèn luyện khả năng cảm thụ, ghi nhớ âm thanh, phát triển khả năng ngôn ngữ và hình thành cảm xúc tích cực đối với cái đẹp [16].

Nhóm các tác giả Lê Thị Đức, Lý Thu Hiền, Phạm Thị Hòa đã chỉ ra rằng, thông qua việc lựa chọn và khai thác hợp lý những tác phẩm phù hợp với đặc điểm lứa tuổi, giáo viên có thể giúp trẻ hình thành cảm xúc thẩm mỹ, phát triển khả năng cảm thụ và biểu hiện âm nhạc. Đồng thời khẳng định vai trò tích hợp của tác phẩm âm nhạc trong các hoạt động giáo dục: giúp trẻ mở rộng vốn từ, phát triển kỹ năng giao tiếp, rèn luyện thể chất và nuôi dưỡng đời sống tình cảm phong phú. Việc sử dụng tác phẩm âm nhạc phù hợp và sáng tạo trong hoạt động học không chỉ mang ý nghĩa thẩm mỹ mà còn góp phần hình thành những phẩm chất và năng lực nền tảng ở trẻ mầm non [3].

2.2. Nghiên cứu về sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

Helena Rodrigues và cộng sự đã chỉ ra rằng việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học ở mầm non không chỉ phát triển năng lực cá nhân mà còn thúc đẩy sự phát triển xã hội - nhân văn của trẻ mầm non. Các tác giả khẳng định tầm quan trọng của đào tạo giáo viên được bồi dưỡng năng lực âm nhạc và nghệ thuật giúp họ có thể khai thác tác phẩm âm nhạc (TPAN) một cách sáng tạo, phù hợp với đặc điểm lứa tuổi và bối cảnh văn hoá địa phương, từ đó góp phần nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện cho trẻ [21].

Theo nghiên cứu của Lydora Patrick và Kamariah Abu Bakar (2024) việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong giáo dục mầm non được xem là yếu tố quan trọng góp phần phát triển toàn diện cho trẻ. Âm nhạc không chỉ mang giá trị thẩm mỹ mà còn hỗ trợ hình thành kỹ năng ngôn ngữ, tư duy sáng tạo và cảm xúc xã hội của trẻ. Nghiên cứu tập trung đánh giá mức độ sẵn sàng của giáo viên mầm non trong việc tích hợp âm nhạc vào hoạt động dạy học. Kết quả cho thấy, mặc dù giáo viên nhận thức rõ lợi ích của âm nhạc, nhưng việc áp dụng thực tế còn hạn chế do thiếu kiến thức chuyên môn và tài liệu hướng dẫn cụ thể. Tác phẩm âm nhạc, nếu được lựa chọn phù hợp với lứa tuổi và kết hợp linh hoạt trong các hoạt động học, có thể giúp trẻ phát triển khả năng cảm thụ, ghi nhớ và biểu đạt cảm xúc tốt hơn. Tác giả nhấn mạnh tầm quan trọng của việc bồi dưỡng năng lực âm nhạc cho giáo viên nhằm nâng cao hiệu quả sử dụng tác phẩm âm nhạc trong giáo dục mầm non hiện nay [19].

Các công trình nghiên cứu ở Việt Nam cũng nêu lên một số quan điểm về sử dụng TPAN trong các hoạt động học cho trẻ 5-6 tuổi. Tác giả Phạm Thị Hòa đã tập trung nghiên cứu sâu về vai trò, nội dung và phương pháp tổ chức các hoạt động âm nhạc trong trường mầm non, trong đó đặc biệt nhấn mạnh đến việc sử dụng các tác phẩm âm nhạc trong quá trình dạy học. Tác giả cho rằng tác phẩm âm nhạc là “phương tiện cơ bản” để trẻ tiếp xúc, cảm thụ và phát triển năng lực âm nhạc, đồng thời góp phần hình thành nhân cách, cảm xúc và thẩm mỹ ở lứa tuổi mầm non. Tác giả nhấn mạnh tiêu chí lựa chọn TPAN cho trẻ đều phải phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý, trình độ nhận thức, vốn ngôn ngữ và khả năng cảm xúc của trẻ; đảm bảo nội dung gần gũi, lời ca trong sáng, giai điệu đơn giản, tiết tấu rõ ràng giúp trẻ dễ hát, dễ nhớ và có thể vận động theo nhạc. Tác giả cũng chỉ ra rằng qua các hoạt động học như dạy hát, nghe nhạc, vận động theo nhạc và trò chơi âm nhạc, trẻ không chỉ tiếp nhận tác phẩm ở mức nghe – hát mà còn được trải nghiệm, thể hiện và sáng tạo dựa trên tác phẩm ấy. Ngoài ra, Phạm Thị Hòa nhấn mạnh mối liên hệ giữa tác phẩm âm nhạc và các lĩnh vực giáo dục khác, như phát triển ngôn ngữ, tình cảm – xã hội, thể chất và nhận thức. Âm nhạc được xem là cầu nối giúp trẻ tiếp thu tri thức một cách tự nhiên, nhẹ nhàng và hứng thú hơn. Việc tổ chức các hoạt động học có sử dụng tác phẩm âm nhạc, nếu được thiết kế hợp lý, sẽ giúp trẻ phát triển toàn diện và hình thành năng lực thẩm mỹ, cảm xúc tích cực đối với nghệ thuật âm nhạc [6].

Tác giả Ngô Thị Nam xây dựng nền tảng lý luận vững chắc cho việc lựa chọn và khai thác tác phẩm âm nhạc phù hợp với trẻ trước tuổi đi học, nhấn mạnh tính phù hợp lứa tuổi về nội dung, giai điệu và ngôn ngữ. Hai công trình đã hệ thống hoá phương pháp dạy học âm nhạc cho trẻ trước tuổi học, đề cao nguyên tắc “đơn giản — gần gũi — lặp lại”: bài hát, điệu nhạc và đoạn nhạc đệm cần ngắn, giai điệu rõ ràng, tiết tấu dễ thuộc để trẻ dễ ghi nhớ và thể hiện. Về phương pháp, tác giả khuyến nghị kết hợp bốn hoạt động cốt lõi: hát, nghe, vận động theo nhạc và sáng tạo âm nhạc (improvisation/composition đơn giản). Mỗi tác phẩm khi đưa vào hoạt động học được khai thác ở nhiều mức: cảm thụ (nghe hiểu), thể hiện (hát, vận động), ứng dụng (trò chơi, kể chuyện âm nhạc) và sáng tạo (chỉnh lời, thay giai điệu nhỏ). Tác giả cũng chú trọng tới vai trò của giáo viên như người điều tiết — mô phỏng — khuyến khích: giáo viên không nhất thiết là nhạc sĩ nhưng phải biết chọn tác phẩm, thiết kế hoạt động, điều chỉnh độ khó và sử

dụng phương tiện hỗ trợ (nhạc cụ gõ, hiệu ứng âm thanh). Về tổ chức lớp, tác giả đề xuất hoạt động ngắn, lặp lại qua ngày, tích hợp âm nhạc vào các lĩnh vực khác (ngôn ngữ, vận động, tình cảm-xã hội) để tăng hiệu quả [11], [12].

Các tác giả Bùi Hương Giang, Đinh Thị Hồng Loan đã tập trung trình bày các tiêu chí lựa chọn bài hát phù hợp với độ tuổi, đặc điểm phát triển và khả năng cảm thụ âm nhạc của trẻ; đồng thời hướng dẫn cách tổ chức hoạt động âm nhạc cũng như tích hợp tác phẩm âm nhạc vào các hoạt động giáo dục khác. Tài liệu nhấn mạnh việc phát huy tính sáng tạo và cảm xúc thẩm mỹ của trẻ thông qua trải nghiệm trực tiếp với tác phẩm âm nhạc [4].

Ngoài ra các công trình của hai tác giả Nguyễn Thị Hoà và Nguyễn Ánh Tuyết cũng khẳng định trẻ 5-6 tuổi đã có khả năng chú ý có chủ đích, thích khám phá và học thông qua trải nghiệm cảm xúc. Việc sử dụng TPAN trong hoạt động học không chỉ đáp ứng đặc điểm tâm lý mà còn kích thích trẻ tư duy, tưởng tượng, phát triển ngôn ngữ và khả năng hợp tác nhóm [7], [15].

Tuy đã có nhiều công trình nghiên cứu đề cập đến việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi, song phần lớn các nghiên cứu mới dừng lại ở khía cạnh lý luận hoặc tập trung vào hiệu quả chung của giáo dục âm nhạc. Các nghiên cứu chuyên sâu về thực trạng sử dụng tác phẩm âm nhạc trong từng loại hình hoạt động học cụ thể, cũng như mức độ phù hợp của tác phẩm với đặc điểm phát triển tâm sinh lý của trẻ vẫn còn hạn chế. Bên cạnh đó, việc đánh giá năng lực và nhận thức của giáo viên trong quá trình lựa chọn, khai thác tác phẩm âm nhạc chưa được quan tâm đúng mức. Do đó, việc tiếp tục khảo sát và phân tích *thực trạng sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học của trẻ 5–6 tuổi* là cần thiết, nhằm góp phần nâng cao chất lượng giáo dục âm nhạc ở trường mầm non.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích

Nghiên cứu cơ sở lý luận và thực tiễn việc sử dụng TPAN trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi. Từ đó bước đầu đề xuất một số biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi

3.2. Nhiệm vụ

- Nghiên cứu cơ sở lý luận việc sử dụng TPAN trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi.

- Khảo sát, phân tích thực trạng việc sử dụng TPAN trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi.

- Bước đầu đề xuất một số biện pháp nâng cao hiệu quả sử dụng TPAN trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng

Thực trạng sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi.

4.2. Phạm vi

Đề tài nghiên cứu được thực hiện trong phạm vi sau:

- Địa bàn: Một số trường mầm non thuộc tỉnh Ninh Bình

- Chủ đề: Giao thông

Hoạt động học của trẻ 5-6 tuổi có sử dụng tác phẩm âm nhạc;

- Nghiên cứu trên 30 giáo viên mầm non đã và đang dạy lớp 5-6 tuổi ở một số trường mầm non trên địa bàn tỉnh Ninh Bình.

- Thời gian nghiên cứu: Từ 11/2025 đến 4/2026

5. Phương pháp nghiên cứu

5.1. Nhóm phương pháp nghiên cứu lý luận

- Thu thập các tài liệu liên quan đến đề tài.

- Phân tích, hệ thống hóa, khái quát hóa các vấn đề nghiên cứu có liên quan đến đề tài nhằm xây dựng cơ sở lý luận cho đề tài

5.2. Nhóm phương pháp nghiên cứu thực tiễn

5.2.1. Phương pháp quan sát

Quan sát việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi của giáo viên mầm non

5.2.2. Phương pháp điều tra bằng phiếu hỏi

Sử dụng phiếu điều tra hoặc bảng hỏi google form để thu thập ý kiến của giáo viên về nhận thức, mức độ, hình thức sử dụng, ...tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ MG 5-6 tuổi.

5.2.3. Phương pháp đàm thoại

Đàm thoại với GVMN, cán bộ quản lý nhằm thu thập các thông tin có liên quan đến đề tài, phát hiện thực trạng, giải thích nguyên nhân và làm sáng tỏ thông tin đã thu được từ phương pháp điều tra và quan sát.

5.2.4. Phương pháp nghiên cứu sản phẩm

Nghiên cứu một số kế hoạch, giáo án tổ chức hoạt động học có sử dụng TPAN của giáo viên dạy các lớp 5-6 tuổi.

5.3. Phương pháp thống kê toán học

Sử dụng thống kê toán học nhằm mục đích xử lý số liệu thu được một cách khách quan.

Các phương pháp trên được sử dụng phối hợp nhằm đảm bảo tính khách quan, toàn diện và độ tin cậy của kết quả nghiên cứu.

6. Ý nghĩa khoa học và ý nghĩa thực tiễn

6.1. Ý nghĩa khoa học

Đề tài góp phần hệ thống hoá và làm rõ cơ sở lý luận về việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi; qua đó khẳng định vai trò của âm nhạc như một phương tiện giáo dục phát triển toàn diện cho trẻ. Kết quả nghiên cứu bổ sung minh chứng khoa học cho việc đổi mới phương pháp giáo dục âm nhạc theo hướng tích hợp và lấy trẻ làm trung tâm.

6.2. Ý nghĩa thực tiễn

Kết quả nghiên cứu giúp phản ánh thực trạng sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học tại các trường mầm non hiện nay, qua đó chỉ ra những ưu điểm, hạn chế và nguyên nhân ảnh hưởng đến hiệu quả sử dụng. Từ đó, đề tài đề xuất một số biện pháp giúp giáo viên mầm non nâng cao năng lực chuyên môn, phát huy hiệu quả của tác phẩm âm nhạc trong giáo dục trẻ.

Kết quả nghiên cứu có thể được sử dụng làm tài liệu tham khảo cho sinh viên ngành Giáo dục mầm non, giáo viên trong quá trình thực hành, thực tập, làm đề tài nghiên cứu khoa học, giảng dạy và bồi dưỡng chuyên môn.

Chương 1

CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ SỬ DỤNG TÁC PHẨM ÂM NHẠC TRONG HOẠT ĐỘNG HỌC CHO TRẺ MẪU GIÁO 5-6 TUỔI

1.1. Các khái niệm cơ bản

1.1.1. Tác phẩm âm nhạc

Theo nhạc sĩ Hoàng Văn Yến: Âm nhạc là một loại hình nghệ thuật gắn bó mật thiết với đời sống con người. Nó có sức hấp dẫn kì lạ, có tác động mạnh mẽ, làm cho con người tốt đẹp hơn, trong sáng hơn. Bản chất của âm nhạc là niềm vui lạc quan, yêu đời và nâng con người đến những tình cảm cao thượng [16, tr.5].

Theo TS Ngô Thị Nam: Âm nhạc là một loại hình nghệ thuật, phản ánh hiện thực khách quan bằng những hình tượng có sức biểu cảm của âm thanh. Với các phương tiện diễn tả cơ bản như: giai điệu, cường độ, âm sắc, hòa âm, cách cấu tạo, hình thức... bản chất thời gian trong âm nhạc làm cho nó có thể truyền đạt sự vận động của các tình cảm và ý tưởng trong tất cả những sắc thái tinh tế nhất [11, tr.5].

Theo từ điển bách khoa Việt Nam: Âm nhạc loại hình nghệ thuật dùng âm thanh và nhịp điệu để diễn tả tư tưởng, tình cảm của con người [8, tr.92].

Theo từ điển Tiếng Việt, Hoàng Phê: Âm nhạc là nghệ thuật dùng âm thanh làm phương tiện để diễn đạt tư tưởng và tình cảm [8, tr.17].

Từ điển Merriam-Webster định nghĩa về âm nhạc: khoa học hoặc nghệ thuật sắp xếp các âm điệu hoặc âm thanh theo trình tự, kết hợp và có mối quan hệ về thời gian để tạo ra một tác phẩm có tính thống nhất và mạch lạc [26].

Theo từ điển Tiếng Việt: Tác phẩm là công trình do nhà văn hóa, nghệ thuật hoặc khoa học sáng tạo ra [9, tr.883].

Tóm lại: Tác phẩm âm nhạc là sản phẩm sáng tạo nghệ thuật được tạo nên từ âm thanh và nhịp điệu nhằm thể hiện tư tưởng, tình cảm và cảm xúc của con người. Thông qua các yếu tố như giai điệu, tiết tấu, âm sắc và hòa âm, tác phẩm âm nhạc không chỉ mang giá trị nghệ thuật mà còn góp phần giáo dục thẩm mỹ, bồi dưỡng tình cảm và nhân cách, đặc biệt có ý nghĩa đối với giáo dục mầm non.

1.1.2. Hoạt động học của trẻ mẫu giáo

Trong GDMN, hoạt động học là một trong các hình thức tổ chức giáo dục có mục đích, được giáo viên thiết kế nhằm giúp trẻ lĩnh hội những tri thức, kỹ năng và kinh nghiệm phù hợp với độ tuổi.

Từ điển tiếng Việt của tác giả Hoàng Phê định nghĩa hoạt động học: là thu nhận kiến thức, luyện tập kỹ năng do người khác truyền lại [9, tr.453].

Theo từ điển tâm lý học APA định nghĩa “learning”: sự tiếp thu thông tin, hành vi hoặc khả năng mới sau khi luyện tập, quan sát hoặc trải nghiệm khác, được thể hiện bằng sự thay đổi trong hành vi, kiến thức hoặc chức năng não bộ [24].

Nhóm tác giả Nguyễn Ánh Tuyết, Nguyễn Thị Như Mai định nghĩa khái niệm: Học là một hoạt động giúp con người tiếp nhận các tri thức, thái độ những phương thức hành động và hành vi trong những tình huống nhất định, kết quả là con người tích lũy được nhiều kinh nghiệm xã hội - lịch sử đồng thời những phương thức hành vi, những hoạt động của con người cũng được biến đổi một cách hợp lý và nhân cách được hình thành và phát triển. [14, tr 262].

Hoạt động học của trẻ mẫu giáo là hoạt động giữa giáo viên và trẻ, được gọi là hoạt động dạy - học. Theo tác giả Nguyễn Thị Hòa: dạy học cho trẻ mẫu giáo là hoạt động hợp tác dạy và học cùng nhau giữa giáo viên và trẻ, trong đó giáo viên là người tổ chức, hướng dẫn, tạo điều kiện và cơ hội cho trẻ khám phá thế giới xung quanh, còn đứa trẻ tích cực chiếm lĩnh kiến thức, kỹ năng cần thiết cho việc học tập sau này của trẻ lớp Một [7, tr. 195].

Jasmi (2016) khẳng định rằng dạy và học là hai thuật ngữ khác nhau. Việc dạy (*teaching*) được định nghĩa là *ta'lim*, hay dạy học như một "vật chứa" mang tính nhân văn và giáo dục, cụ thể là sự truyền tải thông tin và kiến thức từ giáo viên sang học sinh. Trong khi đó, việc học (*learning*), theo Jasmi (2016), đề cập đến cách thức mà học sinh có thể đạt được sự thành thạo về phẩm chất, kỹ năng và kiến thức mang lại lợi ích cho sự phát triển bản thân [19, tr.1317].

Hoạt động học tập là hoạt động lấy khái niệm khoa học làm đối tượng; động cơ của các hoạt động này là chiếm lĩnh tri thức khoa học của loài người đã tích lũy được. Hoạt động học tập là dạng hoạt động chủ đạo của học sinh phổ thông và chỉ đến tuổi học sinh phổ thông, dạng hoạt động này mới phát triển tới mức chính thức, còn trước đó, ở tuổi mẫu giáo, hoạt động học tập đang ở thời kỳ phôi thai [15, tr.163].

Trong thời kỳ mẫu giáo, hoạt động học tập tuy chưa đạt tới dạng chính thức nhưng đã xuất hiện những yếu tố cần thiết (như tính chủ định của các quá trình tâm lý, ý thức nghĩa vụ, bước đầu tự kiểm tra, tự đánh giá...) [15, tr.166].

Theo chương trình Giáo dục mầm non của Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021), hoạt động học ở trường mầm non được tổ chức theo các lĩnh vực phát

triển: Thể chất, nhận thức, ngôn ngữ, tình cảm - kỹ năng xã hội và thẩm mỹ. Bên cạnh đó, hoạt động học của trẻ mẫu giáo có một số đặc điểm: Mang tính trực quan sinh động; Gắn với hoạt động vui chơi và trải nghiệm; Lấy trẻ làm trung tâm, Khuyến khích trẻ tham gia tích cực [1].

Như vậy: hoạt động học của trẻ là quá trình tiếp thu tri thức, kỹ năng và các hành vi mới thông qua sự trải nghiệm, luyện tập và tương tác với môi trường xung quanh. Đây không chỉ là việc tích lũy kinh nghiệm xã hội đơn thuần mà là một hoạt động có tính tổ chức và hợp tác, trong đó người giáo viên đóng vai trò định hướng, tạo cơ hội để trẻ chủ động khám phá và thực hiện các hoạt động. Quá trình này dẫn đến những thay đổi tích cực, bền vững về nhận thức, thái độ và hành vi, giúp trẻ hình thành nhân cách, phát triển toàn diện và trang bị những kiến thức nền tảng cần thiết cho các giai đoạn giáo dục tiếp theo.

Trong quá trình tổ chức hoạt động học, giáo viên có thể sử dụng nhiều phương tiện hỗ trợ khác nhau, trong đó âm nhạc là một phương tiện quan trọng giúp tạo hứng thú và tăng hiệu quả tiếp nhận của trẻ.

1.1.3. Sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi.

Sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học là việc giáo viên lựa chọn, khai thác và vận dụng các tác phẩm âm nhạc phù hợp nhằm hỗ trợ quá trình tổ chức hoạt động giáo dục cho trẻ.

Ở trường Mầm non, đặc biệt đối với lứa tuổi mẫu giáo, âm nhạc là một trong những loại hình nghệ thuật phát triển năng lực cảm xúc, tưởng tượng, sáng tạo, sự tập trung chú ý, khả năng diễn tả hứng thú của trẻ. Khác với các loại hình nghệ thuật khác như hội họa, văn học, điện ảnh..., âm nhạc không hoàn toàn xác định rõ những hình ảnh cụ thể. Âm nhạc bằng ngôn ngữ riêng là giai điệu, âm sắc, cường độ, nhịp độ, hòa âm, tiết tấu... cùng với thời gian đã thu hút, hấp dẫn, làm thỏa mãn nhu cầu tình cảm của trẻ. Âm nhạc là phương tiện giúp trẻ nhận thức thế giới xung quanh, phát triển lời nói, quan hệ giao tiếp, trao đổi tình cảm... Đối với trẻ, âm nhạc là thế giới kì diệu đầy cảm xúc. Trẻ có thể tiếp nhận âm nhạc ngay từ khi còn nằm trong nôi. Trẻ mầm non dễ xúc cảm, vốn ngây thơ, trong sáng, nên tiếp xúc với âm nhạc là nhu cầu không thể thiếu. Thế giới âm thanh muôn màu không ngừng chuyển động tạo điều kiện cho trẻ phát triển các chức năng tâm lí, năng lực

hoạt động và sự hiểu biết của trẻ [6, tr.7-8]; "Giá trị của âm nhạc trong giáo dục đã được công nhận trong nhiều thế kỷ" Carmine Visone [27].

Theo tác giả Bùi Hương Giang, Đinh Thị Hồng Loan: Sử dụng âm nhạc trong hoạt động giáo dục ở trường mầm non là cách thức giáo viên lựa chọn, sử dụng các tác phẩm âm nhạc phù hợp với chương trình giáo dục mầm non (về nội dung, phương pháp, hình thức), phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý của trẻ từng lứa tuổi nhằm cung cấp cho trẻ các kiến thức phong phú về thiên nhiên, đất nước, con người,... góp phần phát triển thể chất, trí tuệ, xúc cảm thẩm mỹ,... hình thành ở trẻ các yếu tố đầu tiên của nhân cách toàn diện [4].

Trong dạy học mầm non, âm nhạc được coi là một “công cụ” cần thiết, mang lại nhiều lợi ích cho quá trình dạy và học. "Sử dụng" ở đây không chỉ là dạy hát, mà là dùng âm nhạc như một phương tiện sư phạm để đạt mục tiêu của tiết học (có thể là tiết Âm nhạc chuyên biệt hoặc tiết học khác như Làm quen với tác phẩm văn học, Toán, Khám phá khoa học, Tạo hình, Thể chất...).

Bản chất của việc sử dụng tác phẩm âm nhạc chính là quá trình giáo viên tổ chức cho trẻ tiếp xúc trực tiếp với tác phẩm (nghe, hát, vận động) để kích thích tư duy thẩm mỹ và cảm xúc tích cực.

Đối với trẻ 5–6 tuổi, tác phẩm âm nhạc có thể được sử dụng trong nhiều giai đoạn của hoạt động học:

- Ổn định tổ chức lớp
- Gây hứng thú đầu giờ
- củng cố kiến thức
- Chuyển tiếp giữa các hoạt động

Do đó, *sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi được hiểu là quá trình giáo viên lựa chọn và khai thác các tác phẩm âm nhạc phù hợp nhằm hỗ trợ tổ chức hoạt động học, góp phần phát triển toàn diện cho trẻ.*

1.2. Đặc điểm tiếp nhận và thể hiện khả năng âm nhạc của trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

1.2.1. Đặc điểm tâm sinh lý của trẻ 5-6 tuổi

Trẻ mẫu giáo lớn 5-6 tuổi là trẻ ở độ tuổi lớn nhất của trẻ mầm non. Hoạt động chủ đạo của trẻ ở giai đoạn này là hoạt động vui chơi là chủ đạo. Ở độ tuổi này, hoạt động học đã xuất hiện, trẻ đã được chuẩn bị những nền tảng để bước vào lớp Một

Ở cuối tuổi mẫu giáo, do việc giao tiếp bằng ngôn ngữ được mở rộng trong những năm trước đây, tai âm vị được rèn luyện thường xuyên để tiếp nhận các ngữ âm khi nghe người lớn nói. Mặt khác cơ quan phát âm đã trưởng thành đến mức trẻ có thể phát ra những âm tương đối chuẩn, kể cả những âm khó của tiếng mẹ đẻ (như uềnh oàng, khúc khuỷu...) khi nói năng. Chỉ trong trường hợp bộ máy phát âm của trẻ bị tổn thương, hay do chịu ảnh hưởng của lời nói ngọng của người lớn xung quanh, thì trẻ mẫu giáo lớn mới phạm nhiều lỗi trong việc nắm ngữ âm của tiếng mẹ đẻ [15, tr.207].

Ở trẻ em, thanh quản hẹp và xương sụn mềm hơn ở người lớn. Trẻ càng nhỏ tuổi, thanh quản càng hẹp, có nhiều mao mạch và các tổ chức liên kết nên khi bị viêm dễ bị chít hẹp làm cho trẻ khó thở. Ở trẻ dưới 6 tuổi, khe thanh môn ngắn và hẹp nên giọng của trẻ thường có độ cao hơn so với giọng của người lớn. Ở trẻ nhỏ, thanh quản của trẻ em nam và trẻ em nữ tương đối giống nhau nên giọng nói của trẻ em nam và trẻ em nữ cũng không khác nhau nhiều. Đến tuổi dậy thì, thanh quản của các em nam dài và khe thanh môn rộng nên giọng nói trở nên trầm và vang, còn thanh quản của các em nữ ngắn và hẹp nên giọng nói của các em trở nên cao và trong [10].

Trẻ hát một cách tình cảm và không phải gắng sức, âm thanh mềm mại, nhẹ nhàng ở âm vực quãng 8 nhất (c1- c2). Biết lấy hơi, giữ hơi trước lúc bắt đầu hát hoặc giữa các đoạn nhạc. Hát lời bài hát rõ ràng, mạch lạc, kết thúc câu mềm mại. Hơn nữa, trẻ biết bắt đầu và kết thúc bài hát đúng lúc, bắt vào giai điệu một cách chính xác, mềm mại. Biết hát to dần, nhỏ dần với các tốc độ khác nhau một cách tự tin khi có nhạc đệm hoặc không có nhạc đệm cùng với người lớn. Hát đơn ca những bài hát quen thuộc [5].

Ca hát tạo ra cảm xúc, là sự tác động qua lại giữa âm điệu với thính giác và tư duy. Trẻ em có khả năng ghi nhớ giai điệu âm nhạc và thể hiện theo hứng thú. Chúng ta thường thấy những đứa trẻ vừa đi vừa hát rất tự nhiên những giai điệu âm nhạc một cách say sưa, mặc dù chỉ là hát cho mình nghe [16, tr. 6].

Cũng tương tự như vậy, ghi nhớ của trẻ mẫu giáo lớn ngày càng có tính chủ định nhiều hơn so với trẻ mẫu giáo bé, nhờ sử dụng một số phương thức như nhắc lại hay liên hệ các sự kiện với nhau do người lớn gợi ý cho [15, tr. 213].

1.2.2. Đặc điểm tiếp nhận các tác phẩm âm nhạc của trẻ 5-6 tuổi

Edwin Gordon đã xác định thời thơ ấu là giai đoạn phát triển năng khiếu âm nhạc (1988). Trong những năm này, tiềm năng hay năng khiếu âm nhạc, dựa trên cấu trúc phức tạp của thính giác, đang trong trạng thái thay đổi. Do

trạng thái thay đổi này, năng khiếu âm nhạc của trẻ dễ bị ảnh hưởng tích cực hoặc tiêu cực bởi cả sự hướng dẫn và môi trường [18].

Khả năng âm nhạc của trẻ được phát triển trong quá trình hoạt động tích cực. Nhiệm vụ của nhà sư phạm là hướng nó có hệ thống, có tổ chức ngay từ tuổi ấu thơ.

Trong trường Mầm non, các nhóm trẻ được phân chia về độ tuổi như sau:

- Ở nhà trẻ bao gồm những trẻ từ 36 tháng tuổi trở xuống:

+ Trẻ từ 3 tháng đến 1 tuổi. - Trẻ từ 1 đến 2 tuổi.

+ Trẻ từ 2 đến 3 tuổi.

- Ở mẫu giáo gồm trẻ từ 3 đến 6 tuổi:

+ Mẫu giáo bé (lớp mầm): 3 - 4 tuổi.

+ Mẫu giáo nhỡ (lớp chồi): 4 - 5 tuổi.

+ Mẫu giáo lớn (lớp lá): 5 - 6 tuổi.

Khái niệm "phát triển âm nhạc" đối với trẻ bao gồm các mặt:

- Tri giác âm nhạc là cảm giác tai nghe, nghe âm nhạc, cảm xúc âm nhạc.

- Kỹ năng hát, vận động theo nhạc ở mức độ đơn giản [6, tr.13-14].

Đối với trẻ 5-6 tuổi: đây là giai đoạn chuẩn bị cho trẻ đến trường Tiểu học. Trẻ có khả năng tri giác toàn vẹn hình tượng âm nhạc cùng với những kinh nghiệm được tích lũy từ trước như nghe hát cùng đàn đệm, xem động tác, điệu bộ. Trẻ có thể chuyển đổi điệu bộ theo âm điệu, biết kết hợp khăng khít giữa thời gian với âm nhạc, vận động phối hợp toàn thân với một trình tự tương đối phức tạp trong các điệu múa hay tái hiện một số tiết tấu khó. Trẻ có thể sử dụng bàn phím ở mức độ đơn giản, có nhu cầu hoạt động âm nhạc, biết thể hiện nhạc cảm khi hát múa.

Tuy nhiên, ở độ tuổi này, sự nhạy cảm về âm nhạc bắt đầu giảm dần. Trẻ có ấn tượng sâu sắc khi nghe nhạc qua đài, xem băng đĩa..., biết so sánh một vài thể loại âm nhạc về âm thanh, tính chất, lời ca.

- Đối với hoạt động dạy hát: trẻ 5-6 tuổi đã hát một cách tình cảm và không phải gắng sức, âm thanh mềm mại, nhẹ nhàng ở âm vực Rê - đô; biết giữ hơi trước lúc bắt đầu hát hoặc giữa các đoạn nhạc. Hát lời bài hát rõ ràng, bắt đầu và kết thúc bài hát đúng lúc, bắt vào giai điệu một cách chính xác. Hát to dần, nhỏ dần với các tốc độ khác nhau một cách tự tin khi có nhạc đệm hoặc không có nhạc đệm cùng với người lớn. Hát đơn ca những bài hát quen thuộc [6, tr. 27].

- Đối với khả năng nghe hát: trẻ 5-6 tuổi hiểu được nội dung của tác phẩm âm nhạc, phân biệt tính thể loại (hành khúc, ngợi ca, nhảy múa,...); cảm nhận được sắc thái thể hiện trong âm nhạc, nhận biết được tác phẩm biểu diễn; phân biệt được âm thanh cao thấp và âm sắc của nhạc cụ; nhận xét được giọng hát đúng, giọng hát sai của bạn mình [6, tr. 48].

- Về khả năng vận động theo nhạc: trẻ 5 - 6 tuổi biết chuyển động nhịp nhàng theo tính chất của âm nhạc, thay đổi bước chuyển động theo điệu nhạc; từ tốc độ nhịp nhàng có thể chuyển sang tốc độ nhanh hoặc chậm; thực hiện được các động tác nhảy múa chuyển động từng đôi: thứ tự từng bước chân nhảy lên phía trước, nhảy gập đầu gối; đi nhịp nhàng, chạy nhẹ nhàng, nhảy mềm tại chỗ; tham gia vào các trò chơi âm nhạc, thể hiện các bài hát và các trò chơi dân gian mà không phải bắt chước nhau. Trẻ vận động theo vòng tròn, biết mở rộng, thu hẹp vòng tròn, vận động hàng ngang. Thực hiện đúng, đẹp, diễn cảm các động tác quy định, bước đầu nghĩ được các động tác riêng, phối hợp nhịp nhàng toàn thân với động tác tay và chân. Trẻ còn có khả năng sử dụng các loại nhạc cụ gõ (dụng cụ) đệm cho bài hát. Thêm tiết tấu nhanh, tiết tấu phối hợp, thổi kèn các giai điệu đơn giản [6, tr. 69].

1.3. Đặc điểm các tác phẩm âm nhạc dành cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

1.3.1. Đặc điểm tình hình sáng tác âm nhạc dành cho thiếu nhi

Hiện nay vấn đề "Giáo dục âm nhạc" đã thực sự trở thành một nội dung quan trọng trong các hoạt động của chương trình chăm sóc giáo dục trẻ. Ở các nước tiên tiến, giáo dục âm nhạc cho trẻ mầm non được thực hiện bằng nhiều hình thức phong phú, sinh động thông qua các dạng hoạt động chính là: Ca hát - Nghe nhạc - Vận động theo nhạc và Trò chơi âm nhạc [16, tr. 5].

Trước đây trong các trường lớp mẫu giáo ở nước ta, chương trình "Hát múa mẫu giáo" có nội dung đơn giản, chủ yếu cho trẻ hát và múa minh họa một số bài hát để giải trí, gây hứng thú, hấp dẫn trẻ đến lớp mẫu giáo.

Năm 1978, Vụ Mẫu giáo Bộ Giáo dục (nay là Vụ Giáo dục Mầm non Bộ giáo dục và Đào tạo) đã chính thức biên soạn chương trình "Giáo dục âm nhạc cho trẻ mầm non" dựa trên cơ sở khoa học mẫu giáo tiên tiến, cấu trúc bằng các dạng hoạt động: Ca hát - Nghe nhạc - Vận động theo nhạc và Trò chơi âm nhạc. Tuy nhiên do còn nhiều hạn chế về khả năng âm nhạc của cô giáo, về trình độ văn hóa âm nhạc nói chung, về thiết bị vật chất nên mới chỉ tiến hành hình thức ca hát là chủ yếu, lấy ca hát làm trung tâm, cho trẻ vừa hát vừa thực

hiệu các động tác vận động theo bài hát kết hợp với nghe nhạc tạo cho trẻ yêu thích âm nhạc, cảm thụ âm nhạc [16, tr. 5].

Như vậy vấn đề đặt ra là phải có nhiều bài hát thích hợp, có nội dung phong phú cho các cháu.

Năm 1979 Vụ Mẫu giáo của Bộ Giáo dục đã sưu tầm, tuyển chọn nhiều bài hát mẫu giáo dạy các cháu vừa hát vừa thực hiện động tác múa minh họa theo nhịp điệu bài hát, đồng thời cũng tuyển chọn những ca khúc có nội dung phù hợp để cô hát cho cháu nghe. Từ đó phong trào ca hát đã đi vào nề nếp và phát triển mạnh trong các trường lớp mẫu giáo. Giáo dục âm nhạc đã bước đầu góp phần tích cực trong việc đào tạo, giáo dục trẻ toàn diện [16, tr. 5].

Năm 1983, Vụ Mẫu giáo Bộ giáo dục đã biên soạn chỉnh lý chương trình "Giáo dục âm nhạc" cho phù hợp với đặc điểm trẻ mẫu giáo Việt Nam. Chương trình này đã chú trọng đến việc cho các cháu được làm quen với dân ca. Vụ Mẫu giáo đã tổ chức tuyển chọn những bài hát dân ca tiêu biểu các vùng miền, hướng dẫn các cô giáo tổ chức cho các cháu nghe hát. Năm 1992, Bộ Giáo dục đã xuất bản một số tập bài hát dành riêng cho các cháu ở lứa tuổi mầm non như: "Tập bài hát mẫu giáo"; "Chúng cháu vui hát"; Đặc biệt là "Tập bài hát mẫu giáo" gồm trên 100 bài hát phục vụ cho chương trình "Giáo dục âm nhạc" trong trường lớp mẫu giáo [16, tr. 5-6].

Như vậy, chương trình giáo dục âm nhạc trong các trường lớp mẫu giáo đã không chỉ còn là hát múa đơn thuần nữa mà nó đã thực sự trở thành một bộ môn nghệ thuật thông qua ca hát.

Chuyên đề "Giáo dục âm nhạc" được tiến hành trong ba năm từ 1993 đến 1996. Để chuẩn bị cho chuyên đề này, Vụ Giáo dục Mầm non đã tổ chức tuyển chọn, bổ sung bài hát mới vào chương trình, phối hợp với Nhà xuất bản Âm nhạc xuất bản tập bài hát "Trẻ thơ hát" và đã thu thanh toàn bộ các bài hát trong cuốn sách làm thành bộ băng cát-sét, được phát hành rộng rãi tới các trường mầm non [16, tr. 6].

Sau ba năm triển khai chuyên đề "Giáo dục âm nhạc", Vụ Giáo dục Mầm non đã hướng dẫn, chỉ đạo các trường mầm non xây dựng phòng hoạt động âm nhạc. Đến nay các phòng hoạt động âm nhạc đã được hình thành và ở một số nơi đã hoạt động có hiệu quả.

Như vậy, qua các cuộc tổ chức sáng tác và tuyển chọn trong thời gian qua đã thu lượm được rất nhiều bài hát tốt, những bài hát có tính nghệ thuật

cao, nội dung lời ca có ý nghĩa giáo dục phù hợp với trẻ thơ, được các cháu yêu thích [16, tr. 6].

1.3.2. Một số đặc điểm của tác phẩm âm nhạc dành cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

Các tác phẩm âm nhạc dành cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi thường có nội dung trong sáng, gần gũi với đời sống hằng ngày của trẻ, phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý và khả năng nhận thức của trẻ ở độ tuổi này.

- Về lời ca: các bài có nội dung theo các chủ điểm giáo dục: chủ điểm (CĐ) gia đình, CĐ giao thông, CĐ thế giới động, thực vật, CĐ bản thân, CĐ quê hương đất nước, hiện tượng thiên nhiên xã hội gần gũi với trẻ, cuộc sống ở trường Mầm non, ở nhà... Ngôn ngữ bài hát phải đơn giản, dễ hiểu. Trẻ mẫu giáo lớn dùng những bài có hai lời [6, tr. 27].

- Về âm nhạc: cần có hình tượng rõ ràng được thể hiện qua lời ca. Âm điệu và nhịp điệu dễ nhớ, dễ hát; điệu thức cũng như cấu trúc mang tính dân tộc (điệu thức 5 âm dân tộc không dùng nửa cung để trẻ dễ hát); tiết tấu nốt trắng, nốt đen, móc đơn, lặng đen, lặng đơn. Trẻ mẫu giáo lớn có thể hát tiết tấu chấm dôi, móc kép; âm vực từ quãng 6 - quãng 8 thứ nhất. Âm nhạc cho trẻ em phải thực hiện được nhiệm vụ học tập. Nhờ có âm nhạc, trẻ em được học hát, học múa, học nghe và sử dụng nhạc cụ. Vì vậy các sáng tác cần gắn liền với các dạng hoạt động âm nhạc đa dạng để hình thành các kỹ năng thực hành [6, tr. 27, 28].

- Về cấu trúc: Đối với nhà trẻ và mẫu giáo bé, bài hát nên cấu trúc dài 8 - 12 nhịp; lớp nhỡ và lớn 12 - 20 nhịp (không kể câu nhắc lại) [6, tr.27, 28]. Các tác phẩm âm nhạc cho trẻ 5-6 tuổi thường được viết ở:

Nhịp 2/4

EM ĐI QUA NGÃ TƯ ĐƯỜNG PHỐ

Nhạc và lời: HOÀNG VÂN YẾN

Vui - Vừa phải

Trên sân trường, chúng em chơi giao thông.
Đi vòng quanh qua ngã tư đường phố.
Đèn bật lên màu đỏ thì em dừng lại.
Đèn bật lên màu xanh em nhanh qua đường.

Nhịp 3/8

Bông Hoa Mừng Cô

Rhythm: Waltz

Tone: Vibes

Nhạc và lời: Trần Thị Duyên

♩ = 143

Musical score for "Bông Hoa Mừng Cô" in 3/8 time, key of D major. The score consists of three staves of music with lyrics in Vietnamese. Chords are indicated above the notes: D, A, Bm, Em, A, D, A, D.

Mồng tám tháng ba em ra thăm vườn chọn một bông
hoa xinh tươi tặng cô giáo. Nào bông nào đẹp, nào
bông nào thơm, muốn đến thăm cô tung cánh hoa ra nào.

Nhịp 2/8

Chủ đề

GAO THÔNG

Đoàn tàu nhỏ xíu

Nhạc và lời : Mộng Lân

Musical score for "Đoàn tàu nhỏ xíu" in 2/8 time, key of D major. The score consists of four staves of music with lyrics in Vietnamese. The lyrics are: Xinh xịch xịch. Một đoàn tàu nhỏ tí xíu bước mau mau. Người đi đầu là chú lái tàu, còn phía sau cháu nối đuôi nhau thành hàng dài cháu bước một hai, một hai. ...hai.

Anh Phi Công Ơi !

Rhythm: Disco

Nhạc và lời: Vũ Thanh

Tone: PanFlute

♩ = 100

Anh phi công ơi! Anh bay lên trời. Anh nghiêng đôi
cánh bóng như gương soi. Anh vòng anh liệng bay lên xa
vời. Anh vòng anh liệng giữ yên bầu trời. Em thích bầu
trời anh đang bay đó. Tối có ông trăng khi mờ khi
tỏ. Mưa có cầu vồng ánh xanh ánh đỏ. Em thích bầu
trời anh phi công ơi. Mai đây em lớn em làm phi
công, bay cao hơn nữa, anh ơ biết không. Em thích bầu
trời anh phi công ơi! Em thích bầu trời anh phi công ơi.

Bên cạnh đó chủ đề giao thông đối với trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi nhằm giúp trẻ nhận biết một số phương tiện giao thông quen thuộc, hiểu được vai trò của giao thông trong cuộc sống hằng ngày và hình thành ý thức tham gia giao thông an toàn. Thông qua các bài hát thuộc chủ đề giao thông, trẻ được làm quen với tên gọi, đặc điểm và âm thanh của các phương tiện giao thông; đồng

thời ghi nhớ một số quy tắc đơn giản như đi đúng phần đường, đội mũ bảo hiểm hay chấp hành tín hiệu đèn giao thông. Những giai điệu vui tươi, gần gũi giúp trẻ hứng thú hơn trong hoạt động học, phát triển ngôn ngữ, khả năng cảm thụ âm nhạc và giáo dục ý thức chấp hành luật giao thông ngay từ nhỏ.

1.4. Quá trình sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

1.4.1. Mục đích sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

Định hướng giáo dục “lấy trẻ làm trung tâm” là một nguyên tắc xuyên suốt để đảm bảo việc thực hiện GDMN đạt hiệu quả cao, đem lại lợi ích cho sự phát triển của trẻ, giúp trẻ phát triển các năng lực, có khả năng thích ứng và giải quyết tốt các vấn đề thực tiễn của cuộc sống [1]. Xuất phát từ quan điểm đó, việc đưa tác phẩm âm nhạc vào trong hoạt động học là rất cần thiết.

Việc thêm âm nhạc vào lớp học có thể tạo ra sự khác biệt lớn. Âm nhạc có khả năng đặc biệt kích hoạt nhiều vùng khác nhau của não bộ. Hơn nữa, nó có thể tạo ra một môi trường học tập thúc đẩy sự tập trung, sáng tạo và khả năng điều chỉnh cảm xúc – tất cả đều cần thiết cho thành công trong học tập [23]. Việc sử dụng TPAN vào hoạt động học cho trẻ MG 5-6 tuổi với mục đích làm nâng cao khả năng ngôn ngữ của trẻ.

Âm nhạc và ngôn ngữ có mối quan hệ sâu sắc và mật thiết. Mối liên hệ giữa việc học nhạc và sự phát triển ngôn ngữ tốt hơn ở trẻ nhỏ đã được chứng minh từ lâu. Việc học nhạc kích thích và rèn luyện cùng một phần não bộ xử lý việc hiểu ngôn ngữ. Do đó, trẻ em được tiếp xúc với giáo dục âm nhạc sẽ hiểu rõ hơn về âm điệu và cách các phần khác nhau của lời nói được kết hợp với nhau [23].

Tác phẩm âm nhạc đánh thức trong trẻ tình cảm trước cái đẹp của thiên nhiên và cuộc sống, mở ra cho trẻ thế giới tình cảm của con người với con người, con người với các loài vật, để trẻ tích cực đồng cảm với những nhân vật, con vật trong các tác phẩm âm nhạc. Từ đó giúp trẻ bước đầu biết và đồng cảm với cảm xúc của những người xung quanh. Tất cả là nhờ sức mạnh của ngôn ngữ nghệ thuật. Những lời ca giúp trẻ cảm nhận cái đẹp của ngôn từ, của tiếng mẹ đẻ,... qua đó hình thành và phát triển nhân cách của trẻ [4, tr.13].

Như vậy có thể thấy rằng trẻ 5–6 tuổi đang phát triển mạnh vốn từ và khả năng diễn đạt. Âm nhạc giúp: mở rộng vốn từ, phát âm rõ hơn, tăng khả năng ghi nhớ câu từ, phát triển ngữ điệu và khả năng diễn cảm.

Bên cạnh đó TPAN giúp trẻ tiếp thu kiến thức một cách tự nhiên, nhẹ nhàng thông qua giai điệu và hoạt động vui chơi. Khi nội dung học được gắn với bài hát, giai điệu, vận động theo nhạc... trẻ dễ ghi nhớ hơn.

Âm nhạc là một trong những niềm vui lớn nhất trong cuộc sống của nhiều người, và điều đó hoàn toàn có lý do của nó. Khi chúng ta nghe nhạc, những "tia sáng" nhỏ sẽ bùng lên khắp các vùng khác nhau của não bộ — ngay cả khi đó là bản nhạc mà ta không hề thích. Thêm vào đó, việc học âm nhạc còn được công nhận là một hoạt động vô cùng hữu ích cho sức khỏe não bộ trong suốt cuộc đời. Nhà nghiên cứu Visone chia sẻ: "Việc đưa âm nhạc vào giáo dục trong những năm tháng tuổi thơ có thể giúp trẻ phát triển thái độ tích cực đối với việc học và khơi dậy trí tò mò. Âm nhạc không chỉ mang tính giáo dục mà còn đem lại niềm vui, giúp trẻ luôn duy trì được sự hứng thú và gắn kết với trường lớp" và ông cũng cho rằng việc tiếp xúc sớm với âm nhạc rất quan trọng đối với sự phát triển của trẻ nhỏ và có thể ảnh hưởng tích cực đến chất lượng cuộc sống của chúng [27].

Theo tác giả của bài viết *The Benefits of Music in Your Classroom: Boosting Learning* cho rằng: khi phát nhạc nhẹ nhàng và nhẹ nhàng trong thời gian thử thách, nó có thể làm giảm mức độ căng thẳng và lo lắng. Ảnh hưởng êm dịu này giúp học sinh tiếp cận việc học với tư duy thoải mái. Do đó, âm nhạc tăng cường khả năng lưu giữ thông tin mới của chúng [23].

Sử dụng TPAN trong hoạt động học cho trẻ MG 5-6 tuổi còn có mục đích giáo dục tình cảm, kỹ năng xã hội và thẩm mỹ. Âm nhạc đã tác động đến tình cảm của con người, nó làm thức tỉnh những tình cảm tốt nhất và làm cho tính tình dịu dàng hơn và tốt hơn, trong sạch, nhân hậu hơn hình thành tình cảm đạo đức. Bởi khi tác động đến tình cảm của trẻ, âm nhạc đã truyền tải tới trẻ tình cảm đạo đức, nhiều khi tác động âm nhạc còn nhanh hơn cả những lời khuyên, hay sự ra lệnh của người lớn. Các tác phẩm ca ngợi vẻ đẹp thiên nhiên, đất nước, con người, những hình ảnh thân thuộc với trẻ như bà, mẹ, chú bộ đội, cô giáo, gọi cho trẻ tình yêu quê hương đất nước, yêu thủ đô, sự quan tâm yêu thương, gắn bó với người ruột thịt, lòng biết ơn với những người đã cống hiến cho đất nước vì nhân dân [4, tr.12].

Như vậy, có thể thấy việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học của trẻ 5-6 tuổi mang lại nhiều giá trị to lớn trong việc hình thành nhận thức và phát triển nhân cách của trẻ. Âm nhạc giúp trẻ hình thành năng lực cảm thụ cái đẹp, rèn luyện kỹ năng biểu diễn và nuôi dưỡng đời sống tình

cảm phong phú. Tác phẩm âm nhạc đóng vai trò là công cụ hỗ trợ đắc lực trong các hoạt động của trẻ. Chính vì vậy việc khai thác hiệu quả kho tàng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học chính là con đường phù hợp để kích thích tư duy, cân bằng trạng thái tâm lý và phát triển toàn diện cho trẻ, là nền tảng để trẻ bước vào lớp Một và cấp học phổ thông sau này.

1.4.2. Nội dung tác phẩm âm nhạc sử dụng trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

Trên cơ sở vốn ngôn ngữ đã mạch lạc và sự hiểu biết rộng hơn về môi trường xung quanh, trẻ 5-6 tuổi có khả năng ghi nhớ và tái hiện các bài hát có nội dung phức tạp hơn các lứa tuổi trước. Vì vậy, giáo viên cần đưa vào chương trình những bài hát mang tính giáo dục sâu sắc theo các chủ đề lớn như: Quê hương đất nước - Bác Hồ, Gia đình, Trường mầm non, Nghề nghiệp, thế giới Động vật, thế giới Thực vật, Giao thông, Nước và các hiện tượng tự nhiên, Trường tiểu học. Lúc này, yêu cầu đặt ra không chỉ là hát đúng lời, mà là dạy trẻ biết thể hiện sắc thái tình cảm của bài hát: vui tươi, hồn nhiên hay tha thiết, êm dịu.

Để trẻ có thể hình thành thị hiếu âm nhạc lành mạnh và tình yêu với văn hóa dân tộc, nội dung học cần mở rộng sang việc cho trẻ làm quen với các làn điệu dân ca ba miền và nhạc cổ điển. Đây là cơ sở để trẻ học cách phân biệt màu sắc vùng miền trong âm nhạc, cũng như phát triển trí tưởng tượng phong phú khi nghe các bản nhạc không lời, giúp trẻ biết "nghe" nhạc bằng cả tư duy chứ không chỉ bằng tai.

Những TPAN mang nhiều nội dung khác nhau giúp giáo dục tình cảm kỹ năng xã hội và thẩm mỹ

Những bài hát thể hiện tình cảm yêu thương, gần gũi: Gồm những bài hát về ông bà, cha mẹ, người thân trong gia đình - là những quan hệ xuất hiện đầu tiên ở lứa trẻ. Khối lượng bài hát có nội dung đề cập tình cảm yêu thương, gần gũi với người thân ở lứa tuổi mẫu giáo chiếm nhiều hơn so với các lứa tuổi khác [6, tr. 28].

Những bài hát thể hiện tình cảm vui vẻ, thân thiết với bạn bè, tình đoàn kết hữu nghị: Gồm những bài hát thể hiện cuộc sống, tâm tư tình cảm của trẻ, giao tiếp và hoạt động của trẻ với bạn bè. Qua nhiều bài hát, trẻ được cởi mở, bộc lộ chân thành, đồng thời tự khẳng định được bản thân. Những bài hát này thường thể hiện tính chất vui tươi, trong sáng [6, tr. 28].

Những bài hát giúp trẻ nhận biết môi trường xung quanh thông qua nội dung lời ca: Gồm các bài hát có lời ca đề cập đến nhiều hiện tượng cuộc sống xung quanh trẻ, cho trẻ tiếp nhận dần vốn sống phong phú, đa dạng, những ấn tượng đẹp mà trẻ đã và đang sống. Âm nhạc góp phần phát triển trí tuệ, mở mang nhận thức của trẻ, đó chính là một trong những mục đích sư phạm của giáo dục âm nhạc [6, tr.28-29].

Những bài hát phản ánh sinh hoạt, tính chất hồn nhiên, ngộ nghĩnh của trẻ: Đã là trẻ con không thể không nói đến tính chất hồn nhiên, ngộ nghĩnh, biểu lộ trong lời nói và mọi hoạt động của trẻ. Vì thế những bài hát nào phản ánh sinh hoạt vui chơi ngộ nghĩnh, hóm hỉnh (đặc biệt các bài đồng dao) thường hấp dẫn trẻ, lôi cuốn trẻ vào hoạt động âm nhạc [6, tr. 29].

Những bài hát mang chủ đề yêu quê hương đất nước, kính trọng Bác Hồ: giúp trẻ hình thành tình yêu quê hương đất nước, cảm nhận được những vẻ đẹp từ mọi miền tổ quốc, từ đó hình thành nên ý thức trách nhiệm của một con người Việt Nam. Bên cạnh đó, những bài hát ca ngợi chủ tịch Hồ Chí Minh để lại trong tâm tưởng của trẻ tình yêu, niềm tự hào và kính trọng tới Bác Hồ, hiểu được những công lao của Bác dành cho dân tộc, góp phần giúp cho trẻ có suy nghĩ, có động lực nỗ lực cố gắng.

Tóm lại, cần lựa chọn những bài hát phản ánh hiện thực gần gũi đối với trẻ, khai thác một số thể loại dân ca, đồng dao, ca cảnh để dạy trẻ. Thông qua tiết mục âm nhạc, trẻ em thực hiện chức năng sinh hoạt xã hội của mình, do đó âm nhạc chủ yếu phải thể hiện tính chất vui tươi, trong sáng. Giáo viên cần cộng tác với các nhạc sĩ và chủ biên các tuyển tập bài hát thảo ra nội dung các trò chơi âm nhạc, cấu trúc động tác múa, lập kịch bản v.v... để âm nhạc thực sự sinh động trong tâm hồn trẻ thơ [6, tr. 29].

1.4.3. Phương pháp sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

- *Phương pháp trực quan thính giác (trực quan truyền cảm):* là phương pháp đặc thù của giáo dục âm nhạc, trong đó âm nhạc gợi lên những tâm trạng, cảm xúc, tình cảm đa dạng, gần gũi trẻ [6, tr. 23]. Với trẻ 5–6 tuổi, việc cảm nhận âm nhạc chủ yếu thông qua nghe và quan sát nên giáo viên cần hát diễn cảm, kết hợp cử chỉ, nét mặt, tranh ảnh hoặc vận động minh họa để trẻ dễ tiếp nhận nội dung bài học. Khi được nghe và cảm nhận tác phẩm âm nhạc một cách sinh động, trẻ không chỉ hứng thú hơn mà còn phát triển khả năng

chú ý, ghi nhớ và cảm xúc thẩm mỹ. Vì vậy, giáo viên cần lựa chọn những tác phẩm có giai điệu rõ ràng, nội dung gần gũi và phù hợp với lứa tuổi trẻ.

- *Phương pháp dùng lời (giảng giải, chỉ dẫn...)* hướng tới ý thức của trẻ. Đối với trẻ, lời nói cụ thể và có hình ảnh của giáo viên là một trong những phương tiện nhận thức đặc biệt gần gũi, dễ hiểu [6, tr. 23]. Đối với trẻ 5–6 tuổi, lời nói cần ngắn gọn, dễ hiểu và giàu hình ảnh để tạo hứng thú cho trẻ. Trong hoạt động học, giáo viên có thể trò chuyện, đặt câu hỏi hoặc đưa ra nhận xét nhằm giúp trẻ cảm nhận được tính chất của bài hát và chủ động tham gia hoạt động. Tuy nhiên, lời nói cần kết hợp với nghe nhạc và thực hành để tránh gây nhàm chán. Phương pháp này không chỉ giúp trẻ hiểu tác phẩm âm nhạc mà còn góp phần phát triển ngôn ngữ và khả năng giao tiếp.

- *Phương pháp thực hành nghệ thuật*: Trẻ hát, chơi trò chơi âm nhạc, vận động (múa), sử dụng nhạc cụ, hoạt động sáng tạo dưới sự hướng dẫn của giáo viên là kết quả của giáo dục âm nhạc. Sự phát triển trí tuệ, năng khiếu của trẻ được bắt nguồn từ hát múa và các cuộc thử nghiệm khác. Những buổi thực hành làm cho trẻ nâng cao trình độ âm nhạc và phát triển trí não [6, tr. 23]. Đây là phương pháp giúp trẻ được trải nghiệm và thể hiện cảm xúc âm nhạc bằng hành động cụ thể. Thông qua việc thực hành với tác phẩm âm nhạc, trẻ 5–6 tuổi sẽ hứng thú hơn, ghi nhớ bài học lâu hơn và phát triển khả năng cảm thụ âm nhạc. Đồng thời, hoạt động thực hành còn giúp trẻ mạnh dạn, tự tin và phát huy tính sáng tạo. Vì vậy, giáo viên cần tạo điều kiện để mọi trẻ đều được tham gia và trải nghiệm trong quá trình học tập.

Trong quá trình giáo dục âm nhạc, các phương pháp trực quan thính giác, dùng lời và thực hành nghệ thuật quan hệ mật thiết với nhau. Sự kết hợp các phương pháp phụ thuộc vào nhiệm vụ giáo dục cụ thể, nội dung, mức độ khó dễ của tác phẩm âm nhạc và lứa tuổi của trẻ.

Việc dạy các dạng hoạt động âm nhạc ở trường Mầm non với các phương pháp, biện pháp dạy học cơ bản trên (biểu diễn, trực quan, giải thích trình bày, đặt câu hỏi, trò chuyện, cho trẻ tập luyện và đối xử cá biệt) trên cơ sở các nguyên tắc tính vừa sức, tuần tự liên tục, tự giác tích cực. Tuy nhiên, trong khi chuẩn bị cũng như tiến hành, mỗi dạng hoạt động hát, nghe, vận động, chơi.. có những điểm khác biệt, và trong mỗi bài yêu cầu chi tiết khác nhau nên khi tổ chức hoạt động âm nhạc cho trẻ, phải kết hợp các dạng hoạt động âm nhạc với nhau cũng như kết hợp các hình thức tổ chức khác nhau [6, tr. 23].

- *Phương pháp sử dụng đồ dùng trực quan*: Trong các hoạt động giáo dục âm nhạc như hát, vận động – múa, nghe nhạc, trò chơi âm nhạc đều sử dụng đồ dùng trực quan. Với trẻ mẫu giáo, đồ chơi, đồ dùng học tập là phương tiện hữu hiệu giúp trẻ nhận thức và thể hiện cảm xúc. Những đồ chơi, tranh ảnh, con rối...có liên quan đến nội dung tác phẩm thường được giáo viên sử dụng minh họa trong giờ học nhằm thu hút sự chú ý của trẻ. Trong khi học hát, trẻ gõ đệm theo bằng phách tre, trống lắc, nhạc cụ trẻ em...sẽ tăng cường cảm giác nhịp điệu, tạo sự hưng phấn. Khi vận động – múa, các đạo cụ, hoá trang giúp trẻ thể hiện tự tin, sinh động, hấp dẫn hơn. hoạt động giáo dục âm nhạc sẽ kém hiệu quả nếu không có các phương tiện đồ dùng dạy học như nhạc cụ, băng, đĩa hình...Dạy trẻ hát sẽ chuẩn hơn, lời cuốn hơn nếu giáo viên có sử dụng nhạc cụ. Mặt khác, trước khi học hát nếu trẻ được làm quen bằng cách nghe băng, xem đĩa hình bài sắp học sẽ tiết kiệm thời gian hơn trong quá trình học thuộc. Khi dạy hát, việc sử dụng đàn để lấy giọng giúp trẻ hát đúng âm vực, tránh bị cao hoặc thấp quá. Sửa câu hát sai bằng cách cho trẻ nghe đàn giai điệu nhiều lần giúp trẻ dần dần tự điều chỉnh tai nghe để hát cho đúng. Việc ghi sẵn giai điệu các bài hát, bài vận động, bài nghe vào bộ nhớ đàn phím điện tử giúp giáo viên đỡ vất vả và chủ động trong giờ dạy [13, tr.10-11].

Việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong các hoạt động học ngoài hoạt động âm nhạc (Toán, Văn học, Tạo hình, Khám phá khoa học) là biểu hiện cụ thể của quan điểm giáo dục tích hợp. Đối với trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi, âm nhạc không chỉ đóng vai trò là đối tượng thẩm mỹ mà còn là phương tiện, công cụ sư phạm đặc lực nhằm kích thích tư duy, xúc cảm và nâng cao hiệu quả tiếp thu kiến thức của các môn học khác.

1.4.4. Hình thức sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

1.4.4.1. Sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động âm nhạc.

Trong hoạt động âm nhạc có 4 loại tiết:

a, Nghe hát

Đối với loại tiết nghe hát là hoạt động trọng tâm, giáo viên lựa chọn sử dụng tác phẩm âm nhạc có mức độ về dung lượng, nhịp điệu cao hơn so với các tác phẩm dạy trẻ hát. Giáo viên nên tập trung để trẻ cảm nhận được giai điệu, tính chất, ý nghĩa của tác phẩm âm nhạc, biết hưởng ứng với những sắc thái mà tác phẩm chứa đựng. Chính vì thế, giáo viên cần phải kéo dài phần nghe hát hơn các phần khác trong tiết dạy

Đây là hình thức trẻ chủ yếu cảm nhận giai điệu, biết tính chất của bản nhạc, cường độ nhịp điệu của tác phẩm như: to, nhỏ, nhanh, chậm, vui tươi, da diết,... Đồng thời, trẻ có cơ hội được hưởng ứng cảm xúc bài hát, qua biểu cảm, cử chỉ, điệu bộ nét mặt, các vận động của cơ thể.

Các hình thức nghe nhạc thường được sử dụng như:

- Nghe nhạc trực tiếp từ giáo viên biểu diễn: trẻ trực tiếp nghe giáo viên hát, đàn, kết hợp biểu diễn múa minh họa bài hát.

- Nghe qua phương tiện: trẻ có thể được nghe qua đĩa nhạc, băng cassette, Internet,... từ đó sẽ mở rộng khả năng âm nhạc của trẻ và giới thiệu được cho trẻ với các hình thức tiết tấu âm nhạc khác nhau [4].

Các bước tiến hành tiết dạy hát là nội dung trọng tâm gồm 3 bước:

- * Giới thiệu trước khi cho trẻ nghe (chuẩn bị cho trẻ nghe)

- Dẫn dắt trẻ nghe nhạc bằng cách dùng lời lẽ hấp dẫn, sinh động để giới thiệu qua hình tượng âm nhạc, tên tác phẩm, tác giả.

- Phần giới thiệu cần ngắn gọn, lựa chọn sắc thái lời nói để thu hút trẻ, gợi nhu cầu muốn nghe ở trẻ [6, tr.62-63].

- * Hát cho trẻ nghe

- Giáo viên cần hát diễn cảm, thể hiện sinh động nội dung bài hát, có thể hóa trang, động tác phù hợp với hình tượng âm nhạc. Có thể vừa đàn vừa hát.

- Có thể cho trẻ nghe tác phẩm qua băng nhạc hoặc diễn tấu bằng nhạc cụ [6, tr 63-64].

- * Cùng cố ấn tượng, ghi nhớ tác phẩm

- Để khắc sâu cảm xúc với tác phẩm âm nhạc, ngoài sự thay đổi hình thức biểu diễn, giáo viên cần trò chuyện với trẻ về tác phẩm: Tính chất giai điệu, tiết tấu, lời ca... Giáo viên hỏi trẻ tên bài hát, tên tác giả [6, tr. 64].

Khi nghe hát là nội dung kết hợp, lúc này tác phẩm âm nhạc là phương tiện để giáo viên thể hiện cho trẻ thưởng thức. Vì vậy tác phẩm âm nhạc cần phù hợp với chủ đề, các bài hát thường có dung lượng dài hơn so với những tác phẩm dạy trẻ hát.

b, Dạy hát

Với loại tiết dạy hát, giáo viên cần tập trung vào nội dung cho trẻ thuộc bài hát, hát rõ lời, hát đúng nhạc đúng nhịp. Giáo viên nên lựa chọn các bài hát để dạy hát cho trẻ phải đảm bảo nguyên tắc giáo dục, phải phù hợp với khả năng, đặc điểm và sở thích của trẻ.

Phân chia các bài hát theo nội dung:

+ Bài hát thể hiện tình yêu gia đình, người thân, bạn bè: Bố là tất cả (NS Thập Nhất); Bé khỏe bé ngoan (Nguyễn Văn Hiên); Nhà mình rất vui (Lê Đức Hùng); Trường chúng cháu là trường mầm non (Phạm Tuyên);...

+ Bài hát thể hiện nhận biết môi trường xung quanh, ca ngợi thiên nhiên: Em yêu cây xanh (Hoàng Văn Yến); Màu hoa (Hồng Đăng); Ra chơi vườn hoa (Văn Tấn);...

+ Những bài hát phản ánh sinh hoạt, tính hồn nhiên ngây thơ của trẻ: Em tập đánh răng (Phạm Uyên Nguyễn); ... [4].

Ở loại tiết dạy hát là trọng tâm thì rèn luyện kỹ năng hát là yếu tố cơ bản. Để tiết dạy đạt hiệu quả và tạo được sự hứng thú cho trẻ, giáo viên nên tiến hành theo ba bước:

* Giới thiệu bài hát: Giáo viên kể một cách sinh động, có hình ảnh về bài hát, đặt câu hỏi để dẫn dắt trẻ đến với nội dung bài. Có thể đọc lời bài hát hoặc đọc một vài khổ thơ ngắn, dễ hiểu và kết hợp với phương tiện trực quan khác như mô hình, sa bàn, máy tính để giới thiệu một số hình ảnh gắn với nội dung, chủ đề bài dạy.

* Hát mẫu cho trẻ nghe: Giáo viên sử dụng biện pháp trực quan truyền cảm, cô biểu diễn bài hát trọn vẹn, hát đúng, hát hay, rõ lời thu hút sự chú ý của trẻ tới hình tượng nghệ thuật của bài hát, tạo cho trẻ khả năng tri giác bài hát trọn vẹn, gợi lên sự hưởng ứng, cảm xúc, lôi cuốn trẻ đồng cảm với hình tượng [6, tr.30].

* Dạy cho trẻ hát

+ Cô hát, trẻ hát theo cô cho tới khi tự hát được.

+ Nếu trẻ chưa nghe rõ lời của bài hát, cô có thể đọc lời bài hát theo âm hình tiết tấu chậm hoặc đọc trên nền nhạc của bài hát [6, tr.31].

c, Vận động theo nhạc

Đối với hoạt động vận động theo nhạc, cô dạy trẻ các kiểu vận động theo giai điệu bài hát để giúp trẻ hứng thú hơn, bài hát hay hơn, dễ đi sâu vào tiềm thức trẻ. Tùy theo thể loại, nhịp điệu, âm tiết mà giáo viên lựa chọn hình thức vận động theo nhạc cho phù hợp.

Các dạng vận động theo nhạc:

* Vỗ tay theo nhạc: Giáo viên dạy trẻ vỗ tay theo nhịp, theo phách, theo tiết tấu. Trên cơ sở đó giúp trẻ học múa

- Các dạng hình tiết tấu:

+ Hình tiết tấu 1 (tiết tấu chậm)

+ Hình tiết tấu 2 (tiết tấu phối hợp)

+ Hình tiết tấu 3 (tiết tấu nhanh)

* Nhảy múa:

- Là dạng vận động để trẻ phát triển tính thẩm mỹ, hình thành tư thế, dáng điệu và động tác đẹp.

- Các bài múa vui chơi của trẻ rất đơn giản có một vài động tác, một động tác trên hai hoặc ba đội hình.

- Bài múa được xây dựng trên cơ sở nội dung, tính chất nhịp điệu của bài hát.

- Đề tài các bài múa thường là miêu tả sinh hoạt, mô phỏng cuộc sống của trẻ, mô phỏng thiên nhiên và những điệu múa dân gian.

- Nhảy múa được sử dụng chủ yếu ở trẻ mẫu giáo, tuy nhiên 5 - 6 tuổi trẻ nhảy múa mới rõ ràng và phong phú hơn.

- Ngoài ra múa và vận động theo nhạc còn được kết hợp với hát, nhạc để xây dựng các trò chơi âm nhạc trò chơi là hình thức củng cố và ôn luyện.

- Nhờ tích lũy được các kinh nghiệm múa tốt, trẻ sẽ thực hiện các trò chơi đúng tính chất âm nhạc, các tình tiết trò chơi.

- Sử dụng các bài hát và các dạng vận động theo nhạc phải phù hợp với độ tuổi, phù hợp với chủ đề [4].

Ở loại tiết vận động theo nhạc, giáo viên nên tiến hành theo ba bước:

* Làm mẫu:

+ Nhằm mục đích cho trẻ tri giác toàn vẹn

+ GV làm mẫu nhiều lần

+ Động tác mẫu đúng, rõ ràng, đúng tính chất nhạc, có đường nét, diễn cảm.

* Dùng lời:

+ GV dẫn dắt, giới thiệu, hướng trẻ theo dõi tác phẩm

+ Đàm thoại về âm nhạc là 1 trong những biện pháp quan trọng cho trẻ làm quen với tác phẩm ÂN

+ Tiếng nói của GV phải chuẩn, truyền cảm, đúng ngữ điệu và không vội vàng với mục đích để hướng trẻ tập trung chú ý

* Phương pháp học thuộc:

GV cần sử dụng các biện pháp sau:

+ Làm mẫu lại với động tác có sự kết hợp của âm nhạc với mục đích khôi phục lại trong trí nhớ, tri giác thính giác và trình tự các động tác

- + Chỉ dẫn trẻ thực hiện động tác cùng với ÂN
- + Giảng giải, chỉ dẫn trong quá trình học thuộc, biểu diễn bài hát, động tác cùng trẻ
- + Sửa chữa dần những chi tiết không chính xác (tách ra để tập riêng)
- + Tổ chức đa dạng cách học thuộc động tác, nhịp điệu âm nhạc, để tạo khả năng theo dõi, phân tích, làm chính xác lại
- + củng cố và hoàn thiện kĩ năng là bước tiếp theo giúp trẻ thể hiện độc lập, sáng tạo, truyền cảm, đồng cảm với hình tượng nghệ thuật [6, tr.77-79].

d, Tiết tổng hợp (trò chơi âm nhạc)

Đây là hoạt động nhằm giúp trẻ ôn luyện, củng cố các dạng kĩ năng vận động cho trẻ, rèn khả năng âm nhạc và chơi thành thạo các trò chơi âm nhạc. Giáo viên cần xác định mục tiêu phát triển khả năng âm nhạc, ôn luyện kiến thức, kỹ năng cho trẻ. Tạo sự phản ứng âm thanh khác nhau để phát triển khả năng nghe nhạc của trẻ. Cô cần hướng dẫn trẻ cách chơi rõ ràng, cụ thể, dần dần nâng cao yêu cầu của trò chơi, nên cho tất cả trẻ được tham gia chơi. Trò chơi âm nhạc giúp trẻ thoải mái, vận động chạy nhảy...trẻ sẽ hoạt bát, nhanh nhẹn và hứng thú trong giờ học.

Ngoài ra, giáo viên nên tổ chức các cuộc thi âm nhạc tại lớp, có đàn, dụng cụ âm nhạc cho các cháu biểu diễn giống như một chương trình văn nghệ, cho trẻ đóng các vai: Ban nhạc, nhạc công, ca sĩ... giáo viên chuẩn bị phần quà cho những trẻ đạt giải. Trẻ sẽ rất hào hứng, mạnh dạn, tự tin tham gia vào các hoạt động âm nhạc, thích biểu diễn và say mê với âm nhạc [4, tr. 22-24].

Khi hướng dẫn trò chơi âm nhạc là cấu trúc riêng, giáo viên hướng theo các bước sau:

- Nêu tên trò chơi: Tai ai tinh, Đoán xem ai hát, Nghe giai điệu đoán tên bài hát
- Giải thích cách chơi
- Hướng dẫn chơi cùng trẻ
- * Trong khi tổ chức cho trẻ chơi, cần khuyến khích động viên mọi trẻ tham gia, cổ vũ, nâng cao dần yêu cầu chơi.
- * Có thể giới thiệu cho trẻ làm quen với 1 số nhạc cụ, gv cần hướng dẫn:
 - Giới thiệu tên nhạc cụ
 - Âm thanh của nhạc cụ
 - Cách diễn các nhạc cụ

Phân biệt cách sử dụng nhạc cụ với trẻ chỉ ở mức độ nhận biết, giới thiệu chứ không thể dạy trẻ đánh đàn, thổi sáo ngay được...Trẻ có thể gõ tiết tấu đơn giản hoặc gảy ghi ta...[6, tr.81].

1.4.4.2. Sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học khác.

Trong mọi hoạt động, giáo viên đều có thể tích hợp với giáo dục âm nhạc, căn cứ vào những bài đã học, những bài chưa học theo từng chủ đề, chủ điểm của bài dạy để có hướng tích hợp phù hợp nhất. Khi tổ chức các hoạt động học khác như tạo hình, thể dục, làm quen với ton... có sử dụng tác phẩm âm nhạc sẽ làm tăng thêm hứng thú, kích thích sự sáng tạo, phát triển trí tưởng tượng, trau dồi năng lực hoạt động trí tuệ, nhận biết cuộc sống xã hội, làm cho tiết học trở nên mềm mại, linh hoạt không khô khan, cứng nhắc.

- Cách lựa chọn bài: Dựa vào chủ đề, độ tuổi và mục tiêu dạy học

- Thời điểm và cách sử dụng:

- + Sử dụng tác phẩm ở phần đầu của tiết học nhằm khơi gợi hứng thú, dẫn dắt vào nội dung trọng tâm;

- + Sử dụng tác phẩm âm nhạc để chuyển tiếp từ nội dung nọ sang nội dung kia để thay đổi không khí và tư thế cho trẻ đỡ nhàm chán;

- + Sử dụng tác phẩm âm nhạc ở gần cuối tiết học nhằm tăng hứng thú cho trẻ tham gia trò chơi (hoạt động làm quen với toán, hoạt động khám phá môi trường xung quanh,...) trẻ tham gia thực hành (hoạt động tạo hình) hay sử dụng làm luật chơi (thời gian chơi tính là một bản nhạc khi kết thúc bài hát các con phải dừng chơi....) [4, tr.24-25].

a, Hoạt động tạo hình

Hoạt động tạo hình ở trẻ mầm non là một trong những hoạt động nhằm góp phần tích cực cho sự phát triển toàn diện của trẻ. Đây là một hoạt động nghệ thuật và là phương tiện quan trọng trong việc giáo dục thẩm mỹ. Đặc biệt hình thành và phát triển ở trẻ những mầm mống đầu tiên của sự sáng tạo. Sử dụng tác phẩm âm trong hoạt động tạo hình tạo nên sự sinh động, mềm mại, thoải mái, giúp nâng cao hiệu quả hoạt động của trẻ. Giáo viên có thể sử dụng linh hoạt tác phẩm âm nhạc trong các thời điểm của tiết học nhằm gây hứng thú, củng cố hoặc khơi gợi sự sáng tạo,... để trẻ hoàn thành nhiệm vụ của mình [4, tr. 25].

* Đặc điểm cơ bản của hoạt động tạo hình ở tuổi mầm non

Hoạt động tạo hình là hoạt động không thể thiếu ở lứa tuổi mầm non, vì nó là một hoạt động hấp dẫn nhất đối với trẻ. Nó giúp trẻ tìm hiểu, khám phá

và thể hiện một cách sinh động những gì chúng nhìn thấy trong thế giới xung quanh, những gì làm cho trẻ rung động mạnh mẽ và gây cho chúng những xúc cảm, tình cảm tích cực. Đối với trẻ 5 - 6 tuổi linh hoạt hơn trong sử dụng, biến đổi, phối hợp tính chất của các đường nét và hình, có vốn hiểu biết khá phong phú về cảm giác màu sắc, độc lập quan sát để thấy được sự biến đổi màu sắc của các sự vật, hiện tượng. Đã biết tạo nên bố cục tranh với cách sắp xếp cân bằng qua các cách sắp xếp đối xứng và không đối xứng [4, tr. 25-26].

*** Ứng dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động tạo hình**

Âm nhạc góp phần kích thích sự sáng tạo, phát triển trí tưởng tượng của trẻ.

Trong quá trình tham gia vào hoạt động tạo hình, giáo viên cần lựa chọn các bài hát gần gũi với đề tài để tích hợp trong tiết dạy, góp phần gợi mở, làm giàu biểu tượng tạo hình và tăng cảm xúc của trẻ với đối tượng tạo hình. Từ đó trẻ sẽ thực hiện hoạt động tạo hình hiệu quả [4, tr.27].

*** Thời điểm sử dụng TPAN trong hoạt động tạo hình**

- Sử dụng trong hoạt động gây hứng thú: nhằm tạo tâm thế thoải mái khi trẻ bắt đầu hoạt động, thông qua trò chuyện về nội dung TPAN để gợi mở cho trẻ những hình ảnh, sự vật, hiện tượng có liên quan đến tiết học.

- Sử dụng trong khi khai thác nội dung của chủ đề, đề tài nhằm củng cố những đặc điểm của đối tượng mà giáo viên muốn giới thiệu, đồng thời phát huy tính tích cực trong tư duy cũng như sự chú ý của trẻ.

- Trong quá trình vẽ, giáo viên cũng sử dụng TPAN để trẻ không cảm thấy không gian nhợt nhạt, dễ gây nhàm chán.

- Khi chuyển tiếp giữa các phần trong tiết học, giáo viên có thể sử dụng TPAN giúp trẻ thư giãn, thoải mái, liên kết được các phần trong giờ học, thêm hứng thú; giúp cho hoạt động tạo hình thêm sinh động.

- Kết thúc: Giáo viên có thể cho trẻ hát và vận động liên quan đến đề tài để kết thúc tiết học.

b, Hoạt động phát triển ngôn ngữ

Sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động làm quen với chữ cái và làm quen với tác phẩm văn học giúp cho hoạt động thêm sinh động, gây hứng thú, tạo nên sự nhẹ nhàng, thoải mái; giúp trẻ tiếp thu bài học nhanh hơn, trẻ hiểu và khắc sâu hơn những kiến thức cô dạy [4, tr. 36].

*** Hoạt động làm quen với chữ cái**

Cho trẻ mẫu giáo 5 - 6 tuổi làm quen với chữ cái không chỉ giúp trẻ biết được các mặt chữ cái để phát âm chính xác khi nói mà còn tạo cho trẻ hưng

thu học tiếng mẹ đẻ, làm tiền đề cho trẻ thích ứng với việc đọc, viết ở lớp Một. Trẻ 5-6 tuổi nhận biết mặt chữ bằng nhiều biện pháp. Có thể lồng ghép vào trò chơi thi đua (ví dụ: Tìm chữ cái theo yêu cầu của cô, thi đua gắp các chữ cái,...), thực hiện tập tô chữ trong vở của trẻ,... giáo viên có thể sử dụng nhạc không lời có giai điệu nhẹ nhàng nhí nhảnh. Ngoài sử dụng các cụm từ có chứa từ cần nhận biết, so sánh trong các bài thơ, câu chuyện, giáo viên có thể sử dụng các đoạn nhạc trong một bản nhạc, bài hát (có lời) để trẻ tìm chữ và so sánh. Hoặc giáo viên cho trẻ hát các bài hát có chứa những chữ đã học để trẻ nhớ lâu hơn những chữ đó. Và thời điểm để lồng ghép các tác phẩm âm nhạc cũng rất đa dạng, giáo viên linh hoạt sử dụng nhằm phát huy tối đa tác dụng của tác phẩm Hoạt động làm quen với tác phẩm văn học [4, tr. 36].

* Hoạt động làm quen với tác phẩm văn học

Trong giờ làm quen với tác phẩm văn học, cô giáo dạy trẻ cảm thụ thơ, truyện thông qua cách đọc diễn cảm, giải thích nội dung, cảm nhận nhịp điệu thơ... để truyền đạt tới trẻ vẻ đẹp của tiếng nói dân tộc, sản phẩm trí tuệ và tình cảm của bao thế hệ người Việt Nam nối tiếp nhau. Qua thơ ca, các em thêm yêu thiên nhiên, đất nước, hình thành tình cảm trong sáng, cao đẹp. Bài thơ Hạt gạo làng ta của Trần Đăng Khoa sau đây là một ví dụ: Hạt gạo làng ta ... có lời mẹ hát... Sau khi trẻ đọc thơ, ngắt giọng theo vần điệu thơ 4 chữ, kết hợp cho nghe bài hát Hạt gạo làng ta do Trần Việt Bính phổ nhạc, giai điệu trữ tình của bài hát nâng ý thơ lên tâm cao của sự cảm thụ nghệ thuật.

Nhiều bài thơ có cùng chủ đề với bài hát, lời thơ tuy không hoàn toàn trùng với bài hát nhưng mang ý nghĩa mở rộng nhận thức cho trẻ [4, tr. 39].

Trong quá trình dạy trẻ đọc thơ kể chuyện, giáo viên cần linh hoạt sử dụng âm nhạc trong các thời điểm khác nhau của tiết học, đồng thời kết hợp với lời kể, những nốt nhạc vui, nhanh, dồn dập, hồi hả hoặc trầm buồn, khắc khoải hoặc du dương, nhẹ nhàng,... phù hợp với nội dung của truyện, thơ. Từ đó giúp trẻ kể lại chuyện hoặc đọc thơ một cách diễn cảm, sáng tạo hơn. Với phương pháp học tập tương tự, giáo viên sẽ kết hợp cho trẻ nghe những bài hát có cùng chủ đề, nội dung (những bài hát được phổ nhạc từ chính bài thơ đó) hoặc có nội dung gần với ý thơ để tạo không khí thoải mái, giúp cho bài thơ, câu chuyện,.. thêm thú vị, hấp dẫn; đồng thời mở rộng vốn kiến thức âm nhạc cho trẻ. Và quan trọng hơn nữa qua các tác phẩm âm nhạc giáo dục trẻ những biết đến cái đẹp xung quanh, biết ơn ông bà cha mẹ thầy cô giáo,... những người đã yêu thương nuôi dưỡng bé lớn khôn [4, tr.40-41].

c, Hoạt động làm quen với môi trường xung quanh

Âm nhạc không thể thiếu trong đời sống mỗi con người, đặc biệt với trẻ mầm non, âm nhạc đã trở thành món ăn tinh thần vô cùng quan trọng. Với giai điệu và ca từ, âm nhạc là con đường ngắn nhất dẫn tới trái tim trẻ. Tuy nhiên, âm nhạc không chỉ thực hiện chức năng phát triển thẩm mỹ, tình cảm đạo đức xã hội, mà còn góp phần đáng kể phát triển trí tuệ cho trẻ. Sử dụng âm nhạc trong hoạt động cho trẻ làm quen với môi trường xung quanh nhằm có thêm một "kênh" cung cấp cho trẻ các kiến thức về môi trường xung quanh, giáo dục thái độ, hành vi với môi trường cho trẻ.

Theo quan điểm giáo dục tích hợp của giáo dục mầm non, các hoạt động được đan cài, tích hợp thành khối thống nhất cùng hướng tới phát triển toàn diện 5 lĩnh vực cho trẻ, góp phần phát triển mục tiêu giáo dục mầm non, hoạt động âm nhạc trong trường mầm non cũng được tổ chức dựa trên quan điểm thống nhất trên.

Tuy nhiên, hiện nay việc khai thác và sử dụng tác phẩm âm nhạc trong các hoạt động còn rất hạn chế, chủ yếu chỉ nhằm ổn định tổ chức, kích thích hứng thú, chuyển đổi trạng thái mà chưa được chú ý khai thác, sử dụng một cách hợp lý. Trong hoạt động khám phá khoa học về môi trường xung quanh cũng không phải là ngoại lệ.

Tuy nhiên như chúng ta đã biết, âm nhạc bao gồm giai điệu và ca từ. Ca từ bao giờ cũng chứa đựng một nội dung nào đó, cùng với giai điệu trẻ dễ dàng tiếp nhận nội dung một cách nhẹ nhàng, thoải mái. Do đó nếu chúng ta lựa chọn, khai thác và sử dụng các tác phẩm âm nhạc phù hợp, có kế hoạch, có tính khoa học sẽ giúp trẻ có thêm một phương thức tiếp cận với môi trường xung quanh vui vẻ, thoải mái hơn.

Ví dụ: Dạy trẻ giờ khám phá khoa học, tìm hiểu "Vật nuôi trong gia đình" giáo viên có thể tích hợp hát bài: gà trống, mèo con và cún con, ai cũng yêu chú mèo, con gà trống, chú mèo con,... Qua đó hình thành cho trẻ tình cảm đối với các con vật, giáo dục trẻ biết ích lợi của vật nuôi đối với đời sống con người, cách chăm sóc và bảo vệ các con vật nuôi,... Có thể nói việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động khám phá khoa học về môi trường xung quanh có vai trò quan trọng trong hoạt động giáo dục tích hợp.

Việc lựa chọn, khai thác, sử dụng hợp lý sẽ giúp các hoạt động trong tâm phong phú, hấp dẫn, sinh động hơn; giúp trẻ có một cách tiếp cận khám phá khoa học mềm dẻo, nhẹ nhàng, vui vẻ hơn [4, tr. 44].

d. Hoạt động làm quen với biểu tượng toán sơ đẳng

Các nghiên cứu về thần kinh cho thấy, sự tiếp xúc với âm nhạc có thể thiết lập được phản xạ có điều kiện ở trẻ, đồng thời thúc đẩy trí thức của bán cầu trái, phát triển khả năng nhận thức và các kỹ năng lập luận phức tạp

Nếu như chỉ cho trẻ quan sát, tìm hiểu, hỏi đáp, nhận xét mà không có lồng ghép âm nhạc thì trẻ cũng tiếp thu được kiến thức về thế giới xung quanh. Tuy nhiên trẻ mẫu giáo có đặc điểm là rất yêu âm nhạc, qua âm nhạc kiến thức của trẻ càng được củng cố, được khắc sâu hơn. Vậy tại sao chúng ta không biết tận dụng nguồn âm nhạc dồi dào trong cuộc sống để tăng thêm hưng phấn cho trẻ, giúp trẻ có thêm kiến thức phong phú. Chính vì vậy chúng ta đã tìm hiểu và ứng dụng, lồng ghép âm nhạc vào các hoạt động cho trẻ mà đặc biệt là hoạt động làm quen với biểu tượng toán vốn dĩ rất khô khan, dễ gây nhàm chán cho trẻ.

Âm nhạc giúp trung tâm xử lý của não phát triển tốt hơn. Những trẻ được phát huy khả năng âm nhạc ở độ tuổi sớm nhất sẽ giúp cho việc học tốt hơn những đứa trẻ sinh ra trong những gia đình không có cơ hội tiếp cận với âm nhạc - Giáo sư Michael Schulte - Markwort, thuộc viện Tâm lý trẻ em ở bệnh viện của Đại học Hamburg, Đức [4, tr. 53].

** Ứng dụng tác phẩm âm nhạc trong phần ôn kiến thức cũ*

Trẻ ôn kiến thức cũ để làm tiền đề cho học kiến thức ở phần bài mới, giáo viên tổ chức bằng nhiều hình thức đa dạng, phong phú trong đó có một hình thức đó là sử dụng bài hát để trẻ ôn luyện kiến thức

Ví dụ:

Đề tài: đếm đến 6, nhận biết nhóm có số lượng là 6 và nhận biết số 6 Độ tuổi: 5-6 tuổi

Chủ đề: thực vật

- Cô cho trẻ ôn số lượng trong phạm vi 5:

+ Cô cho trẻ đếm số lượng bông qua bài hát : "Bông xanh bông trắng rồi lại vàng bông ơi bạn ơi.. Bông lê cho bằng bông lựu ơi bạn ơi ..." + Cô đó chúng mình trong bài hát có mấy màu hoa? (3 màu hoa: bông màu trắng, màu xanh, màu vàng - cho trẻ đếm)

+ Bài hát ngoài nhắc đến các màu hoa còn nhắc đến mấy loại hoa? Là những loại hoa nào? (2 loại hoa - hoa lê, hoa lựu - cho trẻ đếm)

+ Cả màu hoa và loại hoa thì bài hát nói đến mấy loại? (5 loại và cho trẻ đếm) [4, tr. 58].

** Ứng dụng tác phẩm âm nhạc trong phần chuyển tiếp*

Giờ học toán thường vốn rất khô khan, trẻ phải nỗ lực để hoàn thành nhiệm vụ nhận thức của mình bên cạnh đó trẻ phải ngồi lâu tạo sự mệt mỏi cho cơ thể vì vậy giáo viên có thể chuyển tiếp giữa các phần để tạo cho tiết học thêm mềm mại, không khô cứng như chuyển tiếp từ phần nội dung bài mới sang phần trò chơi bằng việc sử dụng tác phẩm âm nhạc phù hợp

Đề tài: đếm đến 10, nhận biết nhóm có số lượng là 10 và nhận biết số 10
Độ tuổi: 5-6 tuổi

Cho trẻ hát bài "Bé tập đếm" sẽ giúp cho bé tập làm quen với số đếm từ 1 đến 10 thông qua bài hát cực đáng yêu và đơn giản để các bạn nhỏ làm quen. Bài hát này giúp bé dễ dàng tiếp cận được những con số cơ bản từ 1 đến 10, phát triển trí não của trẻ và giúp trẻ thoải mái, vui tươi để bước tiếp sang phần tiếp theo "trò chơi" [4, tr.58-59].

** Ứng dụng tác phẩm âm nhạc trong phần trò chơi củng cố*

- Sử dụng tác phẩm âm nhạc để ôn luyện kiến thức vừa học

Đề tài: Thêm bớt trong phạm vi 5

Độ tuổi: 4-5 tuổi

Cho trẻ hát và vận động bài hát "tập đếm" Cô với trẻ đàm thoại:

- Các con vừa hát bài hát gì "tập đếm"

- Trong lời bài hát "1 với 1 là mấy?"

- "2 thêm 2 là mấy?"

- Còn "4 với 1 thì thế nào?"

- Sử dụng tác phẩm âm nhạc để làm luật chơi trong quá trình trẻ chơi trò chơi

Đề tài: Nhận biết, so sánh sự giống và khác nhau về chiều dài của 3 đối tượng

Độ tuổi: 5-6 tuổi

Cô cho trẻ chơi trò chơi "Bé tập làm họa sỹ"

- Chia trẻ thành 3 nhóm, mỗi nhóm cô phát cho một bức tranh cô vẽ sẵn các hàng cây, mỗi hàng có 2 cây, yêu cầu từng nhóm vẽ thêm 1 cây nữa vào các hàng để có cây ngắn nhất, ngắn hơn, dài nhất và tô màu hoàn thiện bức tranh thành 1 khu vườn

Thời gian chơi là một bản nhạc bài "Em yêu cây xanh", khi kết thúc bản nhạc là kết thúc trò chơi, đội nào vẽ đúng theo yêu cầu của cô thì đội đó sẽ chiến thắng [4, tr. 59].

** Ứng dụng tác phẩm âm nhạc trong phần kết thúc*

Kết thúc tiết học giáo viên sử dụng tác phẩm âm nhạc trong chủ đề để cho trẻ được hát hoặc hát và vận động để đi ra ngoài.

Có thể nói, hoạt động làm quen với toán trẻ rất dễ gây cho trẻ sự nhàm chán, khô khan và một mặt vì vậy giáo viên mầm non phải biết sử dụng tác phẩm âm nhạc trong giờ toán hợp lý sẽ làm trẻ hứng thú, hứng phấn, tích cực nhận thức và hiệu quả giờ học sẽ cao hơn [4, tr. 59-60].

e, Trong hoạt động giáo dục thể chất

Âm nhạc là một bộ môn nghệ thuật hết sức gần gũi với trẻ thơ. Trong các trường lớp mẫu giáo, âm nhạc đóng vai trò rất quan trọng. Có thể coi nó như một bộ phận không thể thiếu, không thể tách rời đối với công tác giáo dục trẻ mầm non một cách toàn diện. Một giai điệu vang lên, trong đó các âm thanh cao cấp được kết hợp trong một nhịp điệu sinh động, bản thân nó đã có thể tác động trực tiếp vào đôi tai bé nhỏ. Các cháu nhún nhảy, giậm chân hoặc múa tay theo nhịp điệu vừa vang lên. Như vậy âm nhạc đến với trẻ làm thỏa mãn một nhu cầu tự thân của trẻ. Các nhà tâm lý học đã khẳng định rằng: "Vui chơi là hoạt động chủ đạo của lứa tuổi mẫu giáo, vui chơi góp phần quan trọng trong việc hình thành nhận thức, phát triển trí tuệ, giáo dục đạo đức, phát triển nhân cách, tạo nên sự hứng thú và các khả năng sáng tạo của trẻ". Nếu trò chơi được coi là một trong những nội dung đồng thời là một trong những phương tiện giáo dục trẻ nhanh nhất, dễ tiếp thu nhất, thì âm nhạc được kết hợp trong các hoạt động cũng giúp ích cho trẻ nhiều mặt như vậy. Thực tế hiện nay trong trường mầm non, chúng tôi thấy rằng sự quan tâm đúng mức tới âm nhạc trong hoạt động của trẻ mẫu giáo thực sự chưa đầy đủ lắm [4, tr. 60].

Âm nhạc là phương tiện góp phần phát triển thể chất cho trẻ. Khi trẻ hát và vận động theo nhạc gọi lên những thay đổi của nhịp tim, mạch, trao đổi máu, giãn nở hô hấp, giúp trẻ phát triển cơ bắp và các tổ chất như độ bền, độ linh hoạt, dẻo dai, tính chính xác, sự nhanh nhạy, sự cân bằng, sự khéo léo.... Từ cuối thế kỷ XIX, hai nhà sinh lý học Nga I. M. Do Ghen và I. R Tackhanốp đã nghiên cứu thí nghiệm xác nhận điều mà trong thực hành hàng ngày mọi người đều biết: "Âm nhạc rõ ràng ảnh hưởng đến hô hấp, đến tuần hoàn của máu và các quá trình sinh lý khác". Âm nhạc có ảnh hưởng đến quá trình hoàn thiện cơ thể trẻ. Trước hết, âm nhạc được coi là khả năng tốt nhất để phát triển tai nghe. Tính chất đa dạng của âm nhạc gọi ra qua hát, vận động theo nhạc, nghe nhạc, trò chơi âm nhạc. Theo kết luận của Bộ Giáo dục và Đào tạo Mỹ, vấn đề mấu chốt của việc vận động theo nhạc nằm ở mối tương

quan giữa hoạt động thể chất và hoạt động trí não, các nghiên cứu đã chỉ ra rằng sự luân phiên giữa vận động thể lực và vận động trí não có tác động tích cực đến sức khỏe của con người, nhờ đó cường độ và chất lượng của hoạt động trí não được nâng cao [4, tr. 60-61].

** Ứng dụng trong hoạt động thể chất*

Đối với trẻ mầm non, nếu giờ học thể dục mà chúng ta chỉ hô khẩu lệnh thì trẻ rất mau chán. Chính vì vậy, chúng tôi đã phối hợp lồng ghép nhạc vào phần khởi động để tăng thêm phần hứng thú cho trẻ. Thường thì chúng tôi chọn nhạc không lời để dẫn dắt trẻ khởi động, hay lúc tập bài tập phát triển chung thay bằng hô các động tác (1,2,3,4) một cách khô cứng và nhàm chán thì giáo viên mở các bài hát có lời giúp trẻ vừa hào hứng tập vừa cảm nhận được nhịp điệu. Đặc biệt đến phần thi đua thực hiện các động tác thì âm nhạc là một yếu tố không thể thiếu được trong giờ thể dục. Nhờ có âm nhạc mà trẻ được tăng thêm hưng phấn để trẻ tập luyện, rèn luyện cơ thể. Nhờ vậy mục đích giáo dục của chúng ta cũng đạt được hiệu quả (giúp trẻ rèn luyện tính dẻo dai, phát triển thể lực ...).

Trẻ rất hứng thú tham gia giờ học, các hoạt động chăm sóc giáo dục đối với trẻ nhẹ nhàng thoải mái hơn, kiến thức kỹ năng được nâng cao rõ rệt. Kết quả nhận thức trên trẻ đạt chất lượng hơn, phụ huynh có sự thay đổi suy nghĩ về vấn đề giáo dục của giáo viên đối với trẻ [4, tr. 61].

Như vậy, tác phẩm âm nhạc được sử dụng với nhiều hình thức đa dạng, không chỉ giới hạn trong các hoạt động âm nhạc mà còn được tích hợp linh hoạt vào các hoạt động học khác. Trong hoạt động âm nhạc, tác phẩm âm nhạc giữ vai trò trung tâm và được sử dụng thông qua các hình thức như dạy hát, nghe hát, vận động theo nhạc, trò chơi âm nhạc, giúp trẻ phát triển cảm xúc thẩm mỹ, khả năng cảm thụ âm nhạc, trí nhớ và kỹ năng biểu diễn. Thông qua việc tiếp xúc trực tiếp với tác phẩm, trẻ được rèn luyện khả năng nghe – hát đúng giai điệu, nhịp điệu, đồng thời hình thành sự tự tin, mạnh dạn khi tham gia các hoạt động tập thể. Bên cạnh đó, tác phẩm âm nhạc còn được sử dụng hiệu quả trong các hoạt động học khác như làm quen với toán, khám phá khoa học, làm quen với chữ cái, làm quen với tác phẩm văn học, tạo hình, phát triển vận động. Ở các hoạt động này, âm nhạc không đóng vai trò nội dung chính mà là phương tiện hỗ trợ nhằm tạo hứng thú, dẫn dắt hoạt động, tổ chức lớp học, củng cố và đánh giá kiến thức cho trẻ. Việc lồng ghép tác phẩm âm nhạc giúp giờ học trở nên sinh động, giảm căng thẳng, phù hợp với đặc điểm

tâm sinh lý của trẻ mẫu giáo. Đồng thời, âm nhạc góp phần kích thích tư duy, tăng khả năng tập trung và giúp trẻ tiếp nhận kiến thức một cách tự nhiên, nhẹ nhàng. Như vậy, việc sử dụng tác phẩm âm nhạc một cách linh hoạt trong cả hoạt động âm nhạc và các hoạt động học khác có ý nghĩa quan trọng trong việc nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi.

1.4.5. Đánh giá việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi.

** Mục đích đánh giá*

Đánh giá việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi nhằm xác định mức độ đáp ứng mục tiêu giáo dục của việc sử dụng âm nhạc trong quá trình tổ chức hoạt động học; xem xét mức độ phù hợp của các tác phẩm âm nhạc với đặc điểm tâm sinh lý, khả năng tiếp nhận và hứng thú của trẻ; phản ánh hiệu quả của các phương pháp, hình thức khai thác tác phẩm âm nhạc đã được giáo viên áp dụng trong thực tiễn. Thông qua đánh giá, giáo viên có thể phát hiện những hạn chế trong việc lựa chọn và sử dụng tác phẩm âm nhạc, từ đó điều chỉnh nội dung, phương pháp tổ chức hoạt động học cho phù hợp. Việc đánh giá không nhằm so sánh hay phân loại trẻ mà hướng tới việc nâng cao chất lượng giáo dục và phát triển toàn diện cho trẻ.

** Nội dung đánh giá*

Nội dung đánh giá tập trung vào các yếu tố liên quan đến tác phẩm âm nhạc và hiệu quả sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học, bao gồm:

Mức độ phù hợp của tác phẩm âm nhạc: Giai điệu, tiết tấu, lời ca, độ dài và chủ đề của tác phẩm có phù hợp với lứa tuổi mẫu giáo 5–6 tuổi hay không.

Hiệu quả giáo dục của tác phẩm âm nhạc: Tác phẩm âm nhạc có góp phần thực hiện mục tiêu phát triển nhận thức, ngôn ngữ, thẩm mỹ, tình cảm – xã hội và thể chất cho trẻ trong hoạt động học hay không.

Mức độ khai thác tác phẩm âm nhạc của giáo viên: Cách lựa chọn, sử dụng và tổ chức cho trẻ tiếp cận tác phẩm âm nhạc; mức độ sáng tạo và tích hợp âm nhạc với các nội dung giáo dục khác.

Biểu hiện của trẻ trong hoạt động học có sử dụng tác phẩm âm nhạc: Mức độ hứng thú, tích cực tham gia, khả năng cảm thụ và thể hiện âm nhạc của trẻ.

Việc đánh giá cần được thực hiện thông qua quan sát các biểu hiện cụ thể của trẻ trong bối cảnh hoạt động học diễn ra tự nhiên.

** Phương pháp đánh giá*

Việc đánh giá sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi được thực hiện thông qua các phương pháp sau:

- Quan sát trực tiếp giờ học: Quan sát toàn bộ quá trình tổ chức hoạt động học của giáo viên nhằm đánh giá các tiêu chí về chuẩn bị, nội dung, phương pháp thực hiện và kết quả thể hiện trên trẻ theo thang điểm đã xây dựng. Việc quan sát tập trung vào cách giáo viên sử dụng tác phẩm âm nhạc, tổ chức hoạt động, tạo cơ hội cho trẻ tham gia và phản ứng của trẻ trong giờ học.

- Phân tích giáo án và kế hoạch tổ chức hoạt động học: Đánh giá mức độ chuẩn bị của giáo viên thông qua việc phân tích giáo án, mục tiêu, nội dung, phương pháp và sự tích hợp tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học, làm căn cứ cho tiêu chí “Chuẩn bị” và “Nội dung”.

- Đánh giá kết quả thể hiện trên trẻ: Thông qua quan sát mức độ hứng thú, tích cực tham gia và khả năng thực hiện các yêu cầu của giờ học của trẻ khi tiếp cận với tác phẩm âm nhạc.

- Tổng hợp và đối chiếu kết quả: Tổng hợp điểm đánh giá theo từng tiêu chí, đối chiếu giữa các giờ học để rút ra nhận xét chung về mức độ và hiệu quả sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi.

Việc đánh giá được tiến hành trong bối cảnh giờ học diễn ra tự nhiên, không gây áp lực cho giáo viên và trẻ, đảm bảo tính khách quan và phù hợp với đặc điểm giáo dục mầm non.

** Phương tiện đánh giá*

Các phương tiện được sử dụng để đánh giá việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi bao gồm:

- Bảng tiêu chí đánh giá việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học (thang điểm 10), gồm các tiêu chí: Chuẩn bị, Nội dung, Phương pháp thực hiện và Kết quả thể hiện trên trẻ, làm căn cứ chính để chấm điểm và nhận xét giờ học.

- Phiếu quan sát giờ học: Dùng để ghi chép các biểu hiện cụ thể của giáo viên và trẻ tương ứng với từng tiêu chí đánh giá trong quá trình tổ chức hoạt động học.

- Giáo án, kế hoạch tổ chức hoạt động học có sử dụng tác phẩm âm nhạc: Là cơ sở để đánh giá mức độ chuẩn bị, tính phù hợp của mục tiêu, nội dung và phương pháp.

- Phương tiện ghi hình, ghi âm (nếu có): Hỗ trợ việc quan sát lại giờ học, phân tích chi tiết cách tổ chức hoạt động và mức độ tham gia của trẻ, phục vụ cho việc đối chiếu kết quả đánh giá.

Đánh giá việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi là một quá trình liên tục, cần được thực hiện trong bối cảnh hoạt động học tự nhiên. Kết quả đánh giá là cơ sở để giáo viên điều chỉnh việc lựa chọn và khai thác tác phẩm âm nhạc nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục cho trẻ

1.5. Vai trò của việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

Theo Carmine Visone, chủ sở hữu của *Home Away From Home Academy*, chia sẻ thêm: "Giá trị của âm nhạc trong giáo dục đã được công nhận từ nhiều thế kỷ nay". Ông cho rằng việc tiếp xúc sớm với âm nhạc rất quan trọng đối với sự phát triển của trẻ nhỏ và có thể ảnh hưởng tích cực đến chất lượng cuộc sống của chúng [27]. Thật vậy, âm nhạc được ví như nguồn dinh dưỡng vô hình nuôi dưỡng tâm hồn con trẻ, là ngôn ngữ chung giúp các em kết nối với thế giới xung quanh một cách tự nhiên nhất. Những giai điệu không chỉ mang lại niềm vui trong trẻo mà còn khơi dậy trí tưởng tượng bay bổng và sự sáng tạo không giới hạn. Đối với trẻ, âm nhạc là người bạn đồng hành thân thiết giúp cân bằng cảm xúc, làm phong phú thêm đời sống tinh thần và tô điểm cho những kỷ ức tuổi thơ thêm phần rực rỡ và trọn vẹn.

1.5.1. Vai trò của tác phẩm âm nhạc trong hoạt động âm nhạc cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi

Tác phẩm âm nhạc giữ vai trò là nội dung cốt lõi trong hoạt động giáo dục âm nhạc ở trường mầm non. Thông qua các bài hát, bản nhạc, trò chơi âm nhạc hay vận động theo nhạc, trẻ được trực tiếp tiếp xúc với nghệ thuật âm thanh một cách tự nhiên và phù hợp với lứa tuổi. Đây là chất liệu để giáo viên tổ chức các hoạt động như ca hát, nghe nhạc, vận động minh họa, từ đó giúp trẻ hình thành những biểu tượng ban đầu về âm nhạc.

Tác phẩm âm nhạc góp phần phát triển khả năng cảm thụ âm nhạc cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi. Khi được nghe và tham gia các hoạt động âm nhạc, trẻ dần cảm nhận được giai điệu, tiết tấu, nhịp điệu, sắc thái và nội dung tình cảm của bài hát. Những tác phẩm có giai điệu trong sáng, vui tươi, gần gũi với cuộc sống giúp trẻ biết rung cảm trước cái đẹp, biết biểu lộ cảm xúc và hình thành tình cảm thẩm mỹ ban đầu. Đây là nền tảng quan trọng cho sự phát triển đời sống tinh thần của trẻ.

Thông qua việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động âm nhạc, trẻ được rèn luyện và phát triển các kỹ năng âm nhạc cơ bản. Trẻ học cách hát đúng giai điệu, đúng lời ca, biết giữ nhịp, vận động phù hợp với âm nhạc và sử dụng một số nhạc cụ gõ đệm đơn giản. Quá trình luyện tập thường xuyên còn giúp trẻ phát triển khả năng ghi nhớ, sự tập trung chú ý và khả năng phối hợp giữa tai nghe, giọng hát và vận động cơ thể.

Tác phẩm âm nhạc còn tạo điều kiện cho trẻ phát triển sự mạnh dạn, tự tin và khả năng sáng tạo. Trong các hoạt động biểu diễn, vận động minh họa hoặc trò chơi âm nhạc, trẻ có cơ hội thể hiện cảm xúc cá nhân, tự nghĩ ra động tác phù hợp với bài hát và tích cực tham gia vào hoạt động tập thể. Điều này không chỉ giúp trẻ thêm yêu thích âm nhạc mà còn góp phần hình thành tính tích cực, chủ động và khả năng giao tiếp ở trẻ mẫu giáo.

1.5.2. Vai trò của tác phẩm âm nhạc trong các hoạt động học khác cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi

Tác phẩm âm nhạc là phương tiện hỗ trợ hiệu quả cho việc tổ chức các hoạt động học khác ở trường mầm non. Với đặc điểm trẻ mẫu giáo dễ bị thu hút bởi âm thanh và giai điệu, việc sử dụng các bài hát phù hợp giúp tạo không khí vui tươi, sinh động, kích thích hứng thú học tập và giúp trẻ tham gia hoạt động một cách tích cực hơn. Nhờ đó, giờ học trở nên nhẹ nhàng, tự nhiên và phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý của trẻ 5–6 tuổi. Carmine Visone chia sẻ: *“Việc đưa âm nhạc vào chương trình giáo dục mầm non có thể giúp phát triển thái độ tích cực đối với việc học tập và sự tò mò”, “Âm nhạc vừa mang tính giải trí vừa mang tính giáo dục, và nó giúp trẻ em hứng thú và tham gia tích cực hơn vào việc học ở trường”* [27]. Âm nhạc có vai trò tạo không khí vui tươi, thoải mái, giúp trẻ hứng thú hơn khi tham gia hoạt động học. Việc sử dụng tác phẩm âm nhạc góp phần giảm căng thẳng, giúp trẻ tập trung chú ý và tham gia hoạt động một cách tích cực. Nhờ đó, hiệu quả tổ chức hoạt động học được nâng cao, phù hợp với định hướng giáo dục lấy trẻ làm trung tâm trong giáo dục mầm non.

Có thể nói, giáo dục âm nhạc là một trong những con đường hoàn thiện đạo đức, trí tuệ, thẩm mỹ và thể lực,...Nhà sư phạm V.Xu-khôm-lin-xki đã đánh giá rất cao hiệu quả giáo dục toàn diện của âm nhạc: *“Chất lượng công việc giáo dục trong một nhà trường được xác định phần lớn bởi mức độ hoạt động âm nhạc trong hoạt động của nhà trường đó”* [6, tr.13]

Trong hoạt động phát triển ngôn ngữ và làm quen văn học, tác phẩm âm nhạc giúp trẻ phát triển vốn từ, khả năng phát âm và diễn đạt ngôn ngữ. Nội dung lời ca thường ngắn gọn, dễ hiểu, giàu hình ảnh nên trẻ dễ ghi nhớ và dễ cảm nhận. Bên cạnh đó, âm nhạc còn giúp trẻ cảm nhận sâu sắc hơn nội dung, cảm xúc của bài thơ hay câu chuyện, từ đó nâng cao khả năng tưởng tượng và biểu đạt cảm xúc bằng lời nói.

Trong hoạt động khám phá khoa học và môi trường xung quanh, các tác phẩm âm nhạc về động vật, thực vật, nghề nghiệp, giao thông hay các hiện tượng tự nhiên giúp trẻ mở rộng hiểu biết về thế giới xung quanh một cách nhẹ nhàng và gần gũi. Thông qua giai điệu và lời ca, trẻ dễ ghi nhớ kiến thức hơn so với việc tiếp thu bằng lời nói đơn thuần. Đồng thời, âm nhạc còn kích thích sự tò mò, ham hiểu biết và hứng thú khám phá ở trẻ.

Trong hoạt động làm quen với toán, tác phẩm âm nhạc hỗ trợ trẻ nhận biết số lượng, nhịp điệu, trình tự và các biểu tượng toán học sơ đẳng. Những bài hát có nội dung đếm số, so sánh hoặc kết hợp vận động theo tiết tấu giúp trẻ tiếp cận kiến thức toán học một cách tự nhiên, giảm sự khô khan và tạo tâm lý thoải mái khi học.

Trong hoạt động tạo hình, âm nhạc có vai trò khơi gợi cảm xúc và kích thích trí tưởng tượng sáng tạo của trẻ. Khi nghe nhạc trong quá trình vẽ, nặn hay xé dán, trẻ dễ tập trung hơn và có thể thể hiện cảm xúc cá nhân thông qua sản phẩm tạo hình. Âm nhạc còn góp phần tạo nên không gian nghệ thuật nhẹ nhàng, giúp trẻ phát huy khả năng sáng tạo và cảm nhận cái đẹp.

Ngoài ra, tác phẩm âm nhạc còn góp phần giáo dục đạo đức và kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi. Nội dung các bài hát về gia đình, bạn bè, trường lớp, quê hương hay an toàn giao thông giúp trẻ hình thành những hành vi và thói quen tích cực như lễ phép, yêu thương mọi người, giữ gìn vệ sinh và chấp hành quy định khi tham gia giao thông. Qua đó, trẻ được phát triển toàn diện cả về nhận thức, tình cảm và hành vi xã hội.

Theo nghiên cứu của Sylvain Moreno và cộng sự được công bố trên tạp chí Psychological Science (2011), kết quả thực nghiệm cho thấy 90% trẻ em tham gia nhóm học nhạc ngắn hạn (20 ngày) đã có sự gia tăng rõ rệt về trí thông minh ngôn ngữ so với nhóm trẻ không học nhạc. Điều này chứng tỏ tác động mạnh mẽ của âm nhạc đối với sự phát triển não bộ của trẻ mầm non [25].

Theo nhà giáo dục Phạm Thị Hòa: Âm nhạc không chỉ đơn thuần là để vui chơi, giải trí mà còn thúc đẩy sự phát triển trí tuệ của trẻ. Ở trẻ mẫu

giáo, các hình thức tư duy trực quan hành động, trực quan hình tượng và tư duy trừu tượng được biểu hiện trong bất kì hoạt động nào, trong đó có âm nhạc. Tiếp xúc với âm nhạc, đứa trẻ dần dần có khả năng tổng hợp cùng với tư duy logic [6, tr.10-11].

Âm nhạc giúp trẻ phát triển trí nhớ. Trí nhớ âm nhạc là khả năng thu nhận và ghi nhớ lại. Đặc điểm của trẻ mẫu giáo là ghi nhớ âm nhạc bằng tai nghe dựa vào nhạc cảm. Trong quá trình hoạt động học tập, trí nhớ không có khả năng nhắc lại toàn bộ ngay mà phải qua quá trình rèn luyện dần [6, tr.11].

1.5.3. Tạo hứng thú và nâng cao hiệu quả hoạt động học

Carmine Visone chia sẻ: “*Việc đưa âm nhạc vào chương trình giáo dục mầm non có thể giúp phát triển thái độ tích cực đối với việc học tập và sự tò mò*”, “*Âm nhạc vừa mang tính giải trí vừa mang tính giáo dục, và nó giúp trẻ em hứng thú và tham gia tích cực hơn vào việc học ở trường*” [27]. Âm nhạc có vai trò tạo không khí vui tươi, thoải mái, giúp trẻ hứng thú hơn khi tham gia hoạt động học. Việc sử dụng tác phẩm âm nhạc góp phần giảm căng thẳng, giúp trẻ tập trung chú ý và tham gia hoạt động một cách tích cực. Nhờ đó, hiệu quả tổ chức hoạt động học được nâng cao, phù hợp với định hướng giáo dục lấy trẻ làm trung tâm trong giáo dục mầm non.

Có thể nói, giáo dục âm nhạc là một trong những con đường hoàn thiện đạo đức, trí tuệ, thẩm mỹ và thể lực,...Nhà sư phạm V.Xu-khôm-lin-xki đã đánh giá rất cao hiệu quả giáo dục toàn diện của âm nhạc: “*Chất lượng công việc giáo dục trong một nhà trường được xác định phần lớn bởi mức độ hoạt động âm nhạc trong hoạt động của nhà trường đó*” [6, tr.13].

1.6. Những yếu tố ảnh hưởng đến việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học

Việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi chịu sự tác động của nhiều yếu tố khác nhau, bao gồm yếu tố chủ quan và khách quan. Các yếu tố này có mối quan hệ chặt chẽ, tác động qua lại lẫn nhau và ảnh hưởng trực tiếp đến hiệu quả tổ chức hoạt động học có sử dụng âm nhạc.

1.6.1. Yếu tố thuộc về giáo viên

Giáo viên là nhân tố giữ vai trò *trung tâm và quyết định* đến chất lượng sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi.

Trước hết, trình độ chuyên môn, năng lực âm nhạc và hiểu biết về giáo dục âm nhạc của giáo viên là yếu tố quyết định, ảnh hưởng trực tiếp đến khả

năng lựa chọn và khai thác các tác phẩm âm nhạc. Giáo viên cần có kỹ năng hát, cảm nhạc, vận động và tổ chức hoạt động phù hợp với mục tiêu bài học, đặc điểm tâm sinh lý của trẻ cũng như nội dung giáo dục cần truyền tải.

Bên cạnh đó, *kỹ năng sư phạm và năng lực tổ chức hoạt động* cũng là yếu tố quan trọng. Giáo viên cần có khả năng: Thiết kế hoạt động học có tích hợp tác phẩm âm nhạc một cách phù hợp; sử dụng linh hoạt các hình thức như hát, nghe nhạc, vận động theo nhạc; tạo tình huống học tập hấp dẫn, kích thích sự tham gia của trẻ

Ngoài ra, *thái độ và nhận thức của giáo viên về vai trò của âm nhạc* có ảnh hưởng mạnh mẽ đến mức độ sử dụng tác phẩm âm nhạc trong thực tế. Nếu giáo viên nhận thức đúng về vai trò của âm nhạc như một *phương tiện giáo dục*, họ sẽ chủ động tích hợp vào hoạt động học; ngược lại, nếu coi âm nhạc chỉ là hoạt động phụ trợ hoặc giải trí, việc sử dụng sẽ mang tính hình thức, thiếu hiệu quả.

Nghiên cứu cho thấy nhiều giáo viên mầm non vẫn còn hạn chế về kiến thức và kỹ năng sử dụng âm nhạc trong dạy học, điều này ảnh hưởng đến hiệu quả của các hoạt động âm nhạc trong trường mầm non [19].

1.6.2. Yếu tố thuộc về trẻ

Đặc điểm tâm sinh lý và mức độ phát triển nhận thức, ngôn ngữ và hứng thú học tập của trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi là những yếu tố quan trọng ảnh hưởng đến việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học. Trẻ ở độ tuổi này có nhu cầu vận động, khám phá và trải nghiệm cao, có khả năng ghi nhớ và bắt chước tốt, song khả năng tập trung chú ý, vốn ngôn ngữ và khả năng cảm thụ âm nhạc giữa các trẻ có sự khác biệt. Do đó, việc sử dụng tác phẩm âm nhạc cần phù hợp với nhu cầu, hứng thú, khả năng tiếp nhận của trẻ; đồng thời tạo điều kiện cho mọi trẻ đều được tham gia và trải nghiệm hoạt động học một cách tích cực.

1.6.3. Yếu tố thuộc về nội dung và đặc điểm của tác phẩm âm nhạc

Đặc điểm của tác phẩm âm nhạc có ảnh hưởng trực tiếp đến khả năng sử dụng tác phẩm đó trong hoạt động học. Những tác phẩm âm nhạc phù hợp với trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi thường có: nội dung trong sáng, gần gũi với cuộc sống của trẻ; giai điệu đơn giản, dễ nhớ; tiết tấu rõ ràng, phù hợp với khả năng vận động và lời ca dễ hiểu, mang tính giáo dục sẽ tạo điều kiện thuận lợi cho việc tích hợp các tác phẩm âm nhạc vào các hoạt động học khác nhau. Ngược lại, các tác phẩm có cấu trúc phức tạp; giai điệu khó; nội dung không phù hợp với

lứa tuổi sẽ gây khó khăn cho giáo viên trong quá trình tổ chức hoạt động học. Ngoài ra, việc lựa chọn tác phẩm âm nhạc còn cần đảm bảo tính phù hợp với chủ đề giáo dục và nội dung hoạt động học, tránh sử dụng âm nhạc một cách rời rạc, không gắn với mục tiêu bài học.

1.6.4. Yếu tố thuộc về mục tiêu và nội dung hoạt động học

Mục tiêu và nội dung của hoạt động học là căn cứ quan trọng để giáo viên lựa chọn và sử dụng tác phẩm âm nhạc. Trong giáo dục mầm non hiện nay, hoạt động học được tổ chức theo hướng: tích hợp, lấy trẻ làm trung tâm, học thông qua chơi và trải nghiệm. Do đó, việc sử dụng tác phẩm âm nhạc cần: phù hợp với mục tiêu giáo dục của từng hoạt động học, góp phần hỗ trợ việc thực hiện nội dung bài học nhằm hình thành kiến thức và kỹ năng cho trẻ; góp phần tạo hứng thú và nâng cao hiệu quả học tập. Việc xác định rõ mục tiêu giúp giáo viên tránh sử dụng âm nhạc một cách hình thức, đồng thời phát huy hiệu quả của tác phẩm âm nhạc như một phương tiện hỗ trợ trong quá trình tổ chức hoạt động học. Vì vậy, việc xác định rõ mục tiêu và nội dung hoạt động học là điều kiện cần thiết để sử dụng hiệu quả tác phẩm âm nhạc.

1.6.5. Yếu tố thuộc về điều kiện cơ sở vật chất và môi trường giáo dục

Cơ sở vật chất và môi trường giáo dục là yếu tố hỗ trợ quan trọng trong việc tổ chức các hoạt động học có sử dụng âm nhạc. Các điều kiện như: Hệ thống thiết bị âm thanh (loa, máy tính, tivi, máy nghe nhạc), nhạc cụ đơn giản (trống, thanh phách, xúc xắc...), không gian lớp học phù hợp cho vận động và môi trường học tập thân thiện, khuyến khích trẻ tham gia sẽ tạo điều kiện thuận lợi cho giáo viên trong việc tổ chức các hoạt động học có sử dụng âm nhạc. Ngược lại, cơ sở vật chất, không gian hạn chế có thể ảnh hưởng trực tiếp đến khả năng tổ chức hoạt động và hiệu quả sử dụng âm nhạc trong dạy học.

1.6.6. Yếu tố thuộc về chương trình và định hướng giáo dục mầm non

Chương trình giáo dục mầm non hiện hành định hướng tổ chức hoạt động giáo dục theo hướng tích hợp, lấy trẻ làm trung tâm. Điều này tạo điều kiện thuận lợi cho việc: tích hợp âm nhạc vào các hoạt động học khác nhau, sử dụng âm nhạc như một phương tiện giáo dục, phát triển đồng thời nhiều lĩnh vực cho trẻ. Tuy nhiên, việc vận dụng chương trình vào thực tế phụ thuộc vào: năng lực của giáo viên, sự linh hoạt trong tổ chức hoạt động, điều kiện thực tế của từng trường. Nếu giáo viên chưa hiểu rõ định hướng chương trình, việc sử dụng tác phẩm âm nhạc sẽ chưa đạt hiệu quả cao, có thể ảnh hưởng

tới việc nâng cao chất lượng giáo dục và đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục mầm non hiện nay.

1.6.7. Yếu tố thuộc về sự phát triển công nghệ thông tin

Trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay, công nghệ thông tin có ảnh hưởng ngày càng lớn đến việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong giáo dục mầm non nói chung, trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi nói riêng. Việc ứng dụng công nghệ thông tin giúp giáo viên dễ dàng tiếp cận nguồn âm nhạc phong phú; sử dụng video, hình ảnh minh họa sinh động; nâng cao tính hấp dẫn của hoạt động học. Tuy nhiên, nếu lạm dụng công nghệ hoặc sử dụng không phù hợp với lứa tuổi, có thể làm giảm cơ hội trải nghiệm trực tiếp của trẻ, hạn chế sự tương tác giữa giáo viên và trẻ, làm giảm vai trò chủ động của trẻ trong hoạt động.

Kết luận chương 1

Sử dụng TPAN trong hoạt động học ở trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi là rất cần thiết, giúp trẻ được rèn luyện khả năng âm nhạc, giúp trẻ tiếp thu được nhiều kiến thức một cách linh hoạt. Từ đó hình thành cho trẻ tình yêu âm nhạc, phát triển cảm xúc, thẩm mỹ, đạo đức, trí tuệ và thể chất.

Chương 1 của khóa luận đã hệ thống hóa và làm rõ những vấn đề lý luận cơ bản liên quan đến việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi. Trước hết, đề tài đã xác định và phân tích các khái niệm trọng tâm như âm nhạc, tác phẩm âm nhạc và sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học của trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi. Đây là cơ sở quan trọng để xây dựng các tiêu chí khảo sát và đánh giá thực trạng ở chương tiếp theo.

Bên cạnh đó, khóa luận đã làm rõ đặc điểm tiếp nhận và thể hiện khả năng âm nhạc của trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi, cho thấy trẻ ở độ tuổi này có khả năng cảm thụ âm nhạc khá tốt, yêu thích các hoạt động ca hát, vận động theo nhạc và dễ bị thu hút bởi giai điệu, tiết tấu vui tươi. Đồng thời, đề tài cũng chỉ ra những đặc điểm của tác phẩm âm nhạc dành cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi như nội dung gần gũi, giai điệu đơn giản, trong sáng, phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý và khả năng nhận thức của trẻ.

Khóa luận cũng đã xác định được quá trình sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi, bao gồm mục đích, nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức và cách thức đánh giá việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học.

Ngoài ra, đề tài đã làm rõ vai trò của tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học, không chỉ trong hoạt động giáo dục âm nhạc mà còn trong các hoạt động học khác như làm quen văn học, khám phá khoa học, tạo hình, làm quen với toán,... Tác phẩm âm nhạc góp phần tạo hứng thú học tập, phát triển nhận thức, ngôn ngữ, tình cảm, kỹ năng xã hội và khả năng sáng tạo cho trẻ.

Như vậy, những vấn đề lý luận được trình bày trong chương 1 đã khẳng định rằng việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi là cần thiết và có ý nghĩa quan trọng đối với sự phát triển toàn diện của trẻ. Đồng thời, đây cũng là nền tảng lý luận quan trọng để tiến hành khảo sát thực trạng và đề xuất các biện pháp nâng cao hiệu quả sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học ở các chương tiếp theo.

Chương 2

THỰC TRẠNG SỬ DỤNG TÁC PHẨM ÂM NHẠC TRONG HOẠT ĐỘNG HỌC CHO TRẺ MẪU GIÁO 5-6 TUỔI

2.1. Khái quát về khảo sát thực trạng

2.1.1. Khái quát về trường mầm non

Trường Mầm non Trường Yên được thành lập từ năm 1997 theo Quyết định số 76/QĐ-TCCB ngày 29 tháng 10 năm 1997 của Giám đốc Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Ninh Bình.

Quy mô nhóm lớp của khối lớp 5T: 4 lớp với 115 trẻ. Tổ MG có đội ngũ giáo viên nhiệt tình, đoàn kết, tâm huyết với nghề, có tinh thần trách nhiệm cao, có ý thức tự học, tự bồi dưỡng để nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ

- Tổng số giáo viên tổ mẫu giáo gồm 26 đồng chí biên chế
- Trình độ chuyên môn: Trình độ trên chuẩn có 26/26 đ/c đạt 100%
- Trình độ tin học B có 26/26 đ/c đạt 100%
- Tiếng Anh trình độ B có 26/26 đ/c đạt 100%
- Đảng viên có 25/26 đ/c đạt 92,6%

Điều kiện về đội ngũ

Giáo viên, cán bộ quản lý, nhân viên đủ về số lượng, đúng chuẩn trình độ đào tạo theo quy định.

Giáo viên có năng lực xây dựng và tổ chức các hoạt động giáo dục theo quan điểm lấy trẻ làm trung tâm.

Thường xuyên được bồi dưỡng chuyên môn, kỹ năng ứng dụng công nghệ thông tin và phương pháp giáo dục tích cực.

Điều kiện về cơ sở vật chất – trang thiết bị

Có phòng học, phòng sinh hoạt, khu vui chơi, nhà bếp, nhà vệ sinh... đáp ứng yêu cầu vệ sinh, an toàn cho trẻ.

Đồ dùng, đồ chơi, thiết bị dạy học phù hợp độ tuổi, phong phú và an toàn.

Có môi trường trong và ngoài lớp học phong phú, khuyến khích trẻ trải nghiệm, khám phá.

Có phương tiện, thiết bị hỗ trợ ứng dụng công nghệ trong chăm sóc - giáo dục trẻ.

Điều kiện về chương trình - tài liệu

Thực hiện đúng Chương trình Giáo dục mầm non của Bộ GD&ĐT,

đồng thời linh hoạt xây dựng kế hoạch giáo dục phù hợp với đặc điểm địa phương, nhóm/lớp và trẻ.

Có tài liệu, học liệu hỗ trợ đảm bảo tính khoa học, an toàn, thân thiện.

Chú trọng tích hợp các nội dung giáo dục: kỹ năng sống, bảo vệ môi trường, giáo dục giá trị sống, STEAM, ứng dụng AI (nếu có điều kiện).

Điều kiện về công tác nuôi dưỡng, chăm sóc

Đảm bảo chế độ dinh dưỡng, khẩu phần ăn cân đối, hợp vệ sinh, phù hợp lứa tuổi.

Tổ chức tốt việc chăm sóc sức khỏe, theo dõi biểu đồ tăng trưởng, phòng chống dịch bệnh cho trẻ.

Thực hiện các quy định an toàn trường học, phòng chống bạo hành, tai nạn thương tích.

Điều kiện về quản lý và phối hợp

Nhà trường có kế hoạch giáo dục năm học rõ ràng, cụ thể, phù hợp với điều kiện thực tế.

Thực hiện tốt công tác kiểm tra, đánh giá, quản lý chất lượng chăm sóc – giáo dục trẻ.

Phối hợp chặt chẽ với cha mẹ học sinh, chính quyền và cộng đồng trong nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục trẻ.

2.1.2. Mục đích khảo sát thực trạng

Đánh giá thực trạng sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi, từ đó bước đầu xây dựng biện pháp nâng cao hiệu quả sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi.

2.1.3. Nội dung và cách thức khảo sát thực trạng

2.1.3.1. Nội dung khảo sát

- Nhận thức của giáo viên về sử dụng TPAN trong hoạt động học cho trẻ MG 5-6 tuổi.

- Thực trạng sử dụng TPAN trong hoạt động học cho trẻ MG 5-6 tuổi.

2.1.3.2. Cách thức khảo sát

Bước 1:

- Gửi phiếu khảo sát tới GVMN
- Dự giờ các hoạt động học cho trẻ MG 5-6 tuổi có sử dụng TPAN.
- Đàm thoại, trao đổi ý kiến với giáo viên mầm non nhằm làm rõ các nội dung cần khảo sát, đồng thời xác định rõ nguyên nhân của thực trạng.
- Nghiên cứu kế hoạch hoạt động học có sử dụng TPAN.

Bước 2: Tổng hợp và xử lý kết quả khảo sát.

Bước 3: Nhận xét ưu điểm, hạn chế của thực trạng, nêu nguyên nhân.

2.1.4. Đối tượng, phạm vi và thời gian khảo sát

- Giáo viên mầm non đã và đang dạy trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi: 30 giáo viên trên địa bàn tỉnh Ninh Bình

- Hoạt động học của trẻ 5-6 tuổi có sử dụng tác phẩm âm nhạc

- Thời gian: Từ tháng 1/2026 đến tháng 3/2026

2.1.5. Tiêu chí và thang đánh giá việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

** Tiêu chí đánh giá việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi*

TT	NỘI DUNG ĐÁNH GIÁ	Điểm tối đa
1	Tiêu chí 1: Chuẩn bị	2,0
	- Giáo án soạn chi tiết, rõ ràng, đảm bảo các yêu cầu về nội dung, phương pháp của môn học và yêu cầu nội dung giáo dục của giờ học.	1,0
	- Có đầy đủ phương tiện, đồ dùng, đồ chơi phục vụ giờ học.	0,5
	- Xây dựng môi trường giáo dục phù hợp với hoạt động	0,5
2	Tiêu chí 2: Nội dung	2,5
	- Mục tiêu rõ ràng, phù hợp với trẻ 5 – 6 tuổi, hướng đến việc nâng cao hiệu quả của tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học.	1,0
	- Đảm bảo kiến thức cơ bản, có hệ thống, chính xác theo yêu cầu của nội dung bài học.	1,0
	- Có sự tích hợp một cách phong phú, phù hợp với chủ đề, nội dung hoạt động.	0,5
3	Tiêu chí 3: Phương pháp thực hiện	4,5
	- Tổ chức các hoạt động một cách tự nhiên, cuốn hút và phù hợp với khả năng của trẻ, phản ánh nội dung và tích hợp chủ đề	1,0
	- Khuyến khích trẻ sáng tạo, chia sẻ ý kiến, đặt câu hỏi, dành thời gian cho trẻ suy nghĩ, tự lựa chọn, tự quyết định	1,0

	và thể hiện ý kiến cá nhân. - Quan tâm và tạo cơ hội cho mọi trẻ được tham gia vào hoạt động. - Biết bao quát trẻ và giải quyết các tình huống linh hoạt, can thiệp hợp lý khi trẻ gặp trở ngại. - Sắp xếp nội dung và tiến trình giờ học hợp lý, sử dụng đồ dùng, phương tiện dạy học đúng lúc, đúng chỗ.	0,5 1,0 1,0
4	Tiêu chí 4: Kết quả thể hiện trên trẻ	1,0
	- Trẻ hứng thú, tích cực tham gia hoạt động.	0,5
	- Thực hiện được các yêu cầu của giờ học	0,5
	Tổng	10

**** Thang đánh giá giá việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi***

Tổng điểm tối đa đạt được sau khi đánh giá 4 tiêu chí là 10 điểm. Do vậy, sau 4 tiêu chí, có 5 mức độ sử dụng TPAN trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi như sau:

<i>Các mức độ</i>	<i>Điểm</i>
Giỏi	8,5 - 10
Khá	7,0 – 8,4
Trung bình	5,5 – 6,9
Trung bình yếu	4,0 – 5,4
Không đạt	< 4,0

Cách đánh giá:

Đánh giá việc tổ chức thông qua việc dự giờ, quan sát các hoạt động học có sử dụng TPAN trên trẻ 5-6 tuổi, nghiên cứu kế hoạch hoạt động học có sử dụng TPAN, điền thông tin đánh giá vào phiếu đánh giá, thống kê kết quả đánh giá theo mức độ điểm đạt được của mỗi tiêu chí và mức độ xếp loại của cả 4 tiêu chí trong mỗi hoạt động học.

2.2. Phân tích kết quả khảo sát thực trạng

2.2.1. Thông tin chung về người được khảo sát

Theo kết quả khảo sát 30 giáo viên mầm non cho thấy

- 100% người tham gia khảo sát đều là nữ. Điều này phản ánh đúng thực tế giáo viên mầm non hiện nay chủ yếu là nữ giới.

- Về trình độ chuyên môn của người tham gia khảo sát. Phần lớn người tham gia khảo sát có trình độ chuyên môn bậc đại học, chiếm tỉ lệ 90%. Có một số ít giáo viên có trình độ cao đẳng chiếm 6,7%. Và có 01 giáo viên đạt trình độ sau đại học chiếm tỉ lệ 3,3 %. Điều này cho thấy trình độ chuyên môn của giáo viên đạt ở mức chuẩn và trên chuẩn, sẵn sàng đáp ứng yêu cầu của giáo dục, có đủ kiến thức để xây dựng kế hoạch giảng dạy phù hợp với trẻ mầm non.

- Về thâm niên công tác: Giáo viên có kinh nghiệm lâu năm chiếm tỷ lệ lớn, trong đó: giáo viên có thâm niên công tác trên 15 năm: 66,7% (chiếm đa số). Giáo viên công tác từ 10- 15 năm chiếm tỉ lệ ít hơn chiếm 6,7%, giáo viên đã công tác từ 5-10 năm chiếm tỉ lệ 20% và dưới 5 năm chiếm tỷ lệ thấp khoảng 6,7%. Điều này chứng tỏ đội ngũ giáo viên có nhiều kinh nghiệm trong giảng dạy và tổ chức hoạt động học cho trẻ.

- Về đối tượng giảng dạy: Chủ yếu các giáo viên tham gia khảo sát đang dạy lớp mẫu giáo 5–6 tuổi (86,7%), số còn lại dạy lớp ghép.

Từ đó thấy được, người tham gia khảo sát phù hợp với đối tượng nghiên cứu của đề tài, giúp cung cấp những thông tin cần thiết cho việc nghiên cứu việc sử dụng TPAN trong hoạt động học của trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi.

2.2.2. Nhận thức của giáo viên về sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi.

2.2.2.1. Mức độ cần thiết về sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

Bảng 2.1: Mức độ cần thiết về sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

TT	Mức độ	Số lượng	Tỷ lệ %
1	Rất cần thiết	20	66,7
2	Cần thiết	10	33,3
3	Bình thường	0	0
4	Ít cần thiết	0	0
5	Không cần thiết	0	0

Dựa vào bảng 2.1, cho thấy mức độ cần thiết về sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi như sau:

Có 20 lượt khảo sát chọn việc sử dụng TPAN trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi là rất cần thiết, chiếm tỉ lệ lớn 66,7%. Bên cạnh đó, có 10 lượt chọn việc sử dụng TPAN trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi là cần thiết, chiếm tỉ lệ 33,3%.

Không có lượt khảo sát nào lựa chọn việc sử dụng TPAN trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi là bình thường, ít cần thiết và không cần thiết.

Kết quả này phản ánh mức độ nhận thức và thống nhất cao của giáo viên về việc sử dụng TPAN vào trong các hoạt động học cho trẻ MG 5-6 tuổi - một yếu tố quan trọng trong quá trình giáo dục trẻ. Đặc biệt, tỷ lệ giáo viên lựa chọn “rất cần thiết” chiếm ưu thế (66,7%) cho thấy phần lớn giáo viên không chỉ dừng lại ở việc công nhận vai trò của tác phẩm âm nhạc, mà còn đề cao tính thiết yếu, quan trọng của yếu tố này trong hoạt động học. Điều này phù hợp với định hướng của chương trình giáo dục mầm non, trong đó âm nhạc không chỉ là một lĩnh vực phát triển thẩm mỹ mà còn là phương tiện hỗ trợ các lĩnh vực khác như nhận thức, ngôn ngữ, tình cảm – kỹ năng xã hội.

2.2.2.2. Tác dụng của việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

Bảng 2.2: Tác dụng của việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

STT	Tác dụng	Số lượng	Tỷ lệ (%)
1	Tạo hứng thú cho trẻ trong giờ học	26	86,7
2	Giúp trẻ tiếp thu kiến thức tốt hơn	23	76,7
3	Phát triển cảm xúc và thẩm mỹ	25	83,3
4	Phát triển ngôn ngữ	18	60
5	Phát triển vận động	18	60
6	Giúp trẻ ghi nhớ nội dung bài học	18	60

Dựa vào kết quả bảng 2.2: Tác dụng của việc sử dụng TPAN trong hoạt động học ở trẻ MG 5-6 tuổi, cho thấy:

- Giáo viên đánh giá rất cao tác dụng của việc sử dụng TPAN trong hoạt động học ở trẻ 5-6 tuổi. Trong đó, có 26 lượt chọn tác dụng của TPAN trong hoạt động học ở trẻ 5-6 tuổi nhằm “Tạo hứng thú cho trẻ trong giờ học”, chiếm 86,7%. Điều này chứng tỏ, âm nhạc có khả năng thu hút sự chú ý, kích thích hứng thú, tích cực của trẻ trong hoạt động học.

- Tiếp theo, tác dụng trong việc “Phát triển cảm xúc và thẩm mỹ” cũng được đánh giá cao với 25/30 ý kiến (chiếm 83,3%), cho thấy âm nhạc góp phần quan trọng trong việc nuôi dưỡng đời sống tinh thần và khả năng cảm thụ cái đẹp của trẻ.

Trong khi đó, “Giúp trẻ tiếp thu kiến thức tốt hơn” đạt 76,7%, tuy ở mức cao nhưng vẫn thấp hơn hai yếu tố trên. Điều này cho thấy giáo viên bước đầu đã nhìn nhận âm nhạc như một phương tiện hỗ trợ nhận thức, nhưng có thể chưa khai thác triệt để vai trò này trong việc tổ chức hoạt động học.

Đáng chú ý, các yếu tố như “Phát triển ngôn ngữ”, “Phát triển vận động” và “Giúp trẻ ghi nhớ nội dung bài học” đạt 60%. Đây là mức thấp nhất trong các phương án, phản ánh rằng giáo viên chưa thực sự nhận thức đầy đủ hoặc chưa có nhiều kinh nghiệm trong việc khai thác âm nhạc như một công cụ phát triển các lĩnh vực này.

2.2.2.3. Mức độ ảnh hưởng của âm nhạc đến hiệu quả hoạt động học của trẻ

**Bảng 2.3: Mức độ ảnh hưởng của âm nhạc
đến hiệu quả hoạt động học của trẻ**

TT	Mức độ	Số lượng	Tỷ lệ %
1	Rất lớn	17	56,7
2	Lớn	13	43,3
3	Trung bình	0	0
4	Ít	0	0
5	Không ảnh hưởng	0	0

Kết quả khảo sát cho thấy, đa số ý kiến đánh giá âm nhạc có mức độ ảnh hưởng rất tích cực đến hiệu quả hoạt động học của trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi. Cụ thể, có 56,7% ý kiến cho rằng âm nhạc có ảnh hưởng rất lớn, và 43,3% đánh giá ở mức lớn. Đáng chú ý, không có ý kiến nào lựa chọn các mức trung bình, ít hoặc không ảnh hưởng. Điều này cho thấy tất cả người tham gia khảo sát đều có sự đồng thuận tuyệt đối về vai trò quan trọng của âm nhạc trong hoạt động học. Âm nhạc không chỉ góp phần tạo hứng thú, duy trì sự tập trung mà còn hỗ trợ trẻ tiếp thu kiến thức một cách tự nhiên, nhẹ nhàng và hiệu quả hơn. Qua việc trao đổi với những giáo viên tham gia khảo sát, họ chia sẻ TPAN rất cần thiết trong mỗi hoạt động học và không thể thiếu. Bởi nếu không có

TPAN tiết dạy không gây được hứng thú cho trẻ, từ đó tiết dạy không thể thành công được.

2.2.2.4. Tác phẩm âm nhạc sử dụng trong các hoạt động học

Bảng 2.4: Tác phẩm âm nhạc sử dụng trong các hoạt động học

TT	Hoạt động học	Số lượng	Tỷ lệ (%)
1	Hoạt động làm quen với chữ cái	28	93,3
2	Hoạt động làm quen với tác phẩm văn học	26	86,7
3	Hoạt động làm quen với biểu tượng toán sơ đẳng	21	70
4	Hoạt động làm quen với môi trường xung quanh	26	86,7
5	Hoạt động tạo hình	25	83,3
6	Hoạt động giáo dục thể chất	24	80
7	Hoạt động âm nhạc	29	96,7

Bảng 2.4 phản ánh thực trạng sử dụng tác phẩm âm nhạc trong các hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi.

Kết quả khảo sát cho thấy tác phẩm âm nhạc được giáo viên sử dụng ở tất cả các loại hình hoạt động học với tỷ lệ tương đối cao, dao động từ 70% đến 96,7%. Điều này cho thấy tác phẩm âm nhạc đã được giáo viên quan tâm và đưa vào nhiều hoạt động giáo dục khác nhau, không chỉ giới hạn trong hoạt động âm nhạc.

Hoạt động âm nhạc có tỷ lệ sử dụng tác phẩm âm nhạc cao nhất với 29/30 ý kiến lựa chọn (chiếm 96,7%). Đây là kết quả phù hợp với đặc trưng của hoạt động, bởi tác phẩm âm nhạc vừa là nội dung, vừa là phương tiện tổ chức các hoạt động giáo dục âm nhạc cho trẻ.

Đứng thứ hai là hoạt động làm quen với chữ cái với 28/30 ý kiến lựa chọn (chiếm 93,3%). Kết quả này cho thấy giáo viên đã chú trọng sử dụng các bài hát, trò chơi âm nhạc hoặc giai điệu quen thuộc nhằm tạo hứng thú cho trẻ trong quá trình làm quen với chữ cái, góp phần giảm bớt sự khô khan của hoạt động học.

Hoạt động làm quen với tác phẩm văn học và hoạt động làm quen với môi trường xung quanh cùng có tỷ lệ lựa chọn là 86,7% (26/30 ý kiến). Điều

này cho thấy giáo viên thường xuyên sử dụng tác phẩm âm nhạc để hỗ trợ việc giới thiệu nội dung bài học, tạo tình huống, gây hứng thú hoặc củng cố kiến thức cho trẻ trong quá trình học tập.

Đối với hoạt động tạo hình, có 25/30 giáo viên lựa chọn (chiếm 83,3%). Việc sử dụng âm nhạc trong hoạt động này có thể góp phần tạo bầu không khí thoải mái, giúp trẻ tập trung và hứng thú hơn trong quá trình thực hiện sản phẩm.

Hoạt động giáo dục thể chất có tỷ lệ sử dụng tác phẩm âm nhạc là 80% (24/30 ý kiến). Âm nhạc thường được sử dụng để hỗ trợ các bài tập vận động, trò chơi vận động hoặc các hoạt động khởi động, giúp trẻ tham gia tích cực và duy trì hứng thú trong quá trình luyện tập.

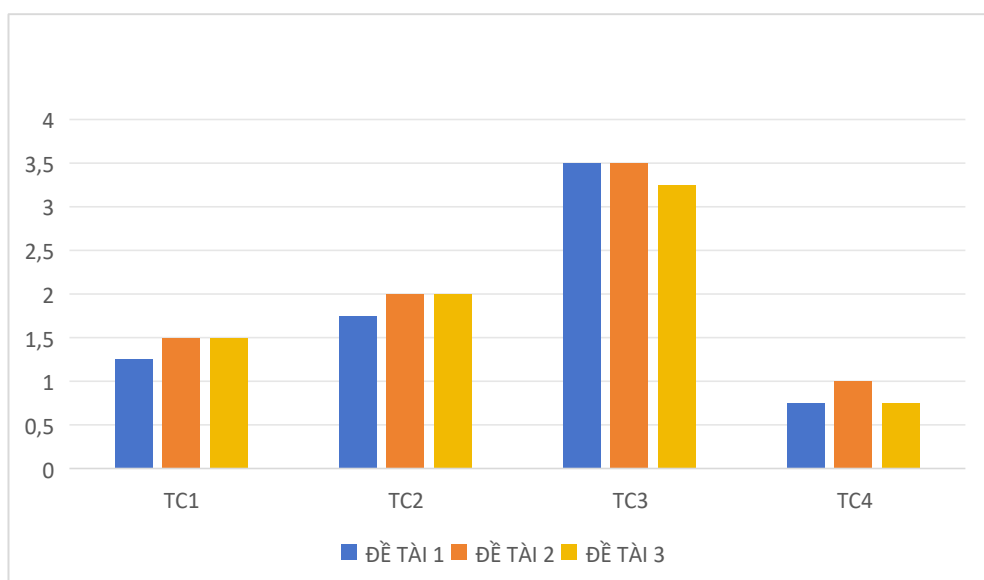
Hoạt động làm quen với biểu tượng toán sơ đẳng có tỷ lệ thấp nhất với 21/30 ý kiến lựa chọn (chiếm 70%). Mặc dù đây vẫn là một tỷ lệ khá cao, song so với các hoạt động khác cho thấy việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong lĩnh vực này còn gặp những khó khăn nhất định do đặc thù nội dung toán học đòi hỏi tính chính xác và hệ thống cao hơn.

Nhìn chung, kết quả khảo sát cho thấy tác phẩm âm nhạc đã được sử dụng trong hầu hết các hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi với mức độ khá phổ biến. Điều này phản ánh xu hướng tích hợp âm nhạc vào các hoạt động giáo dục ở trường mầm non nhằm hỗ trợ tổ chức hoạt động học, tạo hứng thú cho trẻ và góp phần nâng cao hiệu quả giáo dục.

2.2.3. Thực trạng sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

Bảng 2.5: Đánh giá mức độ sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

Điểm đánh giá Hoạt động	TC1	TC2	TC3	TC4	Tổng	Xếp loại
Đề tài 1: NDTT dạy hát	1,25	1,75	3,5	0,75	7,25	Khá
Đề tài 2: NDTT nghe hát	1,5	2,0	3,5	1,0	8,0	Giỏi
Đề tài 3: NDTT vận động theo nhạc.	1,5	2,0	3,25	0,75	7,5	Khá

Biểu 2.1: Đánh giá mức độ sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

2.2.3.1. Thực trạng công tác chuẩn bị sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

Kết quả ở Bảng 2.5 cho thấy tiêu chí chuẩn bị được thực hiện ở mức tương đối tốt trong cả ba hoạt động được dự giờ. Điểm số của tiêu chí này dao động từ 1,25 đến 1,5 điểm trên tổng số 2 điểm. Trong đó, hoạt động Nghe hát và Vận động theo nhạc cùng đạt 1,5 điểm, cao hơn hoạt động Dạy hát (1,25 điểm).

Kết quả trên cho thấy giáo viên đã quan tâm đến công tác chuẩn bị trước khi tổ chức hoạt động học. Các giáo án được xây dựng tương đối đầy đủ, thể hiện rõ mục tiêu, nội dung, phương pháp và tiến trình tổ chức hoạt động phù hợp với từng loại hình giáo dục âm nhạc. Đây là cơ sở quan trọng giúp giáo viên chủ động trong quá trình tổ chức hoạt động và tạo điều kiện cho trẻ tham gia học tập hiệu quả.

Bảng 2.6: Mức độ sử dụng các phương tiện

TT	Phương tiện	Thường xuyên	Thỉnh thoảng	Không bao giờ
1	Đàn organ, Piano, Guitar	5	18	7
2	Loa – máy tính	30	0	0
3	Tivi / máy chiếu	27	3	0

4	Nhạc cụ gõ	28	2	0
5	Video âm nhạc	27	3	0
6	Đồ dùng/ Đạo cụ biểu diễn	19	11	0

Bên cạnh việc chuẩn bị giáo án, giáo viên cũng chú trọng chuẩn bị các phương tiện và học liệu phục vụ hoạt động học. Kết quả khảo sát ở Bảng 2.6 cho thấy các phương tiện được sử dụng thường xuyên nhất là loa – máy tính với 30/30 ý kiến lựa chọn (100%), nhạc cụ gõ với 28/30 ý kiến (93,3%), tivi/máy chiếu và video âm nhạc cùng đạt 27/30 ý kiến (90%). Điều này cho thấy các thiết bị công nghệ và phương tiện trực quan đã được khai thác khá phổ biến trong quá trình tổ chức các hoạt động có sử dụng tác phẩm âm nhạc.

Ngoài ra, đồ dùng và đạo cụ biểu diễn cũng được giáo viên sử dụng với mức độ nhất định, có 19/30 giáo viên (63,3%) lựa chọn sử dụng thường xuyên. Các phương tiện này góp phần hỗ trợ việc tổ chức hoạt động sinh động hơn và tạo cơ hội cho trẻ được tham gia trải nghiệm thông qua nhiều hình thức khác nhau.

Tuy nhiên, điểm số của tiêu chí chuẩn bị ở cả ba hoạt động đều chưa đạt mức tối đa. Điều này cho thấy vẫn còn những mặt cần tiếp tục hoàn thiện trong công tác chuẩn bị trước giờ học. Bên cạnh đó, kết quả khảo sát cũng cho thấy các nhạc cụ như đàn organ, piano hoặc guitar chưa được sử dụng thường xuyên, chỉ có 5/30 giáo viên (16,7%) lựa chọn sử dụng thường xuyên; 18/30 giáo viên (60%) sử dụng thỉnh thoảng và 7/30 giáo viên (23,3%) không sử dụng. Điều này cho thấy việc khai thác các loại nhạc cụ này trong tổ chức hoạt động học còn hạn chế hơn so với các phương tiện công nghệ và nhạc cụ gõ.

Nhìn chung, giáo viên đã có sự chuẩn bị tương đối đầy đủ về giáo án, phương tiện và học liệu phục vụ hoạt động học. Việc sử dụng đa dạng các thiết bị công nghệ, phương tiện nghe nhìn và nhạc cụ hỗ trợ đã góp phần nâng cao hiệu quả tổ chức hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi. Tuy nhiên, công tác chuẩn bị vẫn cần tiếp tục được hoàn thiện để đáp ứng tốt hơn yêu cầu sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học.

2.2.3.2. Thực trạng xác định nội dung của việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

Kết quả ở Bảng 2.5 cho thấy tiêu chí nội dung được đánh giá ở mức khá tốt trong cả ba hoạt động được dự giờ. Điểm số dao động từ 1,75 đến 2,0

điểm trên tổng số 2,5 điểm. Trong đó, hoạt động Nghe hát và Vận động theo nhạc cùng đạt 2,0 điểm, cao hơn hoạt động Dạy hát (1,75 điểm).

Kết quả này cho thấy giáo viên đã xây dựng được mục tiêu tương đối rõ ràng, phù hợp với độ tuổi 5–6 tuổi và phù hợp với đặc trưng của từng hoạt động âm nhạc. Nội dung các hoạt động cơ bản đảm bảo được yêu cầu về kiến thức, kỹ năng và thái độ theo mục tiêu giáo dục mầm non. Trong quá trình tổ chức hoạt động, giáo viên đã chú ý sử dụng tác phẩm âm nhạc phù hợp với nội dung bài học, góp phần hỗ trợ trẻ tiếp nhận kiến thức và tham gia hoạt động tích cực hơn.

Đối với hoạt động Dạy hát, điểm số thấp hơn so với hai hoạt động còn lại cho thấy nội dung hoạt động đã đáp ứng được các yêu cầu cơ bản nhưng mức độ tích hợp và khai thác tác phẩm âm nhạc chưa thật sự nổi bật. Nội dung trọng tâm chủ yếu tập trung vào việc giúp trẻ biết tên bài hát, thuộc lời và thực hiện được bài hát theo yêu cầu của hoạt động.

Ở hoạt động Nghe hát và Vận động theo nhạc, điểm đánh giá cao hơn cho thấy giáo viên đã khai thác được những đặc trưng riêng của từng loại hình hoạt động. Nội dung được xây dựng phù hợp với khả năng của trẻ, đồng thời tạo điều kiện để trẻ được nghe, cảm nhận, vận động và tham gia vào các hoạt động gắn với tác phẩm âm nhạc.

**Bảng 2.7: Mức độ sử dụng các biện pháp
khi đưa tác phẩm âm nhạc vào hoạt động học**

TT	Biện pháp	Thường xuyên	Thỉnh thoảng	Không bao giờ
1	Cho trẻ nghe nhạc để gây hứng thú đầu giờ	29	1	0
2	Sử dụng bài hát minh họa nội dung bài học	22	8	0
3	Kết hợp vận động theo nhạc	27	3	0
4	Cho trẻ hát kết hợp trò chơi	24	6	0
5	Sử dụng âm nhạc khi chuyển hoạt động	26	4	0

Kết quả khảo sát ở Bảng 2.7 cũng cho thấy giáo viên đã sử dụng nhiều biện pháp khác nhau khi đưa tác phẩm âm nhạc vào hoạt động học. Các biện pháp được sử dụng thường xuyên gồm: cho trẻ nghe nhạc để gây hứng thú đầu giờ (96,7%), kết hợp vận động theo nhạc (90%), sử dụng âm nhạc khi chuyển hoạt động (86,7%), cho trẻ hát kết hợp trò chơi (80%) và sử dụng bài

hát minh họa nội dung bài học (73,3%). Đáng chú ý, không có giáo viên nào lựa chọn phương án “không bao giờ” đối với các biện pháp được khảo sát. Điều này cho thấy tác phẩm âm nhạc đã được giáo viên đưa vào hoạt động học thông qua nhiều hình thức khác nhau.

Tuy nhiên, kết quả khảo sát cũng cho thấy mức độ sử dụng các biện pháp chưa đồng đều. Giáo viên có xu hướng sử dụng tác phẩm âm nhạc nhiều hơn ở các hoạt động gây hứng thú, chuyển tiếp hoặc vận động, trong khi việc sử dụng bài hát để minh họa trực tiếp cho nội dung bài học có tỷ lệ thường xuyên thấp hơn các biện pháp còn lại (73,3%). Điều này cho thấy việc khai thác tác phẩm âm nhạc nhằm hỗ trợ trực tiếp cho nội dung học tập của trẻ vẫn còn có thể tiếp tục được tăng cường.

Nhìn chung, nội dung các hoạt động học đã đảm bảo được yêu cầu cơ bản về mục tiêu, kiến thức và sự tích hợp tác phẩm âm nhạc. Giáo viên đã bước đầu vận dụng nhiều biện pháp khác nhau để đưa tác phẩm âm nhạc vào hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi. Tuy nhiên, mức độ khai thác tác phẩm âm nhạc trong việc hỗ trợ trực tiếp nội dung bài học vẫn còn có sự khác biệt giữa các hoạt động và cần tiếp tục được phát huy trong quá trình tổ chức giáo dục.

2.2.3.3. Thực trạng việc thực hiện các phương pháp sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

Kết quả ở Bảng 2.5 cho thấy tiêu chí phương pháp thực hiện đạt điểm số tương đối cao trong cả ba hoạt động được dự giờ. Hoạt động Dạy hát và Nghe hát cùng đạt 3,5 điểm, trong khi hoạt động Vận động theo nhạc đạt 3,25 điểm trên tổng số 4,5 điểm. Đây cũng là tiêu chí có số điểm cao nhất trong bốn tiêu chí đánh giá.

Kết quả này cho thấy giáo viên đã có sự quan tâm đến việc lựa chọn và vận dụng các phương pháp tổ chức hoạt động phù hợp với đặc điểm của trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi. Trong quá trình tổ chức hoạt động, giáo viên cơ bản đảm bảo được trình tự các bước, tạo được sự hứng thú cho trẻ và sử dụng các hình thức tổ chức tương đối đa dạng.

Bảng 2.8: Hình thức tổ chức

TT	Hình thức	Thường xuyên	Thỉnh thoảng	Không bao giờ
1	Hoạt động cả lớp	30	0	0

2	Hoạt động nhóm	22	8	0
3	Hoạt động cá nhân	22	8	0
4	Trò chơi âm nhạc	27	3	0
5	Biểu diễn âm nhạc	21	9	0

Kết quả khảo sát ở Bảng 2.8 cho thấy hình thức hoạt động cả lớp được tất cả giáo viên sử dụng thường xuyên với tỷ lệ 100% (30/30 giáo viên). Đây là hình thức được sử dụng phổ biến trong các hoạt động học ở trường mầm non, giúp giáo viên dễ dàng tổ chức hoạt động và hướng dẫn trẻ thực hiện các nhiệm vụ học tập.

Bên cạnh đó, trò chơi âm nhạc cũng được sử dụng thường xuyên với tỷ lệ 90% (27/30 giáo viên). Kết quả này cho thấy giáo viên đã chú trọng đưa các yếu tố vui chơi vào hoạt động học nhằm tạo hứng thú và tăng cường sự tham gia của trẻ.

Các hình thức hoạt động nhóm và hoạt động cá nhân đều có tỷ lệ sử dụng thường xuyên là 73,3% (22/30 giáo viên). Điều này cho thấy giáo viên không chỉ tổ chức hoạt động theo hình thức tập thể mà còn quan tâm tạo cơ hội cho trẻ được tham gia ở quy mô nhóm nhỏ hoặc cá nhân trong những tình huống phù hợp.

Hình thức biểu diễn âm nhạc có tỷ lệ sử dụng thường xuyên thấp hơn, đạt 70% (21/30 giáo viên). Tuy nhiên, đây vẫn là một tỷ lệ khá cao, cho thấy giáo viên đã quan tâm tạo điều kiện để trẻ được thể hiện bản thân thông qua các hoạt động âm nhạc.

Đáng chú ý, ở tất cả các hình thức tổ chức được khảo sát đều không có giáo viên lựa chọn phương án "Không bao giờ". Kết quả này cho thấy các hình thức tổ chức khi sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học đã được giáo viên vận dụng tương đối đa dạng.

Tuy nhiên, điểm số của tiêu chí phương pháp thực hiện ở cả ba hoạt động vẫn chưa đạt mức tối đa. Điều này cho thấy trong quá trình tổ chức hoạt động, giáo viên vẫn còn những nội dung cần tiếp tục hoàn thiện như việc tạo cơ hội cho mọi trẻ tham gia hoạt động, khuyến khích trẻ bày tỏ ý kiến cá nhân, xử lý linh hoạt các tình huống phát sinh và khai thác hiệu quả hơn các hình thức tổ chức hoạt động nhằm nâng cao chất lượng sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học.

2.2.3.4. Thực trạng kết quả sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

Kết quả ở Bảng 2.5 cho thấy tiêu chí kết quả thể hiện trên trẻ có sự khác biệt giữa các hoạt động được dự giờ. Hoạt động Nghe hát đạt 1,0 điểm, trong khi hoạt động Dạy hát và Vận động theo nhạc cùng đạt 0,75 điểm trên tổng số 1,0 điểm.

Phân tích chi tiết cho thấy cả ba hoạt động đều đạt tối đa ở chỉ báo “Trẻ thực hiện được các yêu cầu của giờ học” với 0,5/0,5 điểm. Kết quả này cho thấy đa số trẻ đã thực hiện được các nhiệm vụ mà giáo viên đặt ra trong từng hoạt động. Trẻ có thể tham gia vào các nội dung học tập phù hợp với yêu cầu của bài học và hoàn thành các nhiệm vụ theo hướng dẫn của giáo viên.

Tuy nhiên, ở chỉ báo “Trẻ hứng thú, tích cực tham gia hoạt động”, cả ba hoạt động đều chỉ đạt 0,25/0,5 điểm. Điều này cho thấy mặc dù trẻ cơ bản thực hiện được yêu cầu của giờ học, nhưng mức độ hứng thú và sự tham gia tích cực của trẻ trong hoạt động chưa đạt mức tối đa theo tiêu chí đánh giá.

Đối với hoạt động Nghe hát, tổng điểm đạt cao nhất (1,0 điểm) cho thấy trẻ vừa thực hiện được yêu cầu của hoạt động, vừa có sự tham gia tương đối tích cực trong quá trình nghe, cảm nhận và tương tác với tác phẩm âm nhạc. Đây cũng là hoạt động được xếp loại Giỏi trong ba hoạt động được dự giờ.

Trong khi đó, hoạt động Dạy hát và Vận động theo nhạc cùng đạt 0,75 điểm. Kết quả này cho thấy trẻ đã thực hiện được các yêu cầu cơ bản của hoạt động, tuy nhiên mức độ hứng thú và sự tham gia tích cực của trẻ chưa thật sự đồng đều.

Nhìn chung, kết quả khảo sát cho thấy việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học đã góp phần hỗ trợ trẻ thực hiện các nhiệm vụ học tập và đạt được mục tiêu của giờ học. Tuy nhiên, khả năng tạo ra sự hứng thú và thúc đẩy sự tham gia tích cực của tất cả trẻ trong hoạt động vẫn còn những mặt cần tiếp tục được quan tâm và nâng cao trong quá trình tổ chức các hoạt động học có sử dụng tác phẩm âm nhạc.

2.2.3.5. Đánh giá mức độ tích hợp TPAN trong các hoạt động học khác cho trẻ MG 5-6 tuổi.

Trong các hoạt động học khác, tác phẩm âm nhạc cũng được tích hợp và sử dụng trong các nội dung của tiết học.

- Với hoạt động tạo hình, TPAN được sử dụng trong khi gây hứng thú, trong lúc trẻ thực hiện hoạt động. Trong hoạt động tạo hình “Làm ô tô tải

(EDP)”, tác phẩm âm nhạc được sử dụng ở mức độ hạn chế và chưa thể hiện rõ tính tích hợp với nội dung hoạt động. Giáo viên chỉ chuẩn bị nhạc không lời để tạo không khí trong quá trình trẻ thực hiện sản phẩm, giúp trẻ cảm thấy thoải mái, hứng thú và duy trì sự tập trung. Tuy nhiên, TPAN chưa được khai thác như một phương tiện hỗ trợ hình thành ý tưởng, kích thích trí tưởng tượng hay phát triển cảm xúc thẩm mỹ cho trẻ. Nội dung âm nhạc không có sự liên hệ trực tiếp với chủ đề giao thông hoặc sản phẩm tạo hình là ô tô tải. Trong quá trình tổ chức hoạt động, trẻ không được nghe, cảm nhận, trao đổi hoặc vận động theo các bài hát về phương tiện giao thông để làm phong phú vốn hiểu biết và cảm xúc trước khi tạo sản phẩm. Vì vậy, TPAN chủ yếu giữ vai trò hỗ trợ môi trường học tập hơn là một nội dung tích hợp thực sự trong hoạt động tạo hình. Điều này cho thấy mức độ sử dụng TPAN còn đơn điệu, chưa phát huy được giá trị của âm nhạc trong việc khơi gợi hứng thú, tăng tính sáng tạo và nâng cao hiệu quả giáo dục thẩm mỹ cho trẻ.

- Với hoạt động khám phá khoa học tác phẩm âm nhạc được giáo viên sử dụng khá linh hoạt ở nhiều thời điểm của hoạt động. Ngay từ phần mở đầu, giáo viên cho trẻ hát bài “Em tập lái ô tô” để tạo hứng thú và định hướng trẻ vào nội dung khám phá. Trong quá trình trẻ quan sát, tìm hiểu và trải nghiệm thực tế với ô tô, giáo viên tiếp tục mở nhạc nền phù hợp, góp phần tạo không khí thoải mái, giúp trẻ duy trì sự tập trung và hứng thú tham gia hoạt động. Bên cạnh đó, âm nhạc còn được lồng ghép trong trò chơi củng cố cuối giờ, tạo sự chuyển tiếp tự nhiên giữa các phần và khuyến khích trẻ tham gia tích cực hơn.

Việc sử dụng TPAN đã góp phần hỗ trợ quá trình tổ chức hoạt động, tạo môi trường học tập sinh động và hấp dẫn đối với trẻ. Trẻ thể hiện sự vui vẻ, chủ động trao đổi, chia sẻ những điều đã khám phá được. Tuy nhiên, TPAN chủ yếu được sử dụng nhằm tạo cảm xúc tích cực và duy trì hứng thú học tập; việc khai thác nội dung của tác phẩm âm nhạc để hỗ trợ trực tiếp cho việc lĩnh hội kiến thức khoa học về ô tô còn chưa nhiều. Nhìn chung, giáo viên đã có sự lồng ghép TPAN trong các giai đoạn của hoạt động, góp phần nâng cao hiệu quả tổ chức hoạt động khám phá khoa học cho trẻ.

- Với hoạt động làm quen với biểu tượng toán tác phẩm âm nhạc được giáo viên lồng ghép ở nhiều thời điểm của hoạt động. Ngay từ phần gây hứng thú, giáo viên cho trẻ hát bài “Bạn ơi có biết”, giúp trẻ tham gia tích cực, tạo tâm thế vui vẻ và dẫn dắt tự nhiên vào chủ đề phương tiện giao thông. Trong

quá trình tổ chức các trò chơi học tập, giáo viên tiếp tục kết hợp âm nhạc để tạo không khí sôi nổi, giúp trẻ hứng thú hơn khi thực hiện các nhiệm vụ đếm, nhận biết số lượng và tìm nhóm đối tượng tương ứng. Cuối hoạt động, trẻ được vận động theo bài hát “Anh phi công ơi”, góp phần tạo cảm giác thoải mái và củng cố nội dung chủ đề.

Việc sử dụng TPAN trong hoạt động đã góp phần duy trì sự tập trung, tạo động lực tham gia và làm giảm tính khô khan của các nội dung toán học. Trẻ thể hiện sự hào hứng, tích cực tham gia các trò chơi và nhiệm vụ học tập. Các tác phẩm âm nhạc được lựa chọn phù hợp với chủ đề giao thông, tạo sự liên kết giữa các nội dung giáo dục trong hoạt động. Tuy nhiên, TPAN chủ yếu được sử dụng để tạo hứng thú và hỗ trợ tổ chức hoạt động, trong khi việc khai thác âm nhạc như một phương tiện hỗ trợ hình thành biểu tượng toán học cho trẻ còn chưa nhiều. Nhìn chung, giáo viên đã có sự lồng ghép TPAN tương đối phù hợp, góp phần nâng cao hiệu quả tổ chức hoạt động làm quen với toán cho trẻ.

- Với hoạt động phát triển thể chất có thể nhận thấy tác phẩm âm nhạc được sử dụng xuyên suốt ở các phần của hoạt động. Giáo viên lựa chọn các bài hát có nội dung gắn với chủ đề giao thông như “Em tập lái ô tô”, “Mời anh lên tàu” để kết hợp trong phần khởi động, bài tập phát triển chung và hồi tĩnh. Điều này giúp tạo sự thống nhất về chủ đề, đồng thời làm cho quá trình vận động của trẻ trở nên tự nhiên và hấp dẫn hơn. Trẻ thực hiện các động tác với tâm trạng vui vẻ, tích cực, nhịp điệu bài hát góp phần hỗ trợ trẻ duy trì nhịp vận động và tăng sự hứng thú trong quá trình luyện tập.

Đặc biệt, âm nhạc không chỉ được sử dụng như một yếu tố tạo không khí mà còn gắn với yêu cầu thực hiện các nội dung vận động. Trong quá trình quan sát, trẻ có xu hướng vận động đồng đều và tích cực hơn khi được thực hiện trên nền nhạc quen thuộc. Các bài hát được lựa chọn phù hợp với độ tuổi và nội dung chủ đề đã góp phần giảm bớt sự căng thẳng, tạo động lực để trẻ tham gia đầy đủ các phần của hoạt động. Tuy nhiên, việc sử dụng TPAN chủ yếu tập trung vào hỗ trợ vận động và tạo cảm xúc tích cực cho trẻ, chưa chú trọng khai thác các yếu tố nhịp điệu, tiết tấu của tác phẩm âm nhạc để phát triển sâu hơn khả năng cảm nhận và vận động theo nhạc. Nhìn chung, TPAN được giáo viên tích hợp tương đối thường xuyên và phù hợp, góp phần nâng cao hiệu quả tổ chức hoạt động phát triển thể chất cho trẻ.

- Với hoạt động làm quen với chữ cái, có thể thấy tác phẩm âm nhạc được giáo viên sử dụng như một phương tiện hỗ trợ tổ chức hoạt động và tạo sự kết nối với chủ đề giao thông. Hoạt động được mở đầu bằng bài hát “Bạn ơi có biết”, tạo bầu không khí vui tươi và giúp trẻ ôn lại những hiểu biết về các phương tiện giao thông trước khi tiếp cận nội dung chữ cái mới. Việc lựa chọn tác phẩm âm nhạc có nội dung phù hợp với chủ đề góp phần giúp quá trình chuyển từ hoạt động cảm xúc sang hoạt động nhận thức diễn ra nhẹ nhàng, tự nhiên.

Trong quá trình tổ chức hoạt động, giáo viên không sử dụng TPAN với tần suất nhiều như ở hoạt động âm nhạc hay phát triển thể chất, tuy nhiên sự xuất hiện của âm nhạc ở phần khởi động đã tạo nền tảng tâm lý tích cực cho trẻ tham gia các nhiệm vụ học tập tiếp theo. Quan sát cho thấy trẻ hứng thú trò chuyện về nội dung bài hát, tích cực trả lời câu hỏi và tham gia nhận diện chữ cái mới. Việc lồng ghép TPAN còn góp phần duy trì sự thống nhất của chủ đề giao thông xuyên suốt hoạt động học, tránh tình trạng các nội dung giáo dục bị tách rời nhau. Mặc dù âm nhạc chưa được khai thác trực tiếp để hỗ trợ việc nhận biết, phát âm hay ghi nhớ chữ cái p, q, nhưng đã thực hiện tốt vai trò dẫn nhập, tạo hứng thú và hỗ trợ trẻ tiếp cận nội dung học tập một cách tự nhiên. Nhìn chung, TPAN được sử dụng phù hợp với đặc trưng của hoạt động làm quen chữ cái và góp phần nâng cao hiệu quả tổ chức hoạt động

- Với hoạt động làm quen với tác phẩm văn học tác phẩm âm nhạc được giáo viên lồng ghép một cách phù hợp nhằm hỗ trợ quá trình tiếp nhận tác phẩm của trẻ. Trước khi vào nội dung truyện, giáo viên tổ chức trò chơi tạo hứng thú và ở cuối hoạt động cho trẻ vận động theo bài hát “Em đi qua ngã tư đường phố”, “Ngã tư đường phố”. Việc lựa chọn các bài hát có nội dung gắn với chủ đề an toàn giao thông đã góp phần củng cố những thông điệp giáo dục được truyền tải trong câu chuyện, giúp trẻ ghi nhớ kiến thức một cách tự nhiên thông qua nhiều hình thức khác nhau.

Quan sát quá trình tham gia hoạt động cho thấy trẻ hứng thú hơn khi được kết hợp giữa nghe kể chuyện, trao đổi nội dung và vận động theo âm nhạc. Sự đan xen giữa ngôn ngữ văn học và âm nhạc tạo nên không khí học tập sinh động, hạn chế sự đơn điệu của hoạt động kể chuyện truyền thống. Đặc biệt, các bài hát được sử dụng sau khi trẻ đã tìm hiểu nội dung truyện, góp phần khắc sâu nhận thức về việc chấp hành tín hiệu đèn giao thông và tuân thủ quy tắc khi tham gia giao thông. Mặc dù TPAN không phải là nội dung trọng tâm

của hoạt động, nhưng đã được giáo viên khai thác như một phương tiện hỗ trợ hiệu quả cho việc giáo dục nhận thức và thái độ. Điều này cho thấy sự kết hợp giữa âm nhạc và tác phẩm văn học đã góp phần làm phong phú trải nghiệm học tập của trẻ, đồng thời tăng hiệu quả tiếp nhận nội dung giáo dục trong hoạt động.

Qua dự giờ các hoạt động học, có thể thấy giáo viên đã sử dụng tác phẩm âm nhạc khá thường xuyên và linh hoạt thông qua nhiều hình thức như hát, nghe nhạc nền, vận động theo nhạc và lồng ghép vào trò chơi. Các tác phẩm âm nhạc được lựa chọn phù hợp với chủ đề giao thông, góp phần tạo không khí học tập vui tươi, thu hút sự chú ý và khuyến khích trẻ tham gia tích cực vào các hoạt động. TPAN xuất hiện ở hầu hết các lĩnh vực giáo dục, từ khám phá khoa học, làm quen với toán, làm quen chữ cái đến phát triển thể chất và làm quen tác phẩm văn học. Tuy nhiên, ở một số hoạt động, TPAN chủ yếu được sử dụng để gây hứng thú và hỗ trợ tổ chức hoạt động, trong khi việc khai thác sâu nội dung và giá trị giáo dục của TPAN còn hạn chế. Nhìn chung, mức độ tích hợp TPAN khá tốt và góp phần nâng cao hiệu quả giáo dục trẻ.

Nhìn chung, giáo viên mầm non đã quan tâm sử dụng tác phẩm âm nhạc trong các hoạt động học và đạt được hiệu quả nhất định, phát huy hiệu quả trong việc tạo hứng thú cho trẻ. Tuy nhiên, việc khai thác giá trị của âm nhạc vẫn còn hạn chế, chủ yếu dừng ở vai trò hỗ trợ, chưa thực sự trở thành một phương tiện giúp trẻ phát triển nhận thức và cảm xúc một cách sâu sắc.

2.3. Nguyên nhân của thực trạng

2.3.1. Nguyên nhân chủ quan

Kết quả khảo sát cho thấy giáo viên đã nhận thức được vai trò của tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học và có sự quan tâm nhất định đến việc sử dụng âm nhạc trong quá trình tổ chức các hoạt động giáo dục cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi. Đây là một trong những thuận lợi quan trọng góp phần thúc đẩy việc đưa tác phẩm âm nhạc vào hoạt động học. Đặc biệt, có tới 96,7% giáo viên được khảo sát cho rằng bản thân có năng lực âm nhạc tốt, tạo điều kiện thuận lợi cho việc lựa chọn, sử dụng và tổ chức các hoạt động có lồng ghép âm nhạc.

Bên cạnh những thuận lợi đó, kết quả khảo sát cũng cho thấy vẫn còn một số nguyên nhân xuất phát từ phía giáo viên làm ảnh hưởng đến hiệu quả sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học. Có 50% giáo viên cho rằng họ chưa được bồi dưỡng chuyên sâu về âm nhạc. Điều này cho thấy mặc dù

nhều giáo viên có khả năng hát, vận động hoặc sử dụng một số hình thức âm nhạc trong dạy học, nhưng việc vận dụng âm nhạc như một phương tiện hỗ trợ hình thành kiến thức, phát triển kỹ năng và tổ chức hoạt động học cho trẻ vẫn còn gặp khó khăn. Vì vậy, trong thực tế tổ chức hoạt động học, âm nhạc đôi khi mới chỉ được sử dụng ở mức độ tạo hứng thú hoặc chuyển tiếp giữa các hoạt động mà chưa khai thác sâu giá trị giáo dục của tác phẩm âm nhạc.

Ngoài ra, 36,7% giáo viên cho rằng trẻ chưa có kỹ năng cảm thụ âm nhạc tốt. Đây cũng là một yếu tố ảnh hưởng đến việc tổ chức các hoạt động có sử dụng tác phẩm âm nhạc. Sự khác biệt về khả năng cảm nhận giai điệu, tiết tấu và mức độ hứng thú của trẻ khiến giáo viên cần dành nhiều thời gian hơn để hướng dẫn, hỗ trợ và lựa chọn hình thức tổ chức phù hợp với từng nhóm trẻ.

Như vậy, nguyên nhân chủ quan của thực trạng chủ yếu xuất phát từ việc một bộ phận giáo viên chưa được bồi dưỡng chuyên sâu về âm nhạc, dẫn đến việc khai thác tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học chưa thực sự hiệu quả; đồng thời khả năng cảm thụ âm nhạc của trẻ còn có sự khác biệt, ảnh hưởng đến quá trình tổ chức hoạt động.

2.3.2. Nguyên nhân khách quan

Bên cạnh những nguyên nhân chủ quan, kết quả khảo sát cho thấy việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học còn chịu tác động của nhiều yếu tố khách quan.

Mặc dù có 83,3% giáo viên đánh giá cơ sở vật chất của nhà trường tương đối đầy đủ, song vẫn có 56,7% giáo viên cho rằng thiếu thiết bị âm nhạc là một khó khăn trong quá trình tổ chức hoạt động học. Điều này cho thấy điều kiện cơ sở vật chất giữa các lớp hoặc các trường vẫn chưa thật sự đồng đều; một số thiết bị phục vụ hoạt động âm nhạc chưa đáp ứng đầy đủ nhu cầu sử dụng hoặc chưa được khai thác hiệu quả trong quá trình tổ chức hoạt động học.

Kết quả khảo sát cũng cho thấy sĩ số lớp đông là một trong những khó khăn nổi bật với tỷ lệ 56,7%. Khi số lượng trẻ trong lớp lớn, giáo viên gặp nhiều khó khăn trong việc quan sát, hỗ trợ và tạo cơ hội cho tất cả trẻ tham gia các hoạt động âm nhạc một cách tích cực. Điều này phần nào ảnh hưởng đến chất lượng và hiệu quả của việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học.

Bên cạnh đó, 46,7% giáo viên cho rằng thời gian tổ chức hoạt động học còn hạn chế. Trong khi đó, việc khai thác tác phẩm âm nhạc đòi hỏi giáo viên

phải có thời gian để tổ chức cho trẻ nghe, cảm nhận, trải nghiệm và tham gia các hoạt động liên quan. Vì vậy, quỹ thời gian của hoạt động học đôi khi chưa tạo điều kiện để giáo viên khai thác đầy đủ giá trị của tác phẩm âm nhạc.

Nguồn học liệu cũng là một yếu tố ảnh hưởng đến quá trình tổ chức hoạt động. Kết quả khảo sát cho thấy 36,7% giáo viên gặp khó khăn do thiếu nguồn học liệu phù hợp, trong khi 60% giáo viên cho rằng nguồn học liệu hiện nay tương đối phong phú. Điều này phản ánh thực tế rằng mặc dù có nhiều nguồn tài liệu và tác phẩm âm nhạc phục vụ giáo dục mầm non, nhưng việc lựa chọn được những học liệu phù hợp với mục tiêu, nội dung hoạt động học và đặc điểm của trẻ vẫn là một thách thức đối với giáo viên.

Ngoài ra, sự hỗ trợ của nhà trường và sự phối hợp của phụ huynh cũng có ảnh hưởng nhất định đến việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học. Có 50% giáo viên cho rằng nhận được sự hỗ trợ từ nhà trường và 36,7% giáo viên ghi nhận sự ủng hộ của phụ huynh. Điều này cho thấy việc tạo dựng môi trường giáo dục đồng bộ giữa nhà trường và gia đình vẫn cần tiếp tục được quan tâm nhằm nâng cao hiệu quả sử dụng tác phẩm âm nhạc trong các hoạt động giáo dục trẻ.

Nhìn chung, các nguyên nhân khách quan ảnh hưởng đến việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi bao gồm: sự chưa đồng đều về điều kiện cơ sở vật chất và thiết bị âm nhạc, sĩ số lớp đông, thời gian tổ chức hoạt động học còn hạn chế, nguồn học liệu phù hợp chưa đáp ứng đầy đủ nhu cầu sử dụng, cùng với mức độ hỗ trợ của nhà trường và sự phối hợp của phụ huynh chưa thật sự đồng đều.

2.4. Đề xuất biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

2.4.1. Nguyên tắc đề xuất biện pháp sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

Để đề xuất các biện pháp nâng cao hiệu quả sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi, đề tài dựa trên một số nguyên tắc cơ bản sau:

** Thứ nhất: Đảm bảo mục tiêu giáo dục trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi*

Các biện pháp được đề xuất phải hướng tới thực hiện mục tiêu giáo dục trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi theo Chương trình Giáo dục mầm non hiện hành. Việc sử dụng tác phẩm âm nhạc không chỉ nhằm phát triển khả năng cảm thụ âm

nhạc của trẻ mà còn góp phần hỗ trợ thực hiện các mục tiêu phát triển toàn diện về thể chất, nhận thức, ngôn ngữ, tình cảm – kỹ năng xã hội và thẩm mỹ.

Do đó, các biện pháp cần bảo đảm việc khai thác tác phẩm âm nhạc phù hợp với mục tiêu của từng hoạt động học, góp phần nâng cao chất lượng tổ chức hoạt động giáo dục và phát huy tính tích cực của trẻ trong quá trình tham gia hoạt động.

** Thứ hai: Đảm bảo tính phù hợp với đặc điểm phát triển của trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi*

Trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi có nhu cầu được trải nghiệm, khám phá và tham gia các hoạt động mang tính trực quan, sinh động. Vì vậy, các biện pháp được đề xuất cần phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý, khả năng nhận thức, nhu cầu và hứng thú của trẻ.

Việc sử dụng tác phẩm âm nhạc cần tạo cơ hội cho trẻ được nghe, cảm nhận, vận động, giao tiếp và thể hiện bản thân thông qua nhiều hình thức khác nhau. Nội dung và cách thức tổ chức hoạt động phải đảm bảo vừa sức, tạo hứng thú và khuyến khích trẻ tham gia một cách tích cực, chủ động.

** Thứ ba: Đảm bảo tính thực tiễn và khả thi*

Các biện pháp đề xuất phải xuất phát từ thực trạng sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học tại các trường mầm non được khảo sát. Đồng thời cần phù hợp với điều kiện cơ sở vật chất, học liệu, năng lực chuyên môn của giáo viên và đặc điểm tổ chức hoạt động giáo dục ở trường mầm non hiện nay.

Bên cạnh việc phát huy những thuận lợi như sự yêu thích âm nhạc của trẻ, năng lực âm nhạc của giáo viên và sự hỗ trợ của nhà trường, các biện pháp cũng cần góp phần khắc phục những khó khăn đã được xác định trong quá trình khảo sát như hạn chế về thiết bị âm nhạc, thời gian tổ chức hoạt động, nguồn học liệu và công tác bồi dưỡng chuyên môn.

** Thứ tư: Đảm bảo tính tích hợp trong hoạt động học*

Tác phẩm âm nhạc cần được sử dụng như một phương tiện hỗ trợ cho quá trình tổ chức hoạt động học, góp phần giúp trẻ tiếp nhận kiến thức một cách tự nhiên và hứng thú hơn. Vì vậy, các biện pháp đề xuất cần bảo đảm sự gắn kết giữa tác phẩm âm nhạc với nội dung, mục tiêu và yêu cầu của từng hoạt động học.

Việc tích hợp cần được thực hiện một cách phù hợp, tránh sử dụng âm nhạc mang tính hình thức hoặc tách rời nội dung bài học. Tác phẩm âm nhạc

được lựa chọn phải có mối liên hệ với chủ đề, nội dung giáo dục và đặc điểm nhận thức của trẻ.

** Thứ năm: Đảm bảo phát huy tính tích cực và khả năng sáng tạo của trẻ*

Một trong những yêu cầu quan trọng của giáo dục mầm non hiện nay là tạo cơ hội cho trẻ được tham gia tích cực vào các hoạt động giáo dục. Vì vậy, các biện pháp đề xuất cần hướng tới việc tăng cường sự tham gia của trẻ trong quá trình học tập thông qua các hoạt động nghe nhạc, hát, vận động, trò chơi âm nhạc và các hình thức trải nghiệm phù hợp.

Thông qua việc sử dụng tác phẩm âm nhạc, trẻ được bày tỏ cảm xúc, chia sẻ ý kiến, thể hiện khả năng của bản thân và tham gia vào các hoạt động một cách chủ động. Điều này góp phần nâng cao hứng thú học tập và phát triển khả năng sáng tạo của trẻ trong quá trình tham gia hoạt động học.

2.4.2. Một số biện pháp nâng cao hiệu quả sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

** Biện pháp 1: Chuyển hóa nội dung bài học thành lời ca mới trên nền nhạc quen thuộc*

- Mục đích và ý nghĩa

Mục đích: Giúp trẻ 5-6 tuổi ghi nhớ các kiến thức trọng tâm của bài học (khoa học, toán, chữ cái, nội quy) một cách tự nhiên thông qua giai điệu âm nhạc, phát triển khả năng ngôn ngữ và tư duy gieo vần.

Ý nghĩa: Tạo bầu không khí học tập vui tươi, biến trẻ từ người tiếp nhận thụ động thành người đồng sáng tạo. Việc "học bằng hát" làm giảm bớt áp lực ghi nhớ, giúp kiến thức đọng lại sâu sắc và bền vững hơn.

- Nội dung

Sử dụng giai điệu quen thuộc, xây dựng lời mới ngắn gọn, phù hợp nội dung bài học.

- Cách tiến hành

Giai đoạn chuẩn bị: Giáo viên lựa chọn giai điệu phù hợp, sáng tác lời ca chứa nội dung trọng tâm.

Sử dụng bài hát ở các thời điểm: mở đầu (gây hứng thú), trong hoạt động trọng tâm, củng cố, kết thúc (ôn tập).

Kết hợp cho trẻ hát và vận động đơn giản.

- Điều kiện thực hiện

Giáo viên có khả năng cảm thụ âm nhạc, lớp học có thiết bị phát nhạc, trẻ quen thuộc với giai điệu.

** Biện pháp 2: Sử dụng âm thanh và nhạc cụ làm hiệu ứng minh họa cho tiến trình bài học*

- Mục đích và ý nghĩa

Mục đích: Kích thích sự tập trung, trí tưởng tượng không gian của trẻ bằng cách dùng âm thanh để minh họa cho các nội dung của hoạt động học.

Ý nghĩa: Biến lớp học thành một không gian nghệ thuật sinh động. Trẻ được trực tiếp tham gia tạo ra âm thanh, giúp xua tan sự nhàm chán và lôi cuốn sự chú ý cao độ vào nội dung cô đang giảng.

- Nội dung

Sử dụng nhạc cụ gõ, âm thanh cơ thể hoặc đồ vật để tạo hiệu ứng âm thanh gắn với nội dung.

Gắn mỗi loại âm thanh với một nhân vật, sự vật hoặc hiện tượng cụ thể trong bài học.

Phối hợp nhịp nhàng giữa lời giảng của cô và hiệu ứng âm thanh do trẻ tạo ra.

- Cách tiến hành

Khởi động: Cho trẻ chơi trò chơi thử giọng hoặc gõ thử các đồ vật tạo âm thanh để làm quen với âm lượng, sắc thái (to - nhỏ, nhanh - chậm).

Hướng dẫn: Giáo viên quy ước âm thanh với sự vật, hiện tượng cụ thể. (ví dụ: gõ mặt trống khi nhắc đến sấm sét, rung xắc xô khi nhắc đến hạt mưa), làm mẫu cách tạo âm thanh khớp với lời kể. Hướng dẫn trẻ thực hiện theo hiệu lệnh.

Thực hành: Tổ chức cho trẻ tham gia tạo âm thanh trong quá trình học.

Đánh giá: Động viên sự nhảy bén của trẻ, nhắc nhở nhẹ nhàng những nhóm tạo âm thanh chưa đúng lúc hoặc nhắc trẻ dừng lại khi đã hết hiệu lệnh.

- Điều kiện thực hiện

Không gian và tâm lý: Không gian tương đối yên tĩnh để âm thanh nổi bật; tâm lý trẻ hào hứng nhưng cần có tính kỷ luật cao.

Phương tiện: Đa dạng vật dụng tạo âm thanh, nhạc cụ gõ hoặc đồ tái chế (vỏ chai, hạt đậu, phách tre).

Điều kiện của giáo viên: Giọng nói diễn cảm, lôi cuốn; kỹ năng tổ chức, bao quát và điều phối lớp tốt để duy trì trật tự.

Điều kiện của trẻ: Trẻ có khả năng lắng nghe tốt, biết kiểm soát hành vi và tuân thủ tuyệt đối hiệu lệnh của cô.

** Biện pháp 3: Củng cố kiến thức thông qua vận động cơ thể theo nhạc.*

- Mục đích và ý nghĩa

Mục đích: Giúp trẻ ghi nhớ những kiến thức vừa tiếp thu thông qua vận động cơ thể trên nền nhạc.

Ý nghĩa: Thỏa mãn nhu cầu vận động của trẻ mầm non, giúp giải tỏa năng lượng bức bối khi phải ngồi lâu. Đồng thời chuyển hóa những kiến thức lý thuyết trừu tượng thành hành động cụ thể, vui nhộn.

- Nội dung

Sử dụng các động tác hình thể (nhún nhảy, tạo dáng, xếp đội hình) để mô phỏng lại đặc điểm, hình dáng của đối tượng vừa học.

Kết hợp các vận động này với những bản nhạc có tính chất tương ứng (nhạc nhanh dồn dập, nhạc chậm êm ái).

Tăng dần độ khó từ việc trẻ vận động cá nhân độc lập sang phối hợp nhóm (cầm tay nhau tạo hình khối).

- Cách tiến hành

Khởi động: Bắt một đoạn nhạc sôi động ngắn để trẻ nhún nhảy tự do, khởi động cơ thể và thu hút sự chú ý.

Hướng dẫn: Giáo viên hướng dẫn vận động đơn giản gắn với nội dung (ví dụ: "Khi nhạc dừng, các con hãy nắm tay xếp thành hình vuông"), làm mẫu các động tác khó nếu cần thiết.

Thực hành: Tổ chức cho trẻ vận động cá nhân, nhóm,... Kết hợp trò chơi vận động theo nhạc. Ví dụ, múa mô phỏng hạt nảy mầm vươn cao trong giờ khám phá cây cối, hoặc xếp thành chữ cái vừa học.

Đánh giá: Quan sát sự phối hợp của trẻ, khen ngợi những dáng điệu sáng tạo cá nhân và hỗ trợ những nhóm trẻ chưa thực hiện đúng yêu cầu.

- Điều kiện thực hiện

Không gian và tâm lý: Phòng học hoặc sân trường rộng rãi, bằng phẳng, an toàn; không khí học tập tự do, cởi mở.

Phương tiện: thiết bị âm thanh đảm bảo, danh sách nhạc phong phú, đã được phân loại theo từng tính chất và chủ đề.

Điều kiện của giáo viên: Có tư duy sáng tạo, linh hoạt biên đạo các động tác đơn giản, tôn trọng sự thể hiện cá nhân của trẻ.

Điều kiện của trẻ: Sức khỏe tốt, có kỹ năng phối hợp vận động cơ bản và biết hợp tác với bạn bè.

** Biện pháp 4: Ứng dụng giáo dục đa lĩnh vực (STEAM) vào hoạt động chế tạo nhạc cụ trải nghiệm*

- Mục đích và ý nghĩa

Mục đích: Giúp trẻ khám phá cách tạo ra âm thanh và bước đầu làm quen với nguyên lý đơn giản của âm thanh thông qua hoạt động trải nghiệm.

Ý nghĩa: Phát triển tư duy, kỹ năng thao tác và khả năng hợp tác của trẻ; góp phần làm phong phú hình thức tổ chức hoạt động âm nhạc trong lớp học.

- Nội dung

Tổ chức cho trẻ tìm hiểu cách âm thanh được tạo ra (rung, gõ, va chạm).

Hướng dẫn trẻ sử dụng vật liệu đơn giản, an toàn để chế tạo nhạc cụ như trống, đàn, xúc xắc.

Sử dụng sản phẩm đã làm trong các hoạt động như hát, gõ đệm, trò chơi âm nhạc.

- Cách tiến hành

Khởi động: Cho trẻ quan sát một số nhạc cụ quen thuộc hoặc nghe âm thanh để tạo hứng thú, gợi mở câu hỏi đơn giản.

Hướng dẫn: Giáo viên giới thiệu vật liệu, hướng dẫn cách làm và nhắc nhở đảm bảo an toàn khi thao tác.

Thực hành: Trẻ thực hiện theo nhóm nhỏ, lựa chọn vật liệu và chế tạo nhạc cụ dưới sự hỗ trợ của giáo viên.

Đánh giá: Cho trẻ sử dụng sản phẩm để tạo âm thanh; giáo viên nhận xét về mức độ hoàn thành và sự tham gia của trẻ.

- Điều kiện thực hiện

Không gian và tâm lý: Không gian hoạt động nhóm thuận tiện (có bàn rộng hoặc chiếu trải sàn); tâm lý khuyến khích sự tò mò, cho phép trẻ được thử nghiệm và mắc lỗi.

Phương tiện: Vật liệu đơn giản, an toàn, dễ chuẩn bị.

Điều kiện của giáo viên: Giáo viên có kỹ năng tổ chức hoạt động và hướng dẫn trẻ thao tác.

Điều kiện của trẻ: Trẻ có kỹ năng vận động tinh cơ bản và biết phối hợp trong nhóm.

2.4.3. Mối quan hệ giữa các biện pháp

Bốn biện pháp đề xuất có mối quan hệ chặt chẽ, bổ trợ lẫn nhau trong việc nâng cao hiệu quả sử dụng âm nhạc trong hoạt động học của trẻ mẫu giáo

5–6 tuổi. Mỗi biện pháp đảm nhận một vai trò khác nhau trong tiến trình tổ chức hoạt động nhưng đều hướng tới mục tiêu chung là giúp trẻ tiếp thu kiến thức một cách tự nhiên, hứng thú và hiệu quả.

Trước hết, *biện pháp 1 (chuyển hóa nội dung bài học thành lời ca mới trên nền nhạc quen thuộc)* đóng vai trò định hướng, giúp trẻ tiếp cận nội dung kiến thức thông qua hình thức âm nhạc quen thuộc. Đây là bước khởi đầu quan trọng, tạo nền tảng để trẻ ghi nhớ nội dung bài học bằng ngôn ngữ có vần điệu.

Tiếp theo, *biện pháp 2 (sử dụng âm thanh và nhạc cụ làm hiệu ứng minh họa cho tiến trình bài học)* góp phần làm rõ và sinh động hóa nội dung đã được “âm nhạc hóa” ở biện pháp 1. Âm thanh được sử dụng như một phương tiện hỗ trợ giúp trẻ tăng khả năng chú ý, liên tưởng và hiểu sâu hơn nội dung bài học.

Trên cơ sở đó, *biện pháp 3 (Củng cố kiến thức thông qua vận động cơ thể theo nhạc)* giúp trẻ củng cố kiến thức thông qua hoạt động cơ thể. Việc kết hợp vận động với âm nhạc không chỉ giúp trẻ ghi nhớ tốt hơn mà còn phát triển khả năng phối hợp và đáp ứng nhu cầu vận động của trẻ mầm non.

Cuối cùng, *biện pháp 4 (Ứng dụng giáo dục đa lĩnh vực (STEAM) vào hoạt động chế tạo nhạc cụ trải nghiệm)* tạo cơ hội cho trẻ trải nghiệm và mở rộng hiểu biết. Thông qua việc tự tay tạo ra nhạc cụ và sử dụng trong hoạt động học, trẻ được tham gia vào quá trình khám phá, từ đó nâng cao hứng thú và phát triển kỹ năng.

Như vậy, các biện pháp có thể được vận dụng theo một trình tự hợp lý trong quá trình tổ chức hoạt động học: *Tiếp cận kiến thức → làm rõ nội dung → củng cố qua vận động → trải nghiệm và mở rộng*. Việc kết hợp linh hoạt các biện pháp này không chỉ nâng cao hiệu quả ứng dụng tác phẩm âm nhạc mà còn góp phần phát triển toàn diện cho trẻ về thể chất, nhận thức, ngôn ngữ, tình cảm-kỹ năng xã hội và thẩm mỹ.

Kết luận chương 2

Việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học ở trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi có vai trò quan trọng trong việc hỗ trợ trẻ phát triển toàn diện. Thông qua việc lồng ghép âm nhạc vào các hoạt động học, trẻ trở nên hứng thú hơn, tích cực tham gia hơn và tiếp thu kiến thức một cách tự nhiên, nhẹ nhàng. Đồng thời, âm nhạc còn góp phần phát triển cảm xúc, thẩm mỹ, ngôn ngữ và khả năng ghi nhớ cho trẻ.

Kết quả khảo sát cho thấy, giáo viên mầm non đã nhận thức rõ vai trò của tác phẩm âm nhạc và sử dụng với tần suất cao trong các hoạt động học. Âm nhạc được tích hợp trong nhiều lĩnh vực như làm quen chữ cái, văn học, khám phá môi trường xung quanh, tạo hình và giáo dục thể chất. Các biện pháp như cho trẻ nghe nhạc gây hứng thú, kết hợp vận động theo nhạc, tổ chức trò chơi âm nhạc và sử dụng âm nhạc khi chuyển hoạt động được áp dụng khá thường xuyên. Bên cạnh đó, các phương tiện như loa, máy tính, video và nhạc cụ gõ cũng được sử dụng phổ biến, góp phần nâng cao hiệu quả tổ chức hoạt động.

Tuy nhiên, việc sử dụng tác phẩm âm nhạc vẫn còn một số hạn chế như nội dung tích hợp còn đơn giản, hình thức tổ chức chưa phong phú; việc khai thác giá trị giáo dục của tác phẩm còn chưa sâu; năng lực âm nhạc và khả năng sáng tạo của một số giáo viên còn hạn chế. Bên cạnh đó, điều kiện cơ sở vật chất, trang thiết bị và nguồn tài liệu hỗ trợ cũng ảnh hưởng không nhỏ đến hiệu quả tổ chức hoạt động.

Từ thực trạng trên cho thấy, để nâng cao hiệu quả sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi, cần chú trọng áp dụng một số biện pháp phù hợp như: chuyển hóa nội dung bài học thành lời ca trên nền nhạc quen thuộc; sử dụng âm thanh và nhạc cụ làm hiệu ứng minh họa cho bài học; tổ chức cho trẻ vận động theo nhạc nhằm củng cố kiến thức; và ứng dụng phương pháp STEAM trong việc chế tạo nhạc cụ trải nghiệm. Việc áp dụng các biện pháp này không chỉ giúp nâng cao hứng thú học tập mà còn phát huy tính tích cực, sáng tạo của trẻ.

Như vậy, việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi tuy đã được quan tâm nhưng chưa thực sự phát huy hết hiệu quả. Đây chính là cơ sở thực tiễn quan trọng để đề xuất các biện pháp cụ thể nhằm nâng cao hiệu quả sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học ở trường mầm non.

KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ

1. Kết luận

Đề tài đã hệ thống hóa những vấn đề lý luận cơ bản về sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi, góp phần làm rõ các khái niệm liên quan, đặc điểm của tác phẩm âm nhạc dành cho trẻ mầm non, vai trò của âm nhạc đối với sự phát triển toàn diện của trẻ cũng như những yêu cầu cần thiết khi sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học ở trường mầm non.

Kết quả khảo sát thực trạng cho thấy giáo viên đã nhận thức được vai trò của tác phẩm âm nhạc trong quá trình tổ chức hoạt động học và đã vận dụng âm nhạc dưới nhiều hình thức khác nhau như hát, nghe hát, vận động theo nhạc, trò chơi âm nhạc hoặc sử dụng âm nhạc làm phương tiện hỗ trợ hoạt động. Việc lồng ghép tác phẩm âm nhạc đã góp phần tạo không khí học tập tích cực, thu hút sự chú ý của trẻ và hỗ trợ trẻ tham gia hoạt động một cách hứng thú hơn.

Bên cạnh những kết quả đạt được, việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học vẫn còn có sự khác biệt giữa các hoạt động và giữa các giáo viên. Trong nhiều trường hợp, tác phẩm âm nhạc được sử dụng hiệu quả để gây hứng thú và tạo bầu không khí học tập tích cực; tuy nhiên, việc khai thác sâu nội dung, hình tượng nghệ thuật và giá trị giáo dục của tác phẩm âm nhạc nhằm hỗ trợ trực tiếp cho quá trình hình thành kiến thức, kỹ năng và phát triển cảm xúc của trẻ vẫn còn có thể tiếp tục được tăng cường.

Kết quả nghiên cứu cũng cho thấy trẻ có hứng thú tham gia các hoạt động học có sử dụng tác phẩm âm nhạc và cơ bản thực hiện được các yêu cầu của hoạt động. Điều này khẳng định vai trò của âm nhạc trong việc hỗ trợ tổ chức hoạt động học và góp phần thực hiện mục tiêu giáo dục toàn diện cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi.

Nhìn chung, đề tài đã hoàn thành các nhiệm vụ nghiên cứu đề ra, phản ánh được thực trạng sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi tại địa bàn khảo sát. Những kết quả nghiên cứu thu được là cơ sở thực tiễn để đề xuất các biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học, góp phần nâng cao chất lượng chăm sóc, giáo dục trẻ trong các cơ sở giáo dục mầm non.

2. Kiến nghị

2.1. Kiến nghị đối với Ban giám hiệu nhà trường

Tiếp tục quan tâm đầu tư, bổ sung và khai thác hiệu quả cơ sở vật chất, trang thiết bị phục vụ các hoạt động giáo dục có sử dụng tác phẩm âm nhạc như hệ thống âm thanh, thiết bị công nghệ, nhạc cụ và học liệu phù hợp với điều kiện thực tế của nhà trường.

Tạo điều kiện để giáo viên được tham gia các hoạt động bồi dưỡng chuyên môn, sinh hoạt chuyên đề hoặc trao đổi kinh nghiệm về việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học, đặc biệt là các hình thức tích hợp âm nhạc vào những lĩnh vực giáo dục khác nhằm nâng cao hiệu quả tổ chức hoạt động cho trẻ.

Khuyến khích giáo viên chủ động đổi mới phương pháp, linh hoạt trong việc lựa chọn hình thức tổ chức hoạt động, tạo điều kiện để giáo viên phát huy tính sáng tạo phù hợp với mục tiêu giáo dục và đặc điểm của trẻ.

2.2. Kiến nghị đối với Giáo viên mầm non

Chủ động nghiên cứu và vận dụng linh hoạt các hình thức sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học nhằm tạo hứng thú cho trẻ, đồng thời khai thác hiệu quả hơn những giá trị giáo dục mà tác phẩm âm nhạc mang lại.

Thường xuyên tự học, tự bồi dưỡng và nâng cao năng lực chuyên môn liên quan đến giáo dục âm nhạc; cập nhật các bài hát, trò chơi âm nhạc, học liệu và phương pháp tổ chức hoạt động phù hợp với đặc điểm phát triển của trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi.

Tăng cường tạo cơ hội cho trẻ được trải nghiệm, tham gia, thể hiện cảm xúc và bày tỏ ý kiến của bản thân thông qua các hoạt động âm nhạc đa dạng, phù hợp với khả năng và nhu cầu của trẻ.

Chủ động phối hợp với phụ huynh trong việc trao đổi, chia sẻ về vai trò của âm nhạc đối với sự phát triển của trẻ; khuyến khích trẻ được tiếp xúc với các tác phẩm âm nhạc phù hợp ngay từ môi trường gia đình.

Linh hoạt sử dụng tác phẩm âm nhạc trong các hoạt động giáo dục và sinh hoạt hằng ngày của trẻ như hoạt động học, hoạt động vui chơi, thể dục sáng, đón trẻ, trả trẻ hoặc các hoạt động chuyên tiếp, góp phần tạo môi trường giáo dục thân thiện, gần gũi và giàu cảm xúc cho trẻ.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1/ Tiếng Việt

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021), Chương trình Giáo dục mầm non (số 01/VBHN-BGDDT ngày 13/4/2021 về Thông tư ban hành Chương trình giáo dục mầm non).
2. Phạm Thị Châu, Nguyễn Thị Oanh, Trần Thị Sinh (2013), *Giáo dục học mầm non*, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội.
3. Lê Thị Đức, Lý Thu Hiền, Phạm Thị Hòa (2015), *Các hoạt động âm nhạc của trẻ mầm non*, Nxb Giáo dục Việt Nam.
4. Bùi Hương Giang, Đinh Thị Hồng Loan (2017), *Hướng dẫn tìm hiểu và ứng dụng tác phẩm âm nhạc trong giáo dục mầm non*, Tài liệu lưu hành nội bộ, Trường Đại học Hoa Lư.
5. Tôn Nữ Diệu Hằng (2017), “Biện pháp giáo dục kỹ năng hát cho trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động âm nhạc ở trường mầm non”, *Tạp chí khoa học Trường đại học Đồng Tháp*, Số 26 (6/2017)
6. Phạm Thị Hòa (2007), *Giáo dục âm nhạc tập 2*, Nxb Đại học Sư phạm.
7. Nguyễn Thị Hòa (2015), *Giáo dục học mầm non*, Nxb Đại học Sư phạm Hà Nội.
8. Hội đồng Quốc gia chỉ đạo biên soạn từ điển bách khoa Việt Nam- tập 1 (1995), *Từ điển bách khoa Việt Nam*, Trung tâm biên soạn từ điển bách khoa Việt Nam, Hà Nội
9. Viện ngôn ngữ học (2003), *Từ điển tiếng Việt*, Nxb Đà Nẵng.
10. Tạ Thúy Lan, Trần Thị Loan (2012), *Giáo trình sự phát triển thể chất trẻ em lứa tuổi mầm non (Dành cho hệ Cao đẳng Sư phạm Mầm non)*, Nxb Giáo dục Việt Nam
11. Ngô Thị Nam (2001), *Phương pháp dạy học âm nhạc cho trẻ trước tuổi học*, Nxb Giáo dục.
12. Ngô Thị Nam (1995), *Âm nhạc và phương pháp giáo dục âm nhạc*, Nxb Hà Nội.
13. Mai Tuấn Sơn (2011), *Giáo trình phương pháp dạy học âm nhạc (dùng cho ngành Giáo dục mầm non hệ từ xa)*, Trường Đại học Vinh.
14. Nguyễn Ánh Tuyết, Nguyễn Thị Như Mai (2011), *Sự phát triển tâm lý trẻ em lứa tuổi mầm non (Dành cho hệ Cao đẳng Sư phạm Mầm non)*, Nxb Giáo dục Việt Nam.

15. Nguyễn Ánh Tuyết (Chủ biên), Nguyễn Thị Như Mai, Đinh Thị Kim Thoa (2007), *Tâm lý học trẻ em lứa tuổi mầm non (Từ lọt lòng đến 6 tuổi)*, Nxb Đại học Sư phạm.

16. Hoàng Văn Yên (1999), *Nghệ thuật âm nhạc với trẻ mầm non*, Nxb Giáo dục.

2/ Tiếng Anh

17. José Salvador Blasco-Magraner, Gloria Bernabe-Valero, Pablo Marín-Liébaña, Carmen Moret-Tatay (2021), “Effects of the Educational Use of Music on 3- to 12-Year-Old Children’s Emotional Development: A Systematic Review”, *Int J Environ Res Public Health*.

18. Lili M. Levinowitz (1998), “The importance of music in early childhood”, *General Music Today*, Volume 12, Issue 1.

19. Lydora Patrick, Kamariah Abu Bakar (2024), “Integration of Music in Teaching and Learning in Preschool: Teacher Readiness”, *Open Access Journal*, Vol 13, Issue 4, (2024) E-ISSN: 2226-6348.

20. J.Craig Peery, Irene Weiss Peery, Thomas W. Draper (1987), *Music and Child Development*, Publisher: Springer-Verlag New York Inc.

21. Helena Rodrigues; Ana Isabel Pereira; Paulo Maria Rodrigues; Paulo Ferreira Rodrigues; “Angelita Broock (2025), Music and Arts in Early Childhood Education: Paths for Professional Development Towards Social and Human Development”, *Education Sciences*. 2025, 15, 991.

22. Hallam S (2010), “The power of music: Its impact on the intellectual, social and personal development of children and young people”, *International Journal of Music Education*, 38 (3), 269- 289: 269. Aug. 2010.

3/ Website

23. <https://dramamommaspeaks.com/2024/11/02/the-benefits-of-music-in-your-classroom-boosting-learning/>

24. <https://dictionary.apa.org/learning>

25. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC3449320/>

26. <https://www.merriam-webster.com/>

27. <https://www.rasmussen.edu/degrees/education/blog/music-in-the-classroom/>

PHỤ LỤC

PHỤ LỤC 1: PHIẾU TRƯNG CẦU Ý KIẾN

(Dành cho giáo viên mầm non đang dạy trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi)

Kính gửi: Quý Cô giáo

Phiếu khảo sát này nhằm thu thập thông tin phục vụ đề tài khóa luận tốt nghiệp: “Thực trạng sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi”. Các thông tin Cô cung cấp chỉ phục vụ mục đích nghiên cứu khoa học, hoàn toàn không sử dụng cho mục đích khác.

Xin Cô vui lòng đánh dấu (X) vào phương án phù hợp hoặc ghi ý kiến vào chỗ trống.

Xin chân thành cảm ơn sự hợp tác của Cô!

1. Giới tính

- ☐ Nữ
☐ Nam

2. Trình độ chuyên môn

- ☐ Trung cấp ☐ Cao đẳng
☐ Đại học ☐ Sau đại học

3. Thâm niên công tác

- ☐ Dưới 5 năm ☐ 5 – 10 năm
☐ 10 – 15 năm ☐ Trên 15 năm

4. Cô hiện đang dạy

- ☐ Lớp mẫu giáo 5-6 tuổi
☐ Lớp ghép 4–5 tuổi
☐ Lớp ghép 5–6 tuổi

Câu 1. Theo Cô, việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học cho trẻ mẫu giáo 5–6 tuổi có mức độ cần thiết như thế nào?

TT	Mức độ	Số lượng	Tỷ lệ %
1	Rất cần thiết		
2	Cần thiết		
3	Bình thường		
4	Ít cần thiết		
5	Không cần thiết		

Câu 2. Theo Cô, việc sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học có tác dụng gì đối với trẻ? (Có thể chọn nhiều phương án)

- ☐ Tạo hứng thú cho trẻ trong giờ học
- ☐ Giúp trẻ tiếp thu kiến thức tốt hơn
- ☐ Phát triển cảm xúc và thẩm mỹ
- ☐ Phát triển ngôn ngữ
- ☐ Phát triển vận động
- ☐ Giúp trẻ ghi nhớ nội dung bài học
- ☐ Ý kiến khác:

Câu 3. Theo Cô, mức độ ảnh hưởng của âm nhạc đến hiệu quả hoạt động học của trẻ là:

TT	Mức độ	Số lượng	Tỷ lệ %
1	Rất lớn		
2	Lớn		
3	Trung bình		
4	Ít		
5	Không ảnh hưởng		

Câu 4. Theo Cô, tác phẩm âm nhạc thường được sử dụng trong các hoạt động học nào sau đây? (Có thể chọn nhiều phương án)

- ☐ Hoạt động làm quen với tác phẩm văn học
- ☐ Hoạt động làm quen với chữ cái
- ☐ Hoạt động làm quen với biểu tượng toán sơ đẳng
- ☐ Hoạt động làm quen với môi trường xung quanh
- ☐ Hoạt động tạo hình
- ☐ Hoạt động giáo dục thể chất
- ☐ Hoạt động âm nhạc
- ☐ Hoạt động khác:

Câu 5. Cô sử dụng các biện pháp sau ở mức độ nào khi đưa tác phẩm âm nhạc vào hoạt động học?

TT	Biện pháp	Thường xuyên	Thỉnh thoảng	Không bao giờ
1	Cho trẻ nghe nhạc để gây hứng thú đầu giờ			

2	Sử dụng bài hát minh họa nội dung bài học			
3	Kết hợp vận động theo nhạc			
4	Cho trẻ hát kết hợp trò chơi			
5	Sử dụng âm nhạc khi chuyển hoạt động			

Câu 6. Cô sử dụng các hình thức tổ chức sau ở mức độ nào?

TT	Hình thức	Thường xuyên	Thỉnh thoảng	Không bao giờ
1	Hoạt động cả lớp			
2	Hoạt động nhóm			
3	Hoạt động cá nhân			
4	Trò chơi âm nhạc			
5	Biểu diễn âm nhạc			

Câu 7. Cô sử dụng các phương tiện sau ở mức độ nào?

TT	Phương tiện	Thường xuyên	Thỉnh thoảng	Không bao giờ
1	Đàn organ, Piano, Guitar			
2	Loa – máy tính			
3	Tivi / máy chiếu			
4	Nhạc cụ gõ			
5	Video âm nhạc			
6	Đồ dùng/ Đạo cụ biểu diễn			

Câu 8. Cô gặp những khó khăn nào khi sử dụng tác phẩm âm nhạc trong hoạt động học?

(Có thể chọn nhiều phương án)

- ☐ Thiếu thiết bị âm nhạc
- ☐ Thiếu nguồn học liệu phù hợp
- ☐ Trẻ chưa có kỹ năng cảm thụ âm nhạc
- ☐ Sĩ số lớp đông
- ☐ Thời gian tổ chức hoạt động học hạn chế
- ☐ Giáo viên chưa được bồi dưỡng chuyên sâu

☐ Ý kiến khác:

Câu 9. Theo Cô, những yếu tố nào giúp việc sử dụng âm nhạc đạt hiệu quả cao?

- ☐ Cơ sở vật chất đầy đủ
- ☐ Giáo viên có năng lực âm nhạc tốt
- ☐ Nguồn học liệu phong phú
- ☐ Trẻ yêu thích âm nhạc
- ☐ Sự hỗ trợ của nhà trường
- ☐ Sự ủng hộ của phụ huynh

Câu 10. Cô hãy chia sẻ kinh nghiệm của mình trong việc sử dụng tác phẩm âm nhạc để nâng cao hiệu quả hoạt động học cho trẻ 5–6 tuổi.

.....
.....
.....
.....

Xin trân trọng cảm ơn Cô!

PHỤ LỤC 2
KẾT QUẢ KHẢO SÁT THỰC TRẠNG
SỬ DỤNG TÁC PHẨM ÂM NHẠC
TRONG HOẠT ĐỘNG HỌC CHO TRẺ MG 5-6 TUỔI

Đề tài Tiêu chí		Đề tài 1	Đề tài 2	Đề tài 3
Tiêu chí 1	1.1	0,75	1,0	0,75
	1.2	0,25	0,25	0,5
	1.3	0,25	0,25	0,25
Tiêu chí 2	2.1	0,5	0,75	0,75
	2.2	1,0	0,75	1,0
	2.3	0,25	0,5	0,25
Tiêu chí 3	3.1	1,0	0,75	0,75
	3.2	0,5	0,75	0,75
	3.3	0,5	0,5	0,5
	3.4	0,5	0,5	0,75
	3.5	1,0	1,0	0,5
Tiêu chí 4	4.1	0,25	0,25	0,25
	4.2	0,5	0,5	0,5
Tổng điểm		7,25	8,0	7,5
Xếp loại		Khá	Giỏi	Khá

Trong đó:

* Đề tài 1: - DH: “Em đi chơi thuyền”

- NH: “Những lá thuyền ước mơ”

- TCÂN: Ai nhanh hơn

* Đề tài 2 NDTT: - Nghe hát “Từ một ngã tư đường phố”

- NDKH: Dạy hát “Em làm công an tý hon”

- TCAN: Khiêu vũ theo nhạc

* Đề tài 3: - Dạy vận động vỗ tay theo nhịp: Em đi chơi thuyền (ST: Trần Kiệt Tường)

- Nghe hát: Ngồi tựa mạn thuyền.

- Trò chơi: Tiếng hát của ai

PHỤ LỤC 3
MỘT SỐ KẾ HOẠCH SỬ DỤNG TÁC PHẨM ÂM NHẠC
TRONG HOẠT ĐỘNG HỌC CHO TRẺ MG 5-6 TUỔI

GIÁO ÁN

Lĩnh vực: phát triển ngôn ngữ.

Tên hoạt động: Làm quen với tác phẩm văn học

Chủ đề: Giao thông.

Đề tài: Kể chuyện “Thỏ con đi học”.

Độ tuổi của trẻ: 5 - 6 tuổi.

Thời gian: 30-35 phút

I. Mục đích yêu cầu.

1. Kiến thức:

- Trẻ nhớ tên truyện “Thỏ con đi học”, biết các nhân vật trong truyện (Bố, mẹ thỏ con, bác gấu, thỏ con, chó con, cô giáo...)
- Trẻ hiểu nội dung câu chuyện “Thỏ con đi học”: Biết vâng lời người lớn và chấp hành luật giao thông.

2. Kỹ năng:

- Rèn khả năng chú ý ghi nhớ, trả lời câu hỏi cho trẻ .
- Phát triển ngôn ngữ cho trẻ.

3. Thái độ:

- Trẻ hứng thú tham gia vào hoạt động.
- Giáo dục trẻ vâng lời cha mẹ, có ý thức chấp hành luật lệ an toàn giao thông.

II. Chuẩn bị:

1. Đồ dùng của giáo viên:

- Giáo án
- Máy tính, loa.
- Nhạc rap, nhạc bài hát: Rap “an toàn giao thông”, “Em đi qua ngã tư đường phố”, “Đường em đi”, “Nào cùng đi xe buýt”.
- Hình ảnh minh họa câu chuyện
- Khung rôi, rôi, đèn chiếu...
- Nhân vật trong truyện

2. Đồ dùng của trẻ:

- Trang phục gọn gàng, tâm thế thoải mái.
- Ghế ngồi

III, Tiến hành

Hoạt động của cô	Dự kiến hoạt động của trẻ
1, Ổn định tổ chức, gây hứng thú. - Cô gọi trẻ xúm xít bên cô. - Trước khi bước vào hoạt động hôm nay, cô và các con sẽ cùng nhau hát một bài hát vô cùng thú vị. Bài hát này được sáng tác trên nền nhạc vô cùng quen thuộc, chúng mình cùng hát và vận động cùng cô nhé “Ai hỏi cháu cháu đi đường nào đấy Đèn xanh lên là cháu bước thật nhanh Ô tô đi đi bên phải đường phải Bé thật ngoan và bé nhớ lời cô Giao thông đây là giao thông an toàn Ai hỏi cháu có đường nào vui thế Đèn đỏ lên là cháu đứng lại thôi. Xe máy đi không chen lấn ngoài đường Khi qua đường là nhìn trước ngó sau. Giao thông đây là giao thông an toàn.” - Các con vừa được nghe bài hát nói về điều gì? - Khi tham gia giao thông đường bộ các con phải làm gì? - Khi đi trên đường bộ các con phải đi bên phải, đi trên vỉa hè không được đùa nô, chơi bóng, thả diều trên đường. - Có một bạn thỏ và bạn chó cùng nhau đến trường, và để biết bạn nào chấp hành đúng luật lệ an toàn giao thông thì xin mời các con cùng lắng nghe cô kể câu chuyện “Thỏ con đi học” nhé. 2, Nội dung * <i>Lần 1:</i> Cô kể truyện diễn cảm kết hợp cử	- Xúm xít xúm xít - Trẻ hát và vận động. - Trẻ hưởng ứng theo cô - Về tham gia giao thông ạ. - Trẻ trả lời - Vâng ạ - Trẻ lắng nghe

chỉ, điệu bộ...(nhạc nền nhẹ) - Cô vừa kể câu chuyện gì? - Trong truyện có những nhân vật nào? * <i>Lần 2</i>: Cô kể bằng hình ảnh minh họa trên sa bàn. + Các con vừa nghe cô kể câu chuyện gì? + Trong truyện có những nhân vật nào? - Cô trích dẫn nội dung: Câu chuyện kể về hai bạn nhỏ là thỏ con và chó con. Bạn thỏ thì luôn ghi nhớ lời mẹ dặn dò trước khi đến lớp còn bạn chó vì ham chơi nên đã quên mất lời mẹ dặn, không chấp hành đúng luật lệ an toàn giao thông nên nên suýt gặp nguy hiểm. Sau đó bạn đã biết nghe lời và đi đúng luật. * <i>Lần 3</i>: Kể trích dẫn, đàm thoại về nội dung câu truyện. - Cô kể trích đoạn: “<i>Mấy hôm nay, cả nhà thỏ bận rộn... tớ chơi một mình vậy</i>” (Nhạc nhẹ) - Thỏ mẹ dặn con như thế nào? - Điều gì xảy ra khi bạn thỏ con đi học? - Chó con rủ Thỏ làm gì? - Thỏ trả lời Chó con thế nào? - Chó con có hành động gì sau khi nghe thấy câu trả lời của Thỏ. - Cô kể trích đoạn: “<i>Nói xong, Chó con thả bóng xuống... đến hết</i>” (Nhạc căng nhẹ) - Chó con chơi với quả bóng như thế nào? - Điều gì xảy ra với chó con? - Bác gấu đã làm gì giúp chó con? - Sau khi nghe cô giáo giảng bài học về an toàn giao thông chó con đã nhận ra điều gì? - Qua câu chuyện con học tập bạn nào? Vì	- Trẻ trả lời - Trẻ trả lời - Trẻ trả lời - Trẻ trả lời - Trẻ trả lời - Trẻ trả lời - Trẻ trả lời
---	--

sao? - Khi tham gia giao thông trên đường chúng mình phải làm gì? * Giáo dục: Trẻ biết chấp hành đúng luật lệ giao thông để đảm bảo an toàn cho bản thân và những người xung quanh. - Cô thấy các con đã trả lời rất đúng nội dung câu chuyện nên cô sẽ thưởng cho chúng mình một tấm vé tại rạp chiếu bóng nhé. Bây giờ cô mời chúng mình cùng đi nào. - Cô cho trẻ làm động tác minh họa theo bài hát: “Đi xe đạp” để đến rạp chiếu bóng. * <i>Lần 4</i>: Kể chuyện với rối bóng. - Cô thu âm câu chuyện và kết hợp với rối bóng. - Cô vừa kể cho các con nghe câu chuyện gì? - Con ấn tượng với nhân vật nào? Vì sao con thích? - Cô hy vọng qua câu chuyện này các con sẽ luôn luôn biết vâng lời cha mẹ, người lớn và chấp hành đúng luật lệ giao thông. Hoạt động 4: Trò chơi củng cố - Trò chơi: : “Nào cùng đi xe buýt” - Cách chơi: xếp ghế theo hàng, trẻ lên xe cùng nghe nhạc và vận động theo nhạc bài “nào mình cùng lên xe buýt”. Khi có tín hiệu từ cô giáo: “Xe dừng đèn đỏ” → ngồi yên. “Lên xe” → xếp hàng. “Ngồi xe máy” → đội mũ bảo hiểm. “Qua đường” → đi trên vạch kẻ. - Luật chơi: khi nhạc dừng, trẻ lắng nghe yêu cầu của cô và làm theo. Nếu thực hiện sai, trẻ	- Trẻ vận động bài hát - Trẻ quan sát theo dõi câu chuyện - Trẻ trả lời - Trẻ tham gia chơi
---	--

sẽ phải xuống xe buýt và chờ trạm xe khác. 3, Kết thúc - Cô hỏi trẻ về câu chuyện vừa kể. - Cho trẻ vận động bài hát “em đi qua ngã tư đường phố” - Cho trẻ thu dọn đồ dùng, chuyển hoạt động khác.	- Trẻ vận động theo bài hát - Trẻ thực hiện
--	--

GIÁO ÁN

LĨNH VỰC PHÁT TRIỂN THẨM MỸ

HOẠT ĐỘNG HỌC : TẠO HÌNH

**Steam: Làm dụng cụ âm nhạc phát ra được âm thanh.
(EDP)**

Chủ đề: Giao thông

Đối tượng: Trẻ 5-6 tuổi

Số lượng: 20 - 25 trẻ

Thời gian 40 - 45 phút

I. CÁC YẾU TỐ STEAM

- Khoa học: Tìm hiểu các âm thanh xung quanh, cách tạo ra âm thanh.
- Công nghệ: Sử dụng máy tính xem ảnh về 1 số các nhạc cụ âm nhạc, các đồ vật, dụng cụ có thể phát ra âm thanh.
- Kỹ thuật: Tạo ra các dụng cụ âm nhạc có thể phát ra âm thanh bằng các nguyên vật liệu mở.
- Toán học: Ôn số lượng, hình dạng đã học.
- Nghệ thuật: Vẽ bản thiết kế các d cụ âm nhạc. Trang trí các dụng cụ âm nhạc Trang trí các dụng cụ âm nhạc sau khi đã làm xong. Dùng các dụng cụ âm nhạc để biểu diễn.

II. MỤC ĐÍCH YÊU CẦU

1. Kiến thức

- Trẻ biết 1 số loại nhạc cụ âm nhạc và cách sử dụng các nhạc cụ âm nhạc đó.
- Trẻ hiểu và vận dụng nguyên lý phát ra âm thanh của nhạc cụ âm nhạc và sử dụng các nguyên liệu tạo ra được nhạc cụ có âm thanh.

2. Kỹ năng

- Rèn kỹ năng gắn, dính, trang trí để tạo thành dụng cụ âm nhạc phát ra được âm thanh.

3. Thái độ

- Trẻ hưng thú, tích cực tham gia vào các hoạt động.

III. CHUẨN BỊ

1. Đồ dùng của cô

- Máy tính, ipad
- Hình ảnh các loại nhạc cụ âm nhạc
- Âm nhạc khi trẻ thực hiện.

2. Đồ dùng của trẻ

- Vỏ chai, lon bia, vỏ hộp bánh, bìa catton, nam châm, khối gỗ, màu nước que kem, que đèn lười, dây kim tuyến, đèn can...Băng dính, hồ dán. băng keo. kéo..

IV. TIẾN HÀNH

Hoạt động của giáo viên	Dự kiến hoạt động của trẻ
1. Hỏi xác định vấn đề - Cho trẻ xem chương trình “Bé làm ca sĩ” - Trò chuyện với trẻ về bài hát và hướng vào bài. + Các bạn nhỏ đã sử dụng những dụng cụ âm nhạc gì để biểu diễn văn nghệ. (Hướng trẻ trả lời về chất liệu và sự liên kết của các dụng cụ âm nhạc) - Nhạc cụ âm nhạc có tác dụng gì? - Tuần sau, chúng mình cũng có buổi biểu diễn âm nhạc đường phố tại trường mình, các con sẽ được hóa thân thành các cô chú cảnh sát giao thông, người tham gia giao thông, được lái xe ô tô, xe máy xe đạp,... vì vậy, các con có ý tưởng mình sẽ làm những nhạc cụ âm nhạc để phục vụ buổi biểu diễn đó không? - Như vậy, để chuẩn bị cho buổi diễn kịch và biểu diễn âm nhạc tại lớp mình, hôm	- Trẻ theo dõi - Trẻ trả lời - Trẻ trả lời

nay, cô cháu mình cùng bắt tay vào chế tạo nên những nhạc cụ để phục vụ cho buổi biểu diễn nhé. 2. Tưởng tượng - Cô chia trẻ thành 4 nhóm - Cô cho trẻ trải nghiệm với các dụng cụ âm nhạc khác nhau: sắc xô, maracas (xúc xắc), đàn organ, trống, acmonica... - Trẻ nêu đặc điểm, tác dụng của các loại nhạc cụ. - Phân tích cấu tạo của loại dụng cụ âm nhạc - Theo các con âm thanh sắc xô được phát ra từ đâu? Và tạo ra như thế nào? - Chiếc trống có đặc điểm gì? - Cô khái quát: Âm thanh phát ra do đồ vật va vào nhau. - Cho trẻ tạo ra âm thanh bằng cách đập tay vào bàn, vỗ giấy.. - Cô cho trẻ trải nghiệm với các dụng cụ âm nhạc khác nhau: sắc xô, maracas (xúc xắc), đàn organ, trống, acmonica... - GV cho trẻ xem hình ảnh qua Ipad, qua TV về các loại dụng cụ âm nhạc để trẻ cùng thảo luận và trả lời các câu hỏi về đặc điểm của các loại nhạc cụ. 3. Thiết kế - Đưa ra ý tưởng thiết kế sắc xô, trống: Trẻ sử dụng bút, giấy vẽ các mẫu thiết kế mà trẻ nghĩ đến. - Cô cung cấp một số nguyên vật liệu cho trẻ: nắp chai, lon bia, hộp sữa, bìa catton, nam châm, khối gỗ, màu nước, que kem, que đẽ lưỡi. Băng dính, hồ dán, băng	- Trẻ trả lời - Trẻ thực hiện - Trẻ trả lời - Trẻ trả lời - Trẻ quan sát - Trẻ bàn bạc đưa ra ý tưởng - Trẻ lựa chọn nguyên liệu để xây dựng ý tưởng
---	--

keo... - Các đồ dùng sử dụng có dạng hình gì? - Các nhóm tự thảo luận và đưa ra ý tưởng thiết kế của nhóm mình. Một trẻ sẽ vẽ theo ý tưởng của cả nhóm. Trẻ vẽ, GV gợi ý cho trẻ thêm về các họa tiết, chi tiết trang trí cho dụng cụ âm nhạc. - Sử dụng, phối hợp các nguyên vật liệu để tạo ra dụng cụ âm nhạc. - Cho trẻ lên chọn nguyên vật liệu về nhóm của mình và thực hiện. - Cô quan sát, bao quát và quay video quá trình thực hiện. + Con sử dụng nguyên liệu gì để làm nhạc cụ? + Con dự kiến sẽ làm nhạc cụ có hình dạng gì? Màu sắc như thế nào? + Con sẽ thiết kế như thế nào để tối ưu sử dụng. + Để gắn được các nguyên liệu, con sẽ sử dụng vật liệu gì? + Khi sử dụng nguyên liệu đó, con dự đoán sẽ phát ra tiếng kêu như thế nào? 4. Chế tạo. * Cô giao nhiệm vụ - Nhạc cụ tạo ra phải phát ra tiếng - Nhạc cụ phải có hình thức bắt mắt, nổi bật - Nhạc cụ phải được gắn kết chắc chắn giữa các bộ phận. Các bước trẻ thực hiện - Lấy lại bản thiết kế. - Tự chọn nguyên liệu từ kho học liệu. - Bắt đầu làm theo bản thiết kế.	- Trẻ trả lời - Trẻ thực hiện - Trẻ trả lời - Trẻ thực hiện
--	--

- Thảo luận – phân công nhiệm vụ trong nhóm. - Sáng tạo thêm chi tiết trang trí. Cô gợi ý cách làm thông qua các câu hỏi: + Làm thế nào để kết nối các nguyên liệu vào nhau? + Trẻ lựa chọn nguyên liệu và thực hiện thao tác làm xắc xô theo nhóm. + Trẻ lắc xắc xô thử nghiệm và tìm ra cái nào hoạt động tốt nhất, chưa tốt. - Có giống với bản vẽ không? Có tạo ra được âm thanh không? Nếu không thì vì sao? Và có thể làm lại vào tiết sau. - Gv lưu ý hướng dẫn trẻ chấp ghép các nguyên liệu để tạo thành dụng cụ âm nhạc có thể kêu được. 5. Trình bày và hoàn thiện sản phẩm hoặc bản thiết kế sản phẩm - Cô cho đại diện nhóm trẻ lên trình bày sản phẩm. - So sánh với bản thiết kế và các tiêu chí đã đề ra + Đã đúng với thiết kế chưa + Con có sáng tạo thêm những gì + Thử nghiệm sản phẩm + Con thấy các nguyên liệu gắn đã chắc chắn chưa? (Cô cho trẻ cầm lên, kiểm tra, sờ) + Con có muốn thay đổi gì trong thiết kế hoặc sản phẩm của mình không? + Nếu được chỉnh sửa các con sẽ chỉnh sửa gì? <i>Giáo dục: Đây là sản phẩm các con làm ra các con phải bảo vệ, giữ gìn cẩn thận.</i>	- Trẻ trả lời - Trẻ chia sẻ về sản phẩm
--	---

- Kết thúc, cô hỏi trẻ về cảm xúc sau khi hoàn thành sản phẩm. Con sẽ dùng sản phẩm vào lúc nào - Rút kinh nghiệm cho những dự án tiếp theo.	- Trẻ trả lời
---	---------------

GIÁO ÁN

LĨNH VỰC PHÁT TRIỂN THẨM MỸ

HOẠT ĐỘNG ÂM NHẠC

Chủ đề: Giao thông

Đề tài: - NDTT: + Dạy vận động múa minh họa: Đi đường em nhớ (Hoàng Văn Yến)

+ Nghe hát: An toàn giao thông (Trần Thanh Tùng)

+ TCAN: Giai điệu thân quen

Đối tượng : Trẻ 5-6 tuổi.

Thời gian : 30- 35 phút

I. Mục đích – yêu cầu:

1. Kiến thức:

- Trẻ biết tên bài hát “ đi đường em nhớ” của nhạc sĩ Hoàng Văn Yến, và “An toàn giao thông” của NS Trần Thanh Tùng.
- Trẻ biết cách chơi trò chơi âm nhạc “Giai điệu thân quen”.

2. Kỹ năng:

- Trẻ hát và vận động múa minh họa nhịp nhàng theo bài hát “ đi đường em nhớ”
- Thể hiện được nhịp điệu tình cảm của bài hát qua nét mặt.
- Chơi trò chơi thành thạo, biết phối hợp với nhau khi chơi.

3. Thái độ

- Trẻ hứng thú học, lắng nghe cô hát bài “An toàn giao thông”.
- Tích cực tham gia chơi trò chơi âm nhạc.
- Trẻ biết chấp hành luật lệ giao thông.

II: Chuẩn bị:

a, Đồ dùng của cô

- Giáo án điện tử
- Nhạc rap
- Nhạc các bài hát chủ đề giao thông
- Loa, đầu, vô tuyến

b, Đồ dùng của trẻ

- Mũ múa các đội “ máy bay, ô tô, tàu hỏa”..
- Sân khấu cho trẻ biểu diễn

III Tiến hành:

Hoạt động của cô	Hoạt động của trẻ
1. Ổn định tổ chức: - Cô thể hiện bài rap để chào đón trẻ “ Xin chào tất cả các con. Cô xin giới thiệu cô là cô.... Cô đâu là cô đâu. Hôm nay cô rất là vui, vì được gặp các bạn nhỏ lớp ta. Rất là vui là rất là vui. Tay đâu là tay đâu. Vỗ tay chào đón các cô nào. Tiết học chuẩn bị bắt đầu, các bạn đã sẵn sàng chưa? Sẵn sàng chưa là sẵn sàng chưa?” Xin chào mừng tất cả các bé đến với chương “Bé cùng an toàn giao thông” ngày hôm nay. - Người dẫn chương trình là cô giáo, cùng với sự góp mặt của 3 đội chơi đường bộ, đường sắt, đường hàng không. Cô xin giới thiệu thể lệ hội thi như sau: Hội thi bé với an toàn giao thông gồm 3 phần: + Phần thi thứ nhất có tên <i>bé tinh tai</i>. + Phần thi thứ hai có tên <i>bé tài năng</i> + Phần thi thứ ba trò chơi <i>giai điệu thân quen</i>. Chúng mình đã sẵn sàng bước vào chương trình chưa? Vậy chương trình “ bé với an toàn giao thông” xin phép được bắt đầu. 2, Nội dung * Vận động theo nhạc bài: “Đi đường em nhớ” - Tác giả: Hoàng Văn Yến	- Trẻ hưởng ứng cùng cô - Trẻ lắng nghe - Rồi ạ

Với phần thi đầu tiên <i>Bé tỉnh tai</i> chúng mình sẽ được nghe 1 đoạn nhạc của 1 bài hát, chúng mình hãy đoán xem đó là bài hát gì? Của tác giả nào? Bài hát này nói về điều gì nhỉ? Vậy cô con mình sẽ cùng hát vang bài hát này nhé! Chúng mình hát rất hay cô khen chúng mình . Theo các con có cách nào để cho bài hát này hay hơn nữa không? (cho trẻ đưa ra ý kiến). Cô hỏi trẻ xem có ai có ý kiến giống bạn thì lên biểu diễn cùng. - Cô còn có một bài biểu diễn rất đẹp nữa, các con cùng quan sát cô biểu diễn nhé. Cô múa minh họa theo bài hát. - Cô phân tích các động tác: + Câu hát đầu tiên: “Cô giáo dạy em bài học giao thông” tay chúng mình đưa lần lượt bên tay trái trước sau đó đến tay phải. Sau đó, lại áp vào ngực. + Câu thứ hai: “Không đi bên trái, em đi bên phải đường”. Chúng ta làm động tác vẫy tay, biểu thị không đi bên trái đường, sau đó, chân chúng ta bước theo nhịp sang bên phải. + Câu thứ 3: “Ở trong phố phường, lòng đường cho phép” Các con cũng bước chân theo nhịp, tay để ở hông. + Câu thứ 4: “Ai mà đi bộ đi trên vỉa hè” các con làm động tác như đang bước đi theo nhịp nhạc. + Câu hát cuối cùng: chúng ta cùng nhảy quay vòng tròn từ trái sang phải, kết hợp tay vẫy tròn. - Cô cho trẻ vận động tại chỗ Vận động lại (đứng vòng tròn) về chỗ. Nào xin mời các bé đến với phần thi thứ 2 có tên <i>Bé tài năng</i>.	- Trẻ trả lời tên bài hát và tác giả - Trẻ hát lắc lư, vỗ tay, xắc xô. Trẻ biểu diễn Trẻ quan sát - Trẻ quan sát, lắng nghe Trẻ lên múa Trẻ lên múa
--	---

Cô xin mời đội đường bộ sẽ lên thể hiện trước, khen trẻ	Trẻ lên múa
Đội đường sắt	
Đội đường hàng không.	Trẻ lên múa
Cô khen các đội	
Không biết các bạn nam chúng mình có muốn thi đua với các bạn nữ không nhỉ?	Trẻ trả lời
- Mời đội nam, nữ lên vận động.	- Trẻ lên múa
Cô còn nghe tin hội thi của chúng mình còn có sự góp mặt của một ban nhạc rất nổi tiếng các con có biết ban nhạc đó là ban nhạc nào không? Cô xin mời ban nhạc tình bạn nào?(4-5 trẻ)	4-5 trẻ lên
Cô vừa phát hiện có một diễn viên múa rất đẹp cô xin mời bạn chúng mình có muốn biểu diễn đẹp giống bạn không? Cô cho cả lớp đứng lên vận động.	1 trẻ lên múa
* Cũng cố: Chúng mình có biết chúng mình vừa vận động múa minh họa cho bài hát gì không nhỉ? Do ai sáng tác?	Trẻ trả lời
Kết thúc phần thi thứ 2 cô thấy cả ba đội đều múa rất là đẹp cô tuyên bố cả 3 đội đều chiến thắng.	
Cô sẽ tặng chúng mình một điều bí mật các con có muốn biết đó là gì không?	
2, Nghe: An toàn giao thông (Trần Thanh Tùng)	
Đèn xanh đèn đỏ đèn vàng	
3 đèn tín hiệu an toàn giao thông	
Đi đường bé nhớ nghe không	
Đèn xanh tín hiệu đã thông đường rồi	
Đèn vàng chậm lại dừng thôi	
Đèn đỏ dừng lại khéo rồi tông nhau.	
Đó cũng chính là nội dung của bài hát “ An toàn giao thông” của nhạc sĩ Trần Thanh Tùng mà sau đây cô sẽ thể hiện để tặng cho chúng mình đấy	Vỗ tay

các con cùng chú ý lắng nghe nhé. Cô hát lần 1: giảng nội dung của bài hát khuyên chúng ta điều gì nhỉ? Vậy cô con mình hãy cùng nhau làm gì nhỉ? Cô hát lần 2: cô cùng trẻ vận động. Hỏi trẻ xem cô con mình vừa bài hát gì? Của nhạc sĩ nào? Bé vui múa hát song rồi Bây giờ mời bé đến phần trò chơi 3.Trò chơi: Giai điệu thân quen - Cách chơi: Các đội sẽ được nghe giai điệu của bài hát nhiệm vụ của các đội là phải đoán xem bài hát đó là bài hát gì? Do ai sáng tác và thể hiện được bài hát đó. Nếu trả lời đúng và hát được bài hát đó sẽ nhận được một phần quà là 1 bông hoa. - Luật chơi: Khi giai điệu được bật lên đến khi giai điệu kết thúc, các đội sẽ có 1 phút để hội ý khi thời gian hội ý kết thúc đội nào lắc xắc xô trước đội đó sẽ được giành quyền trả lời, nếu trả lời đúng sẽ nhận được một phần quà là 1 bông hoa, nếu trả lời sai thì quyền trả lời sẽ giành cho đội bạn. Kết thúc phần thi đội nào trả lời đúng nhận được nhiều hoa hơn sẽ chiến thắng các con rõ chưa? - Kết thúc phần này cô thấy đội giành được nhiều quà hơn đội đã chiến thắng còn 2 đội....cũng đã rất cố gắng rồi lần sau chúng mình nhanh hơn nữa nhé cô khen cả 3 đội. 3, Kết thúc Hội thi kết thúc: cho trẻ chào và ra về đi ra ngoài vừa đi vừa hát “em qua ngã tư đường phố”.	trẻ ngồi nghe cô hát - khuyên chúng ta khi đi trên đường phải đi bên phải... và phải chấp hàng luật giao thông. - Trẻ vận động cùng cô - Trẻ chơi trò chơi - Trẻ thực hiện
---	---

GIÁO ÁN

Lĩnh vực: Phát triển thẩm mỹ

Chủ đề: Giao thông

Đề tài: - Nghe hát Anh phi công ơi (TG: Xuân Giao)

- Hát Em đi chơi thuyền- Trần Kiết Tường

- TCAN: Xếp hình cùng âm nhạc

Độ tuổi: 5 – 6 tuổi

Thời gian 25 – 30 phút

I. Mục đích yêu cầu

1. Kiến thức

- Trẻ biết tên bài hát, tên tác giả sáng tác bài hát “Anh phi công ơi” Nhạc Xuân Giao- Lời thơ Xuân Quỳnh
- Trẻ lắng nghe trọn vẹn tác phẩm và nhận ra giai điệu vui tươi, tha thiết của bài hát “Anh phi công ơi”.
- Trẻ biết cùng nhau xếp thành hình khi hiệu lệnh nhạc dừng trong trò chơi.
- Trẻ biết được nội dung của các bài hát, biết được các loại phương tiện giao thông.
- Trẻ biết được giọng điệu của bài hát.

2. Kỹ năng

- Rèn luyện cho trẻ kỹ năng nghe nhạc, nghe hát và khả năng cảm thụ âm nhạc.
- Trẻ có kỹ năng hoạt động nhóm để xếp thành các hình theo yêu cầu.
- Rèn kỹ năng lắng nghe, ghi nhớ có chủ định, kỹ năng biểu diễn.

3. Thái độ

- Trẻ vui vẻ, thoải mái và tự tin tham gia vào các hoạt động trong giờ học
- Trẻ thích hát, thích nghe nhạc, nghe hát và thích được biểu diễn
- Giáo dục trẻ tham gia giao thông an toàn

II. Chuẩn bị

1. Đồ dùng của cô

- Nhạc bài hát “Anh phi công ơi”, “Em đi chơi thuyền”, nhạc chơi trò chơi
- Khung múa bóng, đèn chiếu
- Sân khấu âm nhạc

2. Đồ dùng của trẻ

- Đồ dùng âm nhạc

- Trang phục gọn gàng, phù hợp với thời tiết

3. Địa điểm tổ chức: Trong lớp học

III. Tiến hành

Hoạt động của cô	DK hoạt động của trẻ
I. Gây hứng thú Xin nhiệt liệt chào mừng các con đến với dự án “Giao thông an toàn” ngày hôm nay. Đến với chương trình âm nhạc hôm nay với chủ đề “ Phương tiện giao thông” chúng ta được lạc vào thế giới âm nhạc với vẻ đẹp về những phương tiện giao thông quen thuộc, những trò chơi thú vị đang chờ đón chúng mình, các con đã sẵn sàng tham gia vào chương trình hôm nay chưa. II, Nội dung Hoạt động 1, TCAN: Xếp hình cùng âm nhạc Và để làm nóng sân khấu trong chương trình ngày hôm nay chúng ta sẽ bắt đầu bằng một trò chơi có tên “Xếp hình cùng âm nhạc” - Để chơi được trò chơi này, việc đầu tiên cô cần chúng mình đứng thành các nhóm gồm 6 bạn - Khi cô mở nhạc, các con cùng nhảy múa theo điệu nhạc, nhạc dừng, các con lắng nghe yêu cầu của cô và cùng các bạn thực hiện theo nhóm. - Đội nào thực hiện nhanh nhất và đúng nhất thì đội đó dành chiến thắng, mỗi lượt chiến thắng các đội sẽ được một quà tặng là những mô hình phương tiện giao thông. - Các con đã sẵn sàng chơi chưa nào. + Âm nhạc bắt đầu	- Trẻ hào hứng - Sẵn sàng - Trẻ tham gia trò chơi

- Khi ngồi trên thuyền con cần chú ý điều gì? - Các con nghĩ xem mình nên biểu diễn bài hát này như thế nào cho hay hơn nhỉ? - Bây giờ để bài hát hay hơn chúng mình cùng kết hợp sử dụng các nhạc cụ âm nhạc nhé. Cô có rất nhiều nhạc cụ khác nhau các con hãy chọn cho mình loại nhạc cụ mà con thích để cùng biểu diễn nào - Mời các nhóm lên tự chọn nhạc cụ và biểu diễn - Cá nhân hát kết hợp biểu diễn bằng nhạc cụ - Cả lớp cùng hát lại 1 lần kết hợp vỗ tay theo yêu cầu của cô, cô đưa tay về tổ nào tổ đó hát. Giáo dục: Để tham gia giao thông an toàn các con cần ghi nhớ điều gì? Hoạt động 3: NDTT nghe hát “Anh phi công ơi” nhạc Xuân Giao, lời thơ Xuân Quỳnh. - Như vậy các con đã trải qua giai điệu âm nhạc vô cùng tuyệt vời, và không để các con chờ đợi lâu hơn nữa. Các con sẽ hình dung ra vẻ đẹp của bầu trời qua ánh nhìn của anh phi công qua bài hát: “Anh phi công ơi” nhé. - Cô hát lần 1: Ngồi quay quần bên trẻ - Cô hát bài hát gì? Của tác giả nào? - Con thấy bài hát như thế nào? - Cô vừa thể hiện bài hát theo phong cách nhạc gì? - Khi cô biểu diễn kết hợp với nhạc con thấy giai điệu của bài hát như thế nào?	- Trẻ trả lời - Cần ngồi ngoan, ngồi an toàn - Biểu diễn với nhạc cụ âm nhạc - Trẻ biểu diễn theo cá nhân, theo nhóm. - Trẻ hát theo hiệu lệnh - Trẻ trả lời - Trẻ lắng nghe - Trẻ trả lời - Trẻ trả lời - Trẻ lắng nghe và quan sát
---	---

Cô hát lần 2: Cô hát kết hợp biểu diễn, mời nhóm trẻ lên biểu diễn nhạc cụ phụ họa cùng cô - Bài hát nói tới ai? - Chú phi công làm nhiệm vụ ở đâu? - Bạn nhỏ trong bài hát có ước mơ gì? - Khi nghe cô hát con tưởng tượng ra điều gì? - Cô biểu diễn theo cách nào? - Con thấy giai điệu của bài hát này như thế nào? - Lần 3: Nghe ca sỹ hát cô kết hợp múa bóng cho trẻ cùng xem + Giáo dục trẻ: Các con ạ, Chú Phi Công là người làm nhiệm vụ hàng ngày chở khách từ nơi này đến nơi khác trên khắp mọi miền của tổ quốc bằng phương tiện giao thông đường hàng không đó là máy bay đấy. Chúng mình cùng biết ơn và yêu quý chú Phi công và đặc biệt là tham gia giao thông an toàn nhé. Kết thúc: Chúng mình cùng dang rộng cánh tay và làm chú phi công lái máy bay để cùng đi dạo nào.	- Trẻ trả lời - Trẻ lắng nghe - Trẻ thực hiện
---	---

GIÁO ÁN

Lĩnh vực: Phát triển thẩm mỹ

Hoạt động âm nhạc

Chủ đề: Giao thông

- NDTT: + Dạy hát “Bạn ơi có biết”

**- NDKH: + Nghe hát: Từ một ngã tư đường phố
+ TCÂN: Bay theo tiếng nhạc**

Độ tuổi của trẻ: 5-6 tuổi

Thời gian Từ 30-35 phút

I. Mục đích yêu cầu

1. Kiến thức

- Trẻ nhớ tên bài hát và tên tác giả bài “Bạn ơi có biết” nhạc và lời Hoàng Văn Yến, hiểu nội dung bài hát.
- Trẻ biết hưởng ứng cùng cô khi nghe hát: Anh phi công ơi
- Trẻ biết luật chơi, cách chơi của trò chơi “Bay theo tiếng nhạc” và biết chơi trò chơi.

2. Kỹ năng

- Trẻ thuộc lời bài hát, hát đúng giai điệu bài hát.
- Trẻ có khả năng nghe, phân biệt âm thanh, khả năng phản ứng nhanh nhẹn thông qua trò chơi âm nhạc.

3. Thái độ

- Trẻ hứng thú tham gia hoạt động.
- Trẻ biết ngồi ngay ngắn, không đùa nghịch khi ngồi trên ô tô, đội mũ bảo hiểm khi ngồi trên xe máy, mặc áo phao khi ngồi trên tàu, thuyền để đảm bảo an toàn.

II. Chuẩn bị

1. Đồ dùng của giáo viên

- Sân khấu âm nhạc, bàn để dụng cụ âm nhạc.
- Nhạc bài hát Bạn ơi có biết, Từ một ngã tư đường phố.
- Mô hình xe buýt, valy kéo.
- Giá vẽ tranh, khung tranh, màu nước.
- Loa, mic.

2. Đồ dùng của trẻ

- Trang phục gọn gàng, 2 máy bay nhỏ.

- Một số nhạc cụ (đàn, micro,...)

3. Địa điểm tổ chức

- Trong lớp học.

III. Tiến hành tổ chức

Hoạt động của cô	DK hoạt động của trẻ
I. Ổn định tổ chức, gây hứng thú - Hôm nay, lớp mình đi học rất ngoan, đi học đúng giờ cô sẽ thưởng cho chúng mình một chuyến du lịch. Xin mời các con cùng lên xe buýt để di chuyển ra bãi đỗ xe để chuẩn bị có một chuyến du lịch thú vị nhé. (Cô và trẻ lên xe buýt đi trên nền nhạc). - Các con vừa di chuyển bằng phương tiện gì? - Các con hãy quan sát xem xung quanh khu vực này có những phương tiện giao thông nào ? - Và bây giờ xin mời các con cùng xuống xe và di chuyển về thành hàng ổn định chỗ nào. - Cô phụ đóng làm tiếp viên đi ra trên nền nhạc Xin chào Việt Nam. Chào mừng quý khách đến với nhà xe Hoa Mai, chuyến xe khởi hành từ phường Hoa Lư đến thành phố Đà Nẵng, trước khi khởi hành, cần một chút thời gian để chuẩn bị. Xin mời hành khách ổn định về hàng ghế chờ theo quy định hành khách có biển số 1 di chuyển về hàng ghế số, hành khách có biển số 2 di chuyển về hàng ghế số 2. II, Nội dung 1, Hoạt động 1: Dạy hát: Bạn ơi có biết Các con ơi! Trước khi chuyến xe khởi hành. Để chuyến đi thêm vui vẻ và hào hứng thì cô có một món quà dành tặng cho tất cả	- Trẻ thực hiện - Trẻ trả lời - Trẻ trả lời - Trẻ thực hiện - Trẻ lắng nghe

các hành khách nhí đáng yêu, xin mời các bạn lắng nghe! - Các con vừa được nghe giai điệu của bài hát gì? - Những bạn nào đã biết bài hát này hãy hát cho cô và các bạn khác cùng nghe nhé. (Cho cả lớp hát 1 lần) - Cô thấy các bạn cũng đã biết về bài hát này, để bạn nào cũng thuộc và hát thật hay bài hát “Bạn ơi có biết” của nhạc sĩ Hoàng Văn Yến, bây giờ các con hãy ngồi đẹp và lắng nghe cô hát nhé. - Cô hát lần 1: Cô hát thể hiện tình cảm + Cô vừa hát bài hát gì? + Bài hát do ai sáng tác? Bài hát nhắc đến những phương tiện giao thông nào? - Cô hát lần 2: Kết hợp với nhạc đệm. + Bài hát nói về điều gì? + Giảng giải nội dung: "Bạn ơi có biết" nói về một số phương tiện giao thông và nơi hoạt động của chúng. Mỗi phương tiện giao thông có nơi hoạt động khác nhau nhưng đều giúp con người di chuyển, chở người, chở hàng hoá đến mọi nơi - Để đảm bảo an toàn khi tham gia giao thông các con cần làm gì? Giáo dục trẻ: Ngồi ngay ngắn, không đùa nghịch trên xe, đội mũ bảo hiểm khi ngồi trên xe máy, mặc áo phao khi ngồi trên tàu, thuyền... - Để không khí của chuyến đi thật vui vẻ, và hào hứng bây giờ các con hãy hát vang bài hát này nhé.	- Bạn ơi có biết ạ - Trẻ thực hiện - Trẻ trả lời - Trẻ trả lời - Trẻ trả lời - Trẻ hát bài hát
---	--

những điều kỳ thú) - Có bạn nào có ước mơ lớn lên được làm phi công giống bạn nhỏ trong bài hát? - Để thực hiện ước mơ của mình con cần làm gì? - Ước mơ được làm phi công lái máy bay còn được thể hiện bằng một cách vô cùng thú vị, bây giờ cô mời các bạn hãy cùng xem đó là điều gì nhé! + Lần 2: Trẻ hưởng ứng cùng cô => Giáo dục: Nhờ có anh phi công lái máy bay mà chúng mình được bay trên nền trời cao đi khắp muôn nơi, biết nhiều hơn những vùng đất mới, vậy nên các con nhớ phải luôn yêu quý, kính trọng anh phi công cũng như các bác lái xe nhé. * Hoạt động 3: Trò chơi âm nhạc “Bay theo tiếng nhạc” - Các con ơi! Để có một sức khỏe thật là tốt để bắt đầu chuyến hành trình mới chúng mình hãy tham gia một thử thách nữa nhé chúng mình đã sẵn sàng chưa? + Cách chơi như sau: Chia lớp mình thành 2 vòng tròn đồng tâm, 2 bạn đứng ở điểm xuất phát sẽ cầm máy bay, khi có tiếng nhạc máy bay sẽ được chuyển đi tốc độ tùy thuộc vào tốc độ nhanh chậm của tiết tấu. + Luật chơi: Yêu cầu phải bay đúng theo giai điệu, đội nào làm rơi máy bay sẽ phải bay lại hoặc nhảy lò cò. Nào các bạn nhỏ ơi!... Các con đã sẵn sàng chưa? - Cô cho trẻ chơi : 2-3 lần tùy hứng thú của trẻ	- Trẻ lắng nghe - Trẻ trả lời - Trẻ thực hiện - Trẻ tham gia trò chơi 1` - Trẻ thực hiện
---	---

- Cô nhận xét và khuyến khích trẻ. III, Kết thúc: - Đã đến giờ lên khởi hành rồi, cùng thắt dây an toàn để chúng ta bắt đầu chuyến du lịch nào! - Giáo dục trẻ khi đã lên xe rồi phải ngồi ngoan, thắt dây an toàn không được đùa nghịch. - Trẻ hát lại bài hát “ Bạn ơi có biết” lên xe buýt đi chuyên. - Cô nhận xét, kết thúc tiết học, chuyển hoạt động	
--	--

PHỤ LỤC 4

NHỮNG TÁC PHẨM ÂM NHẠC SỬ DỤNG TRONG HOẠT ĐỘNG HỌC CHO TRẺ MẪU GIÁO 5-6 TUỔI

Em Đi Chơi Thuyền

Sáng tác: Trần Kiệt Tường

♩ = 100

C F Dm

Em đi chơi thuyền trong thảo cầm viên chim kêu hót mừng chào đón xuân
sơn sơn sơn đỏ sơn la - sơn núi sơn fa fa la re re la sơn

C F C G F

về. Thuyền em thuyền con vịt nó bơi bơi bơi, thuyền em thuyền con rồng nó bay bay bay. Múa dân
đo do fa do fa do la sơn sơn sơn re sơn re sơn re si la la la si sơn

G F G C

em ngồi yên khi đi chơi thuyền vui quý bạn ơi. Mai em lại vô đây vui chơi.
la núi sơn sơn sơn sơn re la si sơn la la la sơn do2 do2 do2 do2

Em Đi Qua Ngã Tư Đường Phố

Rhythm: March *Nhạc và lời: Hoàng Văn Yến*
Tone: Trumpet

♩ = 115

F Gm

Trên sân trường. Chúng em chơi giao thông. Đi vòng

C F

quanh qua ngã tư đường phố. Đèn bật lên màu đỏ thì em đứng

Dm Gm C F

lại Đèn bật lên màu xanh em nhanh qua đường.

Anh Phi Công Ơi !

Rhythm: Disco

Nhạc và lời: Vũ Thanh

Tone: PanFlute

♩ = 100

The musical score is written for a Pan Flute in 4/4 time. It consists of nine staves of music. The melody is simple and catchy, with a disco rhythm. The lyrics are in Vietnamese and are written below the notes. Chords are indicated by letters (C, F, Am, G, Dm, G7) above the staff. The score ends with a double bar line.

Anh phi công ơ! Anh bay lên trời. Anh nghiêng đôi
cánh bóng như gương soi. Anh vòng anh liệng bay lên xa
vời. Anh vòng anh liệng giữ yên bầu trời. Em thích bầu
trời anh đang bay đó. Tối có ông trăng khi mờ khi
tỏ. Mưa có cầu vồng ánh xanh ánh đỏ. Em thích bầu
trời anh phi công ơ. Mai đây em lớn em làm phi
công, bay cao hơn nữa, anh ơ biết không. Em thích bầu
trời anh phi công ơ! Em thích bầu trời anh phi công ơ.

ĐI ĐƯỜNG EM NHỎ

Vừa phải Nhạc và lời : Hoàng Văn Yến

Em
Cô giáo dạy em bài học giao thông. Không
đi bên trái, em đi bên phải đường. Ở
trong phố phường lòng đường cho xe. Ai
mà đi bộ đi trên vỉa hè. Em
ngoan em nhớ bài học giao thông.

73

AN TOÀN GIAO THÔNG

Ở mỗi ngã tư đường. Ta hay nhìn thấy đèn hiệu. Đèn báo có 3 màu. Đèn xanh, đèn đỏ, đèn vàng. Đèn xanh ta đi. Đèn vàng ta chuẩn bị. Đèn đỏ ta dừng lại. Nếu đi xe đạp. Ta hãy đi bên phải. Không đi song song. Hay đùa cợt giữa phố. Nếu ta đi bộ. Ta bước trên lề. Vui tung tăng trong khu vực cho người bộ hành. Hãy giữ gìn luật giao thông. Hãy giữ sạch môi trường.

(Trần Thanh Tùng)

Đường em đi

Rhythm: Broadway
Tone: Accordion

Nhạc : Ngô Quốc Tính
Lời : Lý Trọng

♩ = 128

The musical score is written on five staves in treble clef with a key signature of one flat (B-flat) and a 2/4 time signature. The tempo is marked as ♩ = 128. The melody is accompanied by chords indicated above the notes. The lyrics are written below the notes.

C

Đường em đi là đường bên phải

Em F

Đường ngược lại là đường bên trái

C Dm G

Đường bên trái thì em không đi

C Dm G

Đường bên trái thì em không đi

C G C

Đường bên phải là đường em đi

NÀO CÙNG ĐI XE BUÝT

Nhạc chương trình hành khách cuối cùng

“Nào mình cùng lên xe buýt. Nào mình cùng đi chơi nhé”